SÖZ

Akın Birdal'la *SÖYLEşI*

'Evlerinizde bekleyin ve çocuklarınız için dua edin'

ORTA SAYFADA

Haftalık Haber Yorum Dergisi

TARİH: 14 EYLÜL 1996 • SAYI: 83 • FİYATI: 100.000 TL (KDV DAHİL)
• ALMANYA 4 DM • İSVİÇRE 4 Sfr • FRANSA 14 FF • İNGİLTERE 1.7£ • HOLLANDA 5 Hfl • AVUSTURYA 28 AS • ABD 3$

YAVUZ ALOGAN
Petrolün bedeli
Sayfa 6

RAGIP DURAN
Kürt krizinin globalleşmesi
Sayfa 5

KIBRIS'TA NE OLUYOR?
Provokasyonlar tarihi
Sayfa 12 -13 -14

İSTANBUL BAROSU
Genel Kurul yaklaşıyor
Sayfa 8 -9

VOLKSSTİMME FESTİVALİ
SÖZ Viyana'daydı
Sayfa 15

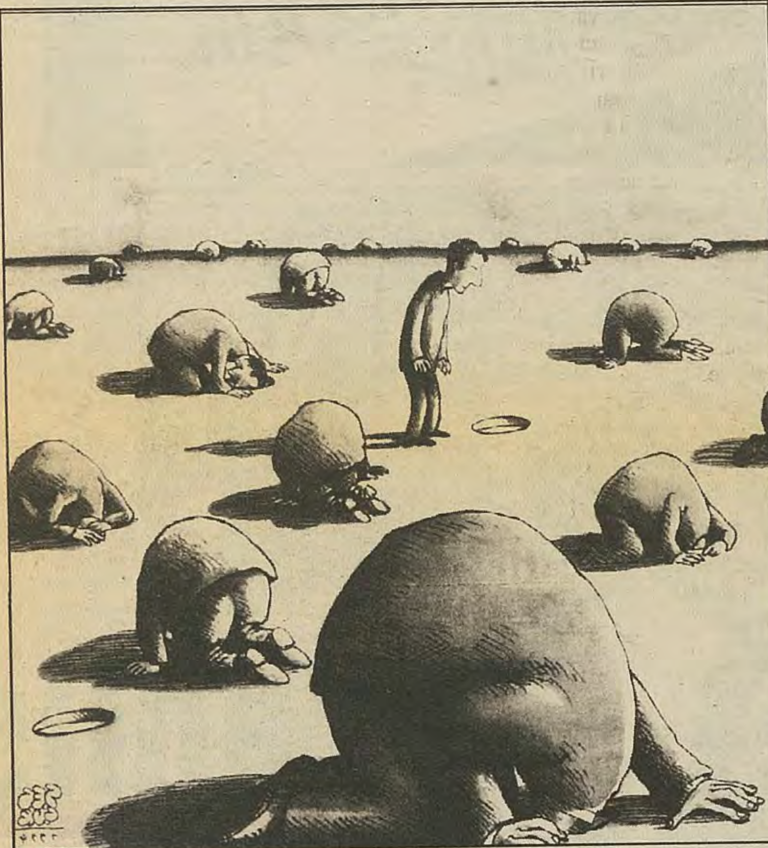
Yanlış hesap Bağdat'tan döner!

RP Bir liberal, bir kemalist ve bir marksist arasında *sanal bir diyalog*

Deve mi, kuş mu, devekuşu mu?

Liberal: Gördüğünüz gibi korkulan olmadı... Muhalefette konuşulan muhalefette kaldı... Refah öcüsünün yerini pragmatik yönelimli bir parti aldı. Bana kalırsa iktidara gelmesi Refah'ın, Almanya'daki CSU-CDU tipinden bir "demokratik islam partisi" olmasına yol açacak...

Kemalist: Takkeli liboşlarla işret etmek, siz sayın takkesiz liboş liberalimizi bir hayli etkilemişe benziyor. Refah gerçekte ilkesiz bir parti... İktidar için bakın nasıl "U" dönüşleri yaptı, yapıyor. Dün Çekiç Güç'e karşıydı, bugün onu onaylıyor... Sıkıysa şeriatı kursun bakalım... Erbakan'ın takkesi düştü... Halkı "Adil Düzen"le kandırmıştı, faizi kaldırma sözü vermişti... O demokrasi üzerine atılan nutukların içyüzü de Ankara il başkanının görevden alınması macerasıyla iyice ortaya çıktı. Adam bir de elindeki gizli belgeleri açıklarsa...

Liberal: Ankara il başkanının görevden alınması bence de çok vahim, ama olay bundan ibaret değil. Bay marksist, şu kemalist dinozorun karamsarlığına katılıyor musunuz?

Marksist: Onun karamsarlığını şimdilik bir yana bırakalım. Ama ben sizin iyimserliğinizin kökenini anlamakta zorluk çekiyorum. Lütfen biraz konuyu açar mısınız sayın liberal?

Liberal: Siz de biliyorsunuz ki marksist dostum, maddi hayat şartları insan gibi partileri de belirler... Sistemimize kimi ütopik projelerle kafa tutan Refah Partisi, iktidara gelince sistemle tanıştı ve kendini gözden geçirerek, ılımlı bir niteliğe büründü. Sistem onu eğitiyor... Ve eğitecek de... İyimserliğimin kaynağı da bu... Yani sistemin sanılandan da fazla ideolojik yaklaşımlara karşı şerbetli ve dirençli olduğunu düşünüyorum. Kısaca, ben, korkulacak bir şey görmüyorum...

Kemalist: Takkesiz liboş, dereyi görmeden paçayı sıvıyor. Sistemimizin islami köktendinciliğe karşı böylesine güçlü olduğunu iddia etmek, laik rejimi koruma hususunda bizi uyuşturuyor... Tehlike çok açık... Sistem tehdit altında. Cumhuriyet'in bütün kazanımları yok olabilir. Refah sistemle uzlaşmayı bir takiyye olarak yapıyor... Şeriatçılar sistemi aldatıyor ve fırsat kolluyor.

Marksist: Anladığıma göre, her ikiniz de Refah ile ne anlama geldiği pek de belli olmayan şu "sistem" arasına ilkesel bir çizgi çekiyorsunuz. İkinci olarak, her ikiniz de Refah'ın "sistem"i tehdit edip etmediği gibi bir noktayı çok önemsiyorsunuz.

Liberal: Evet, evet çok önemsiyoruz.

Kemalist: Yalnızca dönek marksistler sistemimizin geleceğiyle ilgilenmiyor ve Kürtlerin peşine takılarak tarihsel bir suç işliyorlar.

Marksist: Her neyse! Demek oluyor ki, siz liberaller ile kemalistler sistemle ilgili ortak görüşlere sahipsiniz. Buna karşılık şu anki duruma çok farklı yaklaşıyor olmalısınız. Örneğin siz Liberal Bey, Refah'ın sisteme entegre olabileceğini söylerken, siz de Kemalist Bey Refah'ın takiyye yaptığını ve sisteme entegre olmadığını söylerken, ne demiş oluyorsunuz? Açık değil mi? Her ikiniz de "sistem" dediğiniz şeyin gerçekte korunması, kollanması gereken iyi bir şey olduğunu, Refah'ın ise sistemle uzlaşmadığı durumda pek fena bir şey olacağını söylüyor, buna karşılık biriniz Refah iktidarıyla sisteme bir şey olmayacağını, diğeriniz ise olacağını söylüyorsunuz.

Liberal ve kemalist: Ölmüş bir ideolojinin mensubu olduğunuzu unutmuşa benziyorsunuz... Siz bizim nerede birleştiğimizi ve ayrıldığımızı bırakın da kendi görüşünüzü açıklayın bay marksist...

Marksist: Siz benim ruhumla mı konuştuğunuzu sanıyorsunuz sevgili liberal ve kemalistler... Şu sıralar, kimi köşe yazarlarının dediklerine bakılırsa memleketin bir "liberal-sol", yani "liberal-kemalist parti"ye ihtiyacı varmış... Çünkü artık merkez-sağın da, merkez-solun da Refah'a karşı bir alternatif olması imkansızmış... Sakın sizler ölmek üzere olmayasanız...

Liberal ve Kemalist: Lafı uzattınız. Sade de gelin lütfen...

Marksist: Muhalefetteki İslam, bana kalırsa, giderek tekelleşen yerel sermayeyle, toplumun ezilen kimi kesimlerinin pek çok sosyal, ekonomik, kültürel nedenlerle duydukları bulanık tepkilerin örgütlü gücüdür. Bu güç, gerçekte merkez sağ ve merkez sol partilerin izledikleri çizginin ve bu partilerin iflasa sürüklenmesinin de bir ürünüdür.

Burada, 12 Eylül'de ağır biçimde ezilen ve "Soğuk Savaş"ta emperyalizmin elde ettiği zafer sonrası ortaya çıkan dünya durumundan olumsuz etkilenen sosyalist hareketteki zayıflamanın ve bize ait pek çok öznel hataların da rolü olduğunu söylemekten kaçınmayacağım.

Gelgelelim, iktidardaki Refah bir başka tanım gerektiriyor.

Liberal: İktidardaki RP ılımlı İslamı temsil ediyor ve o sistemin doğal bir parçasına dönüşüyor.

Kemalist: Hayır, tam tersine, iktidardaki RP ılımlı İslam rolü yapıyor ve sistemi adım adım kendi şeriatçı çizgisine uyarlamaya çalışıyor...

Marksist: Ben her ikinize de eşit uzaklıkta duruyorum. Siz sistemi kurbanlık bir koyun kadar saf, Refah'ı ise onu yutacak kadar tehlikeli sanıyorsunuz. Biriniz sanılan kadar tehlikeli olmadığını görmekten memnun oluyor, diğeriniz ise Refah'ın kuzu postuna büründüğü kaygısıyla korkuyorsunuz.

Gerçekte üzerine titrediğiniz sistem nedir?

Bu sistem bir oligarşik grubun bugün için parlamenter görünümlü egemenliği altındaki kapitalist bir sistem değil mi?

İktidardaki Refah, işte bu sisteme egemen olan gücün örgütlü, militan iktidar aracı olmaya adaydır...

O halde muhalefetteki Refah'ın şeriatçılığı, adil düzen hayalleri, istiklalci konuşmaları, esasa ilişkin bir önem taşımıyor. Olsa olsa, egemen gücün iktidar aracının rengini tayin edecek bir anlam içeriyor.

Liberal: Yani...

Kemalist: Demek ki...

Marksist: Yanisi, demekkisi şu: Siz gözlerinizi Refah'a dikmiş, körün fili tarif etmesi gibi sayıklayıp duruyorsunuz. Oysa devlete egemen güce ve onun desteğini aldığı emperyalist merkezlere bakın... Bunların amaçları nedir? Tekelleşme düzeyi giderek artan Türk kapitalizmini, içine sığmadığı milli pazarının dışına militarist bir yolla çıkarmak, yayılmak değil mi? Bu amaca demokrasi yoluyla gitmenin mümkün olmadığını görmek çok mu zor? Söz konusu yönelimin maceracı sonuçlara gebe olduğu ayan beyan ortada değil mi? Muhalefetteki İslam, yer yer sistemle çatışsa bile, iktidardaki İslamın bu amaçlara uydurulabileceği asıl önemli noktadır bana kalırsa. İşte Kuzey Irak krizi vesilesiyle islamcı basının nasıl fetihçi kesildiğini, yayılmacı emelleri kışkırttığını okumuyor musunuz sayın baylar? Refah bu egemen gücün amaçlarına uyum sağlarsa, böyle bir gelişme Refah'ın ılımlı olduğuna mı işaret edecek, yoksa üzeri "düşük yoğunluklu demokrasi" şalı ile örtülü gerici, islamcı-Türkçü, yayılmacı ve militarist bir iktidar aygıtına dönüştüğüne mi işaret edecek?

Liberal ve Kemalist: Sen söyle bakalım...

Marksist: Halinize bir bakın beyler... Türk devletine egemen zirvenin amaçlarını uygulayacak bir haliniz var mı sizin? Siz neye yararsınız onlar için? Bir de Refah'a bakın... Örgütlü gücüne, muazzam medya ağına, dış ilişkilerine, militan kitle tabanına, büyüyen seçmen topluluğuna iyice bakın... Böyle bir partinin islamcı-milliyetçi ve sosyal demagojik görüşleriyle sistemle uyuştuğunu düşünün... O zaman Türkiye'nin bölgesel bir güç merkezi olmak için, içeride baskıcı, dışarıda yayılmacı bir siyasetin en elverişli adayı olduğunu anlarsınız... Eğer Refah'ın sisteme çarpık bir bilinçle de olsa karşı olan tabanını ayartmak mümkün olur ve bu partiye özgü çelişkiler aşılabilirse, ortaya gerçekten merkeze çok yakın bir islamcı parti çıkar ve bu parti devlete egemen güç tarafından tehlikeli amaçlar için pekala kullanılablir...

Son olarak şunu söylemek istiyorum; liberal dostlarımız Refah'ın iktidara gelişini Türk demokrasisinde çok önemli bir dönemeç olarak görüyorlar.

Buna katılıyorum... Son ana kadar Refah'ın iktidarını engellemek için uğraşanlar, sizlerin haline baka baka, adeta tarihsel bir tercihe yöneldiler. Sizlerden bir milli mutabakat hükümeti çıkmadığı için, şimdi Refah'ı deniyorlar. Amaçlarına, yani sisteme intibak ederse onu tehlikeli bir araç olarak kullanacaklar, etmezse bir yana atacaklar.

Bu sonuncusu olursa sizlere yeniden sıra gelecek...

Liberal: Buna seviniriz.

Kemalist: Biz de...

Marksist: Ve yeniden Refah'ı üretmek üzere...

SÖZ'den

Yeni yayın dönemi, sayfa düzeni, aboneler...

Yaz ayları yayınlar için sıkıntılıdır. Artık geride kalan yaz aylarına girerken SÖZ olarak biz de tedirgindik. Yaz başında açtığımız mali kampanya bizi bir miktar rahatlattı ve doğrusu korktuğumuz kadar kötü bir yaz geçirmedik. Şimdi artık önümüzde yeni bir yayın dönemi var. Neler yapabileceğimizi, nasıl yapabileceğimiz konuşmaya, tartışmaya başladık. Bu tartışmalara okurlarımızın da katılmasını arzu ediyoruz. Önerilerinizi ve eleştirilerinizi bize iletirseniz sevineceğiz.

• • •

Sayfa düzeni ile ilgili arayışlarımızı ve yeniliklerimizi izliyorsunuz. Önümüzdeki birkaç sayıda sayfaların oturacağını, görsel olarak daha albenili ve daha rahat okunan bir SÖZ ortaya çıkacağını umuyoruz.

Bu konuda da okurlarımızın önerilerini iletmelerinde yarar var.

• • •

78. sayımızda yurtiçi ve özellikle yurtdışındaki bazı abonelerimizin üçüncü dönemleri bitti. Avusturya'daki abonelerimizle Volksstimme Festivali dolayısıyla yüz yüze geldiğimiz için bu ülkedeki sorunumuzu çözdük. Ancak 78. sayı itibariyle Almanya'dan 40, İsviçre'den 35 okurumuzun aboneliği biterken yenileme yapmayan okurlarımıza artık dergi göndermiyoruz. Her hafta 20 milyona yakın posta harcaması yapan bir yayının bu duruma daha fazla katlanması mümkün değil. Bu arada 85. sayı itibariyle Almanya'dan 30 okurumuzun daha abone süresi doluyor. Bir an önce aboneliklerini yenilemelerini bekliyoruz. SÖZ'ü izlemek isteyen okurlarımız abonelikleri kesildikten sonra da harekete geçip aşağıdaki isim ve adrese 6 ay için 100, 1 yıl için 200 DM yatırabilirler ve telefon ya da faksla bize bilgi verebilirler...

Muzaffer Tutkan
Türkiye İş Bankası Galatasaray Şubesi
Sıraselviler Cad. Billurcu Sok. No. 3/8
Taksim-İstanbul
Tel: 0212-243 12 69 **Fax:** 0212-249 99 29

Çiller'in *'Savaş yapacak cesarete sahibiz...'* sözleri yanıtsız kalmamalı

Barış isteyecek cesarete sahibiz!

Saddam'la ittifak içinde Barzan'ların Irak Kürdistanı'na hakim olmaları hiç de kalıcı bir durum değil. Tam tersine, birbiriyle çatışan Kürt grupları arasındaki yapay denge bozuldu ve bütün cephelerde savaşı düşük yoğunlukta tutan bu dengenin bozulması tüm bölgeyi tahminlerin ötesinde sürpriz gelişmelere açık hale getirdi. Şimdi bölgede belirsizliklerle dolu yeni bir etap başladı.

Bozulan denge, şu ana kadar bölge devletleri arasında Kürtlerin sırtından yürütülen "dolaylı" savaşı hiç beklenmedik anda dolaysız bir savaşa dönüştürme tehlikesi yarattı.

Eğer bu saptamalar doğruysa, Kuzey Irak'ta bağımsız ya da federatif bir Kürt devletinin artık olanaksız olduğuna dair öngörülerin erken olduğu da görülecektir.

Bölgedeki tehlikeli gelişmeler basında farklı yaklaşımlara yol açıyor.

Barzani'nin 'zafer'inden sonra bölgedeki belirsizlik derinleşti.

Medyada özellikle "güvenlik şeridi"ne ilişkin maceraperest öneriler pek çok yazar tarafından paylaşılırken, kimi yazarlar değişik nedenlerle bu gibi adımlara kuşkuyla yaklaşıyorlar.

Birinci gruptakilerin tutumu açıktır, Türk kapitalizminin çıkarları ile temellendirilmiştir. İkinci gruptakiler ise sallantılı görüşlere sahiptir. Bunların görüşlerine sınıfsal bir içerik taşımayan "barışçıl" ya da pasifist bir bakış açısı egemendir.

Türk yayılmacılığını açıkça savunan kalemlerden biri Sedat Sertoğlu... Yazdığına bakılırsa son durumu generallerle görüşmüş.

"Türkiye'nin sınırlarının savunulması nereden başlıyor?" Sorduktan sonra devam ediyor Sertoğlu: "Ankara'da generallerin üstüne kafa yorduğu, çalışıp planlar geliştirdiği ve cevabını bulduğu soru işte bu..."

Çok bilgili olduğu her halinden anlaşılan bu yazar biraz da esrarengiz, şöyle yazıyor:

"Yukardaki soruyu sorduğumda şu cevabı aldım:

'Bir ülkenin sınırlarının savunulması, o ülke savaş uçakları ile gemilerinin gidebildiği ve füzelerinin vurabildiği alandan başlamaktadır. Türk F-16'ları örneğin güneyde, Basra Körfezi'ne kadar gidip orada askeri bir müdahalede bulunup dönebiliyorsa, ki bu yeni alınan Tanker Uçaklar sayesinde mümkündür, o zaman Türkiye'nin sınır güvenliği Güney'de Basra Körfezi'nden başlamaktadır.'"

Ve çok bilen yazarımız Plato'dan aktarıyor: "Savaşın bittiğini ancak ölenler görür."

Bu, militarist, savaş yanlısı ve Türk kapitalizminin yayılmacı emellerinin ajitatörü bir köşe yazarıdır.

Başbakan yardımcısı Çiller işte bu ajitatörlerin şamatası arasında savaş çığlığı atıyor:

"Savaş yapacak cesarete sahibiz..."

Çiller böyle derken, bir sallantılı yazar endişe içinde mırıldanıyor. Ali Rıza Kardüz yani Güngör Uras "maliyet hesabı" yapıyor ve onun barışçılığı da bu "maliyet hesabından" çıkıyor... Ya paramız yetmezse, ya bize uçak, cephane vermezlerse diye hafiften itiraz ediyor.

Ama gerçekten barış yanlısı ve savaş karşıtı olduğuna inandığımız Ahmet Altan benzer bir kaygıyı Uras ile paylaşınca, bu, biraz şaşırtıcı oluyor. Şöyle yazıyor Altan: "Bizim bayrak direğine çıkmaya çalışan zavallı bir aptalı öldürecek kadar kendimizden geçerek şiddete teslim olmamızdan yararlanıp, Kıbrıs'taki olayları tırmandıran Yunanistan'ın da, hiçbir ültimatomumuza kulak asmayan Suriye ile İran'ın da gözü kesiyor Türkiye'yi... Bizimle savaşmaktan çekinmedikleri gibi tam aksine, Türkiye'yi bu halde yakalamışken bir savaşa girmek ister gibi davranıyorlar. (...) Kendi içişlerini düzeltmeyen ülkelerin başı daima komşularıyla belaya girmiş, savaşın sillesini yemişlerdir."

Bu kadar yeter...

Altan'a göre, Türkiye'nin bugün karşı karşıya olduğu savaş tehlikesi, ülkemizin "iç sorunlarını" çözememiş olmasından ve öteki devletlerin de bunu fırsat bilip savaş istemesinden kaynaklanıyor..

Böyle bir açıklama, yarın savaş patladığı zaman kişiyi "sorunlarını çözemediği için zayıf düşen ve saldırıya uğrayan" Türk kapitalist sınıfının iktidarını büyük bir vatanseverlikle savunmaya götürür. Barıştan yana benzer görüşlerin sağlam bir analize dayanmadığı ortada. Savaş tehlikesi, bölgedeki bütün devletlerin, Türkiye de dahil, diğerleri üzerinde yayılmacı emeller besleyen bir sosyo-ekonomik düzene sahip olmalarından ve bunları birbirleriyle çatışmaya ayrıca itekleyen büyük devletlerin bölgedeki çıkarlarından kaynaklanmaktadır ve bu gerçeği unutan kimse, her şeyden öne kendi ülkesinin yayılmacı çevrelerinin "vatan savunması" adı altında yürüttüğü her türlü demagojinin kurbanı olacaktır.

Bölgedeki hiçbir devletin bir diğerinden farkı yoktur, hiçbirinin savaş planlarının haklılığından asla söz edilemez. O nedenle iki hafta önce yayınladığımız 'Barış Bildirgesi'nde şunlar vurgulanmıştı: "Barış, bölge çapında her devletin emekçi halkı, hem kendi yayılmacı kapitalistlerine ve onların iktidarlarına, hem de büyük emperyalist merkezlerin bölgedeki varlığına karşı mücadele etmeksizin kazanılamaz." Bu tezin ışığında bütünüyle aktüel olan şu öneri üzerinde tekrar düşünülmesi ve somut bir eylem programı çıkarılması iyi olmaz mı: "Kürtlerin yaşadığı tüm bölgelerden ilgili tüm devletler ağır silahlarını ve ordu birliklerini geri çekmeli, buna bağlı olarak Çekiç Güç bölgeyi tümüyle terketmelidir."

Narkotik polise ne oluyo, bööle..!

Savaş Ay "kıyak" haber "bulacam" diye, haber kaynağı saydığı kriminal polis çevrelerini övmekten "bi hal oluyo..."

İşte bir örnek...

Savaş Ay yazıyor: (Noktasız ve kırık satırları aynen koruyarak aktarıyoruz.)

"İstanbul Narkotik şubesinin son günlerde yaptığı çalışmalar

Gerçekten de kıvanç verici sonuçlara ulaşıyor:

-Önce sekiz trilyon lira değerinde 1.5 ton baz morfini kaptılar

-Ardından zehir taciri Hurşit Han'ın evinin bahçesinde

-1 ton eroin hammeddesini ele geçirdiler"

Savaş, belli adreslere birer de selam çakmış:

-Hem Narkotikten sorumlu Emniyet Müdür Yardımısı Mehmet Başar Beyi

-Hem de Narkotik Şube Müdür Vekili Naci Kumaş Beyi kutluyoruz..."

Savaş kendini tutamıyor:

"-Her türlü desteğimiz kayıtsız şartsız arkalarındadır"

Yetmiyor:

"-Arslanlar gibi mücadele etsinler

-Yüzümüzü ağartsınlar

-Canla başla çalışan tüm ekiplere bi kez daha helal olsun..."

Sakın aklınıza narkotik de olsa "polis polistir" dediğimiz gibi bir düşünce gelmesin...

Bize olanak verilse, biz tüm polis teşkilatını bir gün içinde olduğu gibi narkotik şubeye tayin ederiz.. Bizim şaştığımız Savaş Ay'ın şu bitirimler dünyası ile polis dünyası hakkında bunca bilgili olmasına rağmen son günlerdeki Narkotik başarıları hiç irdelemeden alkışlaması...

Savaş her ne hikmetse şunu hiç sormuyor:

Narkotik Şube bugün yaptığına benzer işleri neden onlarca yıldır yapmamış da şimdi yapmaya başlamış?

Başka türlü soralım: Tıpkı birçok Orta Amerika ve Latin Amerika ülkesi gibi Türkiye Cumhuriyeti de, topraklarından Batı ülkelerine akıtılan uyuşturucu karşılığında ulusal gelirinin azımsanmayacak bir kısmı (Türkiye için bu yüzde 10 ila 15 arasında tahmin ediliyor) kadar döviz geliri elde ediyor... Bu gelir sanıldığı gibi ayaktakımının eline geçmiyor, devlete egemen zirvenin içinde ve çeperinde paylaşılıyor ve birçok büyük yatırımların, zenginliklerin görünmez kaynağını oluşturuyor. Beyaz zehir aynı zamanda devletin, büyük devletlerin izinleri dışında illegal silah alımlarına yarıyor. Ve beyaz zehir işinde çalışmasına izin verilen şebekeler aynı zamanda "kontrgerilla" dediğimiz yarı - resmi terör örgütleri olarak kullanılıyor.

Mafya sisteminin tepesindeki oligarşinin organik bir parçasıdır.

Peki şimdi ne oluyor?

Devletin polisi, onu yöneten zirvenin bir bölümüne, stratejik bir gelir sağlayan beyaz zehir şebekesine nasıl oluyor da saldırıyor?

Bunu anlamak için bir süreden beri Türkiye Cumhuriyeti topraklarında Federal Haberalma Bürosu'nun (FBI) resmen faaliyette olduğunu söylemek yeterlidir.

ABD ve öteki Batı ülkeleri, yoksul ülkelerin döviz elde etme aracı olarak kendilerine beyaz zehir ihraç edilmesine çoktan beri itiraz ediyorlar. Çünkü kapitalist metropollerde beyaz zehir, gözden çıkarılan marjinal nüfusu vurmakla kalmıyor, artık "uygar dünya" için total bir felaket haline geliyor.

Aynı zamanda beyaz zehirle mücadele ABD için içişlerine müdahale etmek istediği ülkeleri tehdit etmenin de bir bahanesi oluyor. Örneğin ABD bu bahaneyle hükümran olduğu sanılan devletlerin başkanlarını "kaptığı" gibi kendi ülkesinde hapsediyor.

Her neyse...

İşte FBI'ın varlığı Türkiye'de uyuşturucu tekerine bir süredir çomak sokmaya başlamıştır. FBI uluslararası istihbarat ağına dayanarak Türkiye'deki uyuşturucu trafiğinin düğümünü adım adım çözüyor ve narkotik şube de Savaş Ay'ın alkışladığı işleri yapıyor.

Savaş'ın gazetesi "Türkiye ve ABD arasında uyuşturucu kaçakçılığı ile mücadele için bir protokol imzalandığını" duyuruyor. Yine bilindiği gibi, Türkiye giderek artan bir baskı altında, "kara parayla mücadele"nin gereği olan yasal düzenlemeleri yapmak zorunluluğu ile yüz yüze bırakılıyor.

"Başarıların sırrı" buradadır.

Bu iyi midir, kötü müdür, tartışmaya değmez.

Bizce esas önemli olan, mafyanın uğradığı bugünkü "düşük yoğunluklu" saldırının Türkiye'nin egemen zirvesinde yarattığı kargaşadır.

Siz şu hale bakın... Panik dört bir yanı sarmak üzeredir... Polis, polisin peşine düşmüş, devletin dört bir tarafından yolsuzluk lağımları akmaya başlamıştır...

Devlet akıllıdır... Özü korumak için safra atıyor... Safra - mafra... Neticede düne kadar zirveyle içli - dışlı bazı kimseler harcanıyor ve bu harcama süreci ilerledikçe gürültü artıyor...

Şurası açık.

Türkiye, Latin Amerika ülkesi değildir.

Sözümüz meclisten dışarı, diyelim ki bizim devlet başkanımız da benzer işlere meşgul olsaydı, Yankeeler onu "kapıp" götürmez, ama "nema"sını kesmekle yetinirlerdi...

İşler bizde şimdilik Narkotik Şube'nin "başarıları" ile sınırlı olacağa benzemektedir.

Savaş Ay'ın "desteği" bu "başarı" sürecini mek parmak ne ilerletir, ne de geriletir...

Herkes yaptığı ile kalır...

K. IRAK KRİZİNDEN KAYBEDENLERİN BAŞINDA TÜRKİYE GELİYOR

Müdahale etse bir türlü, etmese bir türlü...

Türk ordusu daha önce de bölgeye girdi çıktı.

Vehbi ERSAN

Kuzey Irak'ta Barzani ve Talabani arasındaki çatışmalarla başlayarak, Saddam'ın ve ABD'nin bir yandan, İran'ın ve diğer bölge ülkelerinin diğer yandan işe karıştıkları gelişmeler ve son siyasal süreç en fazla Türkiye'yi sıkıntıya soktu. Barzani, Saddam'la yakınlaşırken Talabani İran'a sığındı ve bölgede PKK siyasi gücünü ve etkisini artırdı. Bir "güvenlik şeridi" oluşturmak gerekçesiyle güneye askeri müdaheleyi tasarlayan Türkiye karşısında çok geniş bir cephe bulunca duraksadı. İktidar bloku içindeki çelişkiler ve çatışmalar böylesi bir müdahalenin arkasından gelebilecek ve Türkiye'yi İran'la veya belki diğer bölge ülkeleriyle savaşın içine sürükleyebilecek riskleri göze almaya olanak vermiyor. Türkiye'yi yöneten iktidar bloku ABD'nin Türkiye eski büyükelçisi Abravomitzch'in sözünü ettiği ikilemin içine sıkışmış görünüyor; "Türkiye önümüzdeki 10 yılda ya büyüyerek orta boy bir devlet olacak, ya da parçalanarak, küçülecek." Aslında Özal döneminde izlenen 'büyüme', güneyde Türkiye'nin himayesinde bir Kürt devleti oluşturma politikalarını da yansıtan bu sözler önümüzdeki süreçte daha da anlam kazanacak gibi görünüyor. Ama RP'nin koalisyonun büyük ortağı olmasıyla birlikte değişen siyasal ilişkiler ve ortam bu 'büyüme-küçülme' ikilemini daha da derinleştirmiş bulunuyor. 'Büyüme'nin risklerini göze alanlarla, alamayanlar veya daha temkinli olmaya çalışanlar arasındaki anlaşmazlık aşılmadan ve neyi, nasıl yapacağını netleştirmiş bir iktidar bloku oluşmadan Türkiye'nin bölgedeki krize etkin bir şekilde müdahale etmesi mümkün değil. Oysa her türlü kriz ortamından kazançlı çıkmanın tek yolu var; kararlı ve radikal hareket etmek... Türkiye'deki iktidar bloku bu şekilde hareket edememenin sancılarını yaşıyor.

Güney'e müdahale etme kararını dünyaya ilan eden Türkiye, gerek karşılaştığı geniş tepki, gerekse de iktidar bloku arasında var olan çelişkiler itibariyle günlerdir bekliyor. Duraksamış bulunuyor. Ancak artık 'dediğini yapmış' olmak için en azından bir girip-çıkmak zorunda... Ama sonrasında neler olacağını kestirmek bir hayli güç...

Güneye müdahale etmeye karar veren ve bunu dünyaya ilan eden Türkiye bu adımı da bir şekilde atmak zorunda kalacak. En azından eskiden olduğu gibi girip, tekrar çıkmak zorunda. Yoksa bölgedeki hegemonya mücadelesinde büyük prestij kaybına uğrayacak. Bu ise iktidar bloku arasındaki çelişkileri derinleştirecek. Böylece derinleşen bölgesel kriz Türkiye'yi daha da derin bir açmazın içine sürükleyecek.

RP ve 'yeni' politikalar çöktü...

Talabani ile Barzani arasındaki çatışmanın en önemli sonucu, Türkiye-Irak-Barzani üçlüsünün kurduğu ilan edilmemiş ittifakı yıkması oldu. Bu üçlü ittifak, çatışma patlak verene kadar adım adım kendi politikalarını geliştirdi. Türkiye-Irak arasında ekonomik ve siyasi ilişkilerin geliştirilmesi, Barzani'nin Güney Kürdistan'da egemen olması, bu politikaların esaslarını oluşturdu. Başarılı olunduğunda Körfez Savaşı öncesi statüye doğru bir dönüş sağlanacak, Çekiç Güç'le gelen ABD müdahalesi gereksizleşecekti. ABD'nin göz yummasıyla gelişen bu üçlünün ilişkileri, kalıcı olamayacağı gibi, öngördükleri hedeflere ulaşmaları da olanaksızdı. Zira hem Kürt mücadelesinin ulaştığı düzey, hem de ABD hedefleriyle çelişiyordu. Kürt sorununu ve PKK'yi anlamamakta ısrar eden Ankara'nın, bir kez daha yanlış ata oynadığı, yanlış umutlar beslediği ortaya çıktı. MGK'da çizilen ve REFAH-YOL'la uygulamaya sokulan "yeni Ortadoğu politikası", Talabani-Barzani çatışmasıyla birlikte adım atılamadan son buldu.

Türkiye'deki rejim günlerce, politikalarının bir anda tersyüz olmasının şokunu yaşadı. Gazetecilerin sorularını bile yanıtlamaktan kaçınan devlet yetkilileri, sonunda bir güvenlik zirvesi topladılar. Güvenlik zirvesinde, Kuzey Irak'ta bir "güvenlik şeridi" oluşturulmasına karar verildi. Her an başlayacakmış gibi medyada konu olan harekat bir türlü başlamadı, ama bu arada, güvenlik şeridi planı, Türkiye'nin yeni Irak politikası olarak resmen ilan edildi. Dış dünyanın tepkileri alındı; Türkiye kendisini anlatacak, tepkileri yumuşatacak, sonuçta bu tepkiler olumlu bir yere çekildiğinde plan uygulamaya konulacaktı. Şu anda hala "dış dünyayı ikna etme"ye çalışan Ankara'nın, tasarladığı "ikna" aşamasına ulaşıp ulaşmadığı bilinmiyor ama güvenlik şeridi planının uygulamaya kararlı görünüyor.

Fiilen çizilen sınır

Ankara güvenlik şeridi planını açıklarken, bunun Irak'ın toprak bütünlüğüne yönelik bir hareket olmadığını, geçici bir güvenlik önlemi olduğunu ısrarla vurgulamaya özen gösterdi. Ankara'ya göre bu, Kuzey Irak'ta bir toprağın işgal veya ilhakı anlamına gelmiyor, yalnızca kontrol dışında kalmış bu bölgede, Türkiye topraklarına yönelik eylemler yapan PKK'nin girişlerini önleyecek bir şerit oluşturulması amaçlanıyor. Harekatın bir "sınır önlemi" olduğu belirtiliyor.

Güvenlik şeridi dendiğinde, hiç kimsenin anlayamadığı noktalardan biri, bunun neden Türkiye'nin kendi sınırlarında değil de, Kuzey Irak'ın 15-20 kilometre içlerinde yapıldığı. Eğer bir sınır tedbiriyse söz konusu olan, o halde Türkiye bunu mevcut sınırları içinde neden yapmıyordu? Buna Türkiye Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Ömer Akbel'in verdiği yanıt şu oluyor:

"Türk tarafı dağlık bir bölgedir. Bu tür önlemlerin alınmasına izin vermeyen bir yapıya sahiptir. Bu nedenle önlemleri, benzer eylemin coğrafik ve topoğrafik olarak yapılmasının mümkün olduğu diğer tarafta almak zorunda kaldık."

Güvenlik şeridi, başka gizli amaçları bir yana, bu açıklamayla, Türkiye'nin PKK'ye karşı kendi sınırlarını koruyamadığını ifade ediyor. Bu resmi gerekçenin kolayca bir tarafa atılması için ciddi bir neden yok. Türkiye sınırına paralel Kuzey Irak dağlarında PKK geniş ölçüde etkinlik kurmuş bulunuyor. Türkiye'nin resmi açıklamaları ve bölgedeki PKK'yle çatışmalar dikkate alınarak şu sonuca varmak mümkün görünüyor: Mevcut sınırlar korunamıyor... Bir devlet açısından sınırların en korunaklı yerler olması gerekiyor. Türkiye, kendisine güvenli bir sınır yaratmak istiyor. Bunu mevcut sınırda yapamadığına göre ya içeriye doğru, ya da dışarıya, Kuzey Irak'a doğru yapacaktı. İçeriye doğru yapmak sınır bölgelerindeki bir kısım toprağı fiilen PKK'ye bırakmak demekti. Türkiye bunu yapamayacağı için, Kuzey Irak içlerine doğru güvenli bir sınır yaratma peşinde koşuyor.

Her halükarda bu, Kuzey Irak'ta yeni sınırların fiilen çizilmesi anlamına geliyor. Buna karşı Irak'ın ve Kürtlerin takınacakları tutum konjonktürel çıkarlara bağlı olarak değişebilecektir. Uzun vadede Irak, bu girişimi kendi topraklarından bir parçanın alınması olarak değerlendireceği için kabul edemeyecek; Kürtler de aynı şekilde Türkiye'nin kendi toprakları olarak gördükleri yere yerleşmesini isteyemeyecek. Buna karşın, gerek Barzani, gerekse de Irak, içinde bulundukları duruma göre, bunu Türkiye'yle tartışabilecekler.

İçerideki PKK ne olacak?

Güvenlik şeridinden hiç kimsenin anlayamadığı noktalardan biri de, PKK sorununun Kuzey Irak'la sınırlı olmaması. Şeridin tartışıldığı sıralarda, PKK, Erzincan'da, Bingöl'de silahlı eylemler yaptı. Geniş bir örgütlenmeye sahip bu örgütün asıl üstlendiği toprakların, Türkiye'nin "Doğu ve Güneydoğu"su diye nitelenen bölge olduğunu herkes biliyor. Buradaki PKK'yi etkisizleştiremeyen rejimin, Kuzey Irak için böylesi önlemlere soyunması anlaşılır gelmedi kuşkusuz.

Bunu, güvenlik şeridine karşı çıkan ne Arap ülkeleri, ne de Avrupa ülkeleri anlayabildi. Bunu ancak, Türkiye'deki rejimin politikalarına, gerçeklerin değil de, "ideolojik önyargılar"ın egemen olduğunu bilenler anlayabilir!

Bu nedenle de, Türkiye'nin "dış dünyayı ikna etme"si bir hayli güç görünüyor. Başta İran, Irak ve Suriye olmak üzere, İslam ülkelerinin çoğu güvenlik şeridi girişimine karşı olduklarını açıkladılar. ABD ve İngiltere dışındaki Avrupa ülkeleri de bu doğrultuda açıklamalar yaptılar. ABD'nin koşulu ise Türkiye'nin açıklamalarıyla çakışıyor: "Devamlı olmamak ve kendisini terörden korumak amacına yönelik olmak..." Ve ABD daha öteye giderek, Türkiye'ye güvence verdi: "Irak'ın Türkiye'ye saldırması durumunda NATO gerekeni yapacaktır." ☞

Kürt sorunundaki saplantıları dışında -ki bunlar zamanla giderilebilirdi- ABD'nin bölgedeki en yakın müttefiki Türkiye'ydi ve güvenlik şeridi, ABD ordusunun yanı sıra Türk ordusunun da bölgeye girmesine imkan sağlıyordu.

Ya gizli amaçlar?

Türkiye'nin "güvenlik şeridi oluşturacağız" dediği bölgeyi bilenler, askeri ve teknik olarak, bunun başarılmasının mümkün olmadığını söylüyorlar. Teknik olarak sözü edilenin gerçekleştirilmesi halinde bile, bunun PKK girişlerini önleyemeyeceği gibi, aksine burada kurulacak karakollar PKK'nin kolayca hedefi haline gelebilecek. Bütün bunları dikkate alan Ortadoğu uzmanları ve bölge devletleri, doğal olarak Türkiye'nin bu girişiminin ardında, ifade edilen askeri-teknik amaçların ötesinde gizli siyasi amaçlar arıyorlar. Türkiye'nin Musul-Kerkük üzerindeki tarihsel hak iddiaları, ABD politikaları ve Türkiye'nin Kürt sorunuyla, her ne kadar kaçınmak isterse istesin, iç içe niteliği, kuşkuları artırıyor.

Oysa Türkiye'deki rejim, yıllardan beri yaşadığı ikilemi aşamıyor, kalıcı, akla uygun politikalar geliştiremiyor. 70 yıllık geleneksel devlet politikalarında radikal değişikliklerin yapılması o kadar kolay değil. Diğer yandan Türkiye şu veya bu şekilde ABD politikalarına da uyum sağlamak zorunda. Ama Çekiç Güç vb. politikalarla bir Kürt federe devletinin kurulmasına yol açan ABD de Türkiye'yi sıkıntıya sokuyor. Aşılamayan çelişkiler ve sıkıntılar Türkiye'yi her gelişmede ciddi kriz içine sokuyor ve hareketsiz bırakıyor.

Güvenlik şeridi planı, Türkiye'deki rejimin yaşadığı bu açmazları ve çelişkileri bütünüyle yansıtıyor. Türkiye bunu gerçekleştirdiği takdirde, artık Kürt sorununu, çözümünü kendisinde odaklanan bölgesel bir sorun haline getirecek. İki parçayı birbirinden ayırmak isterken, kendi topraklarındaki çatışmaları oraya kaydırarak, diğer Kürt gruplarını da taraf haline getirecek.

Öte yandan, Türkiye bölgedeki tek yabancı güç olan müttefiki ABD'nin yanında, çok değerli ikinci bir askeri güç olarak bulunacak. Tüm bölge ülkeleriyle gerilimi, belki de bir çatışma noktasına kadar, artıracak olan bu girişimle, İran-Suriye-Irak'a karşı ABD'nin yanını açıkça tercih etmiş olacak. Ama geleneksel politikaların terkedilmesi anlamını taşıyan bu girişim de riskli. Ve iktidar bloku içinde henüz iç çatışmalar ve çelişkiler aşılarak tutum netleşmiş değil.

Türkmenler kartı

Türkiye, Kuzey Irak'taki yeni dengelere karşı güvenlik şeridinin yanı sıra bir de Türkmenler "kartı"nı ileri sürmeyi öngörüyor. Kuzey Irak'taki dengelerden genellikle olumsuz etkilenen, siyasi bir etkinliğe sahip olamayan Türkmenleri "koruyucu şemsiyesi" altına almayı kararlaştıran Türkiye, politikalarına yeni olarak şu unsurları katmış bulunuyor: Çekiç Güç, sadece Kürtleri değil, Türkmenleri de korumaya almalı, Kürt grupların katıldığı Dublin görüşmelerine Türkmen temsilciler de katılmalı... Türkiye artık her adımda Türkmenleri de sürece katmayı tasarlıyor. Yakın zamanda Kuzey Irak'a, Barzani'ye yapılması kararlaştırılan 20 milyon dolarlık ekonomik ve insani yardımın tek koşulu, bu yardımdan Türkmenler'in de pay alması...

Buna karşılık Türkiye'nin Türkmenler'den beklentilerinin ne olduğu ise kimse için sır değil. Türkiye, herkesten istediğini Türkmenler'den de isteyecek; PKK'ye karşı tutum almak. Bunun Türkmenler için belki de en tehlikeli yanı, Erbil'e yapılan saldırılardan kaçıp Türkiye sınırına gelmiş bulunan Türkmenler'in, Türkiye'nin sözünü ettiği güvenlik şeridi cıvarlarına yerleştirilmesi olacak.

Birakuji son bulacak mı?

Kürdistan Yurtseverler Birliği lideri Celal Talabani, kendisinden askeri olarak güçlü bulunan Barzani'ye karşı saldırıya geçtiğinde, asıl amacı kendisini dışlayan ittifakları ve politikaları boşa çıkarmaktı. Bunun ilk koşulu, Saddam'ı arkasına alan Barzani'nin karşısına ABD ve Batı'yı arkasına alarak çıkmaktı. Talabani'nin bütün çağrıları "aksi takdirde İran'ın desteğini alırız" tehditleri buna yönelikti. Barzani, Saddam birlikleriyle beraber Erbil'e girdiğinde, Talabani, "işte görüyorsunuz, Barzani Kürtler'i katleden Saddam'ı bölgeye yeniden sokuyor, ben haklı çıktım" deme imkanı buldu. Erbil'in kaybedilmesinden ziyade, bu kaybın kendisine sağladığı siyasi kazancı düşündü.

Bunun ardından ABD'nin havadan saldırıları geldi. Talabani amacına ulaşmış görünüyordu. Ancak ABD, bu saldırıyı Saddam Erbil'e girdiği için değil, bölgede Amerikan çıkarlarını tehdit eden güneydeki gelişmesine dur demek için gerçekleştirdiğini açıkladı. ABD'nin Kürt grupları arasında bir tercih yapması, Talabani'yi desteklemesi söz konusu olamazdı. ABD, Kürt grupları arasında bir an önce ateşkes ilan edilmesini ve bir anlaşmaya varılmasını istiyordu. Beyaz Saray Başdanışmanı Leon Paneta ABD'nin tutumunu herhangi bir yanlış anlamaya meydan vermeyecek ölçüde net olarak özetledi: "Bizim için önemli olan Saddam'ı denetim altında tutmaktır. Kürt grupları arasındaki çatışmalara katılmak istemiyoruz."

Talabani, ABD ve Batı'nın desteği konusunda PKK lideri Abdullah Öcalan'ın deyişiyle "yanılgı" içindeydi. Şimdi Talabani, elinde tuttuğu bütün kaleleri askeri olarak kaybederek peşmergeleriyle birlikte İran'a sığınmış bulunuyor. Kuşkusuz, Barzani, askeri zaferinin mutlak bir zafer olmadığını biliyor ve sevinemiyor. Bu zafer, uzun süreli bir birakujinin ve zayıflamanın temelini atabilir.

Talabani-Barzani çatışmasından siyasi prestijini artırarak çıkan PKK, PDK ve YNK'ya çatışmaya son vererek ulusal ittifak kurma çağrısında bulunuyor. Ulusal ittifak çağrıları, gerçekleşme olanakları bir yana bırakılırsa, aşiret çıkarlarının ötesine çıkmış PKK'nin diğer Kürt grupları üzerinde prestijini artırıyor, Güney Kürdistan'daki siyasal çalışmasının alanını genişletiyor.

Birakujinin son bulması, gerçekten bir ulusal ittifakın kurulabilmesi kısa vadede mümkün görünmediği gibi, PDK ve YNK'nın emperyalistlerin ve bölge devletlerinin etkisinden kurtulmuş olmaları koşuluna dayanıyor.

Barzani taraftarları askeri zafer kazandı, ama...

Kürt krizinin globalleşmesi

Ragıp DURAN

Barzani-Saddam-Talabani-Tahran dörtlüsü arasındaki çelişkinin esas kaynağı K. Irak'ın egemenliğinde düğümleniyor. Ancak, Ankara, Şam, Washington, Brüksel ve Moskova gibi başkentler de artık işin içinde. Dış güçler iç düğümü çözebilir mi?

Son K. Irak krizi konusunda Türk medyası, geçmişine sadık kalarak, okur, dinleyici ve izleyicilerini hem yeterli ve gerekli ölçüde bilgilendiremedi, hem de bölge koşullarına uygun tahliller aktaracağına, Beyaz Saray ve Pentagon'a naklen bağlandı. Ankara'nın konu hakkındaki tek politikası "PKK'yi çökertmek" olduğu için, Türk medyası konu ve alan hakkında, her zamanki en önemli ve tayin edici haber kaynağından da pek fazla yararlanamadı. Krizin temel faktörleri olan Barzani, Talabani, Bağdat ve Tahran hakkında, Türk hükümetinin iki kanadının farklı yaklaşımlara sahip olması da, izleyici ve okurları anlamsız, karmaşık ve gereksiz haber bombardımanına tabi tuttu. Türkiye'nin güney komşuları arasındaki ilişkileri, Washington etiketli haber ajaslarının gözlüklerinden ya da Avrupa markalı televizyon kameralarından gördük.

Sorun, sıradan bir teknik ya da gazetecilik sorunu değil. Bilgi meselesi de değil. Kürtlere, Araplara ve Farslara karşı, tarihi, siyasi ve ideolojik önyargılarla silahlanmış olan Türk devleti ve medyası, kendi egemenlik alanının dışındaki gelişmeleri ne izleyebiliyor, ne de anlayabiliyor. Sonuç olarak, devlet, kendi çıkarlarını bile koruyamaz hale geliyor. Oysa ki, yerel faktörlerden başlayarak, bölgedeki her gücün yakın geleceğe ilişkin hareket tarzlarını öngörebilmek için, geçmişine, siyasetine ve özellikle de sınıfsal yapısına bakmak gerekir. Üzerinde düşünülmesi gereken bazı soruları ve yanıt ipuçlarını sıralayalım:

● Barzani neden bu dönemde Saddam'la anlaşıp Talabani'ye saldırdı? Bu yaklaşım, KDP'nin dar ve kısa vadeli çıkarların kurbanı olduğunu gösteriyor mu?

Bu sorunun doğru yanıtını bulmak için Barzani, Talabani ve Saddam'ın dayandıkları kitle ile egemen oldukları alanların coğrafi, toplumsal ve ekonomik koşullarını bilmek gerekir. Yani bu üç gücün sınıf niteliklerini iyi kavramak lazım. Saddam bugünü, Talabani yarını temsil etmeye çalışıyor. Barzani ise eski bir kuvvet.

● Talabani, esas olarak İran'a güvenirken, Tahran yönetimi "Terörist devletler" listesinin başına koyan ABD'den neden yardım istedi? Bölgedeki iç çelişkilerle dengeler, global dengeleri izlemiyor mu?

Bu sorunun yanıtı Talabani'nin temsil ettiği yeni kentli (Erbil, Süleymaniye) halkın sınıfsal konumunda yatıyor. KYB'nin laikliği ile Tahran'ın islamcılığı arasındaki ilişki, hem siyasi, hem de ideolojik açıdan, ancak güç dengeleri yaklaşımıyla anlaşılabilir.

● Ankara, hükümetteki islami kanat aracılığı ile Bağdat ve Tahran'la buzları çözmeye çalışırken, hükümetin Washington yanlısı muhafazakar kanadı da ABD ile ilişkileri nasıl sıcak tutmaya çalışabilecek? Erbakan'ın son krizde sessizliğini korumasının altında ne yatıyor?

İslamcıların Kürt politikası ve Ortadoğu'daki müttefikleriyle ilişkileri bu soruyu belirli ölçüde açıyor. Türk devleti içindeki değişen dengeler de bu alanda bir ikilem yaratıyor.

● PKK, önce Talabani, ardından Barzani ile anlaşmaya vararak K. Irak'ta gerçek anlamda bir üçüncü güç haline geliyor mu? PKK'nin bölgedeki ülkelerden sadece Türkiye ile uzlaşmaz bir çelişkisi bulunması, Şam, Bağdat ve Tahran'ı ne şekilde etkiliyor?

PKK'nin bugüne kadar izlediği hedefi küçültme politikası, bölgede şimdiye kadar hep kendisini güçlendirdi. Birden fazla ittifaka girmesi PKK'yi konjonktürel krizlerde tecritten uzak tutuyor ve böylece müttefikleri arasında bir seçim serbestisinden yararlanabiliyor.

● İdeolojik temelleri, savundukları siyasetler, sınıfsal yapıları ve nihayet askeri güçleri göz önüne alındığında K. Irak'ta Barzani, Talabani, PKK, Bağdat, Ankara ya da Tahran'ın kısa ve orta gelecekteki konumları ne olabilir? Hangi unsur neye dayanarak bu bölgede güç toplayabilir? Bölgede rakiplerine oranla nispeten üstün duruma geçen kuvvetin, başta Bağdat, Tahran ve Ankara olmak üzere, Washington, Moskova ve Brüksel mahfelleriyle ilişkileri ne şekilde gelişebilir? Bu mahfellerin bölgedeki kaygan zeminde ne gibi siyasal esneklik avantajları var? Orta olmasa da uzun vadede Barzani'nin güç kaybedeceği görülüyor.Talabani Tahran'la ilişkilerini gözden geçirebilir. PKK iki güçten ayrılanları bünyesinde örgütleyebilir. Suriye'nin başı İsrail ile dertte. Saddam ABD ile uğraşıyor. İran, anti-amerikan hareketler güçlendikçe kuvvetleniyor. Ankara'nın gözü hala PKK'den başka bir şey görmüyor. ABD, seçimlerden sonra bugünkü zorlamalarını sürdürebilir. Başta Almanya olmak üzere, diğer Batılıların Washington'a karşı muhalefeti de artmaya aday. Rusya'nın da bölgede giderek daha etkin olacağını söylemek kehanet değil. Bölgede son sözü söyleyecek olan güç, başdüşmanı hariç, tüm kutuplardan eşit uzaklıkta duran, ama gerektiğinde, her biriyle geçici ittifaklar kurabilecek esneklikte ve Kürtlerin büyük çoğunluğunun taleplerine yanıt veren birleşik ve bağımsız bir anlayışın temsilcisi olacak. Böyle bir güç bugün için henüz yok. Bu konumun adayları var.

Soruları ve yanıt ipuçlarını çoğaltmak mümkün. Kuşkusuz K. Irak krizini bu denli karmaşık hale sokan temel ve yapısal neden, Kürtlerin bölünmüşlüğüdür. Kasr-ı Şirin anlaşmasıyla başlayan, daha sonra Batılı güçler ile bölgedeki egemen devletlerin politikalarıyla süren parçalanma, Kürtleri, gerek mücadele ettikleri başkentler karşısında zayıf duruma düşürüyor, hatta bir başkente karşı bir diğerinin aleti olabiliyor, gerekse bölgedeki gerçek potansiyelin siyasi ve askeri olarak ifade edilebilmesini önlüyor. Barzani, Talabani, Öcalan, İran KDP'si ve küçük güneydeki Kürtler siyasi ve askeri olarak bir tek çatı altında toplanmış olsalardı, bu son K. Irak krizi meydana gelebilir miydi?

Bu yazının önemli bir bölümü bu haftaki 'Welat Me' dergisinde Kürtçe olarak yayımlanıyor.

Petrolün bedeli...

Yavuz ALOGAN

Washington Post'un köşe yazarı Jim Hoagland, Çöl Fırtınası harekatından sonra, Mart 1991'de şöyle yazıyordu: "Washington, Bonn ve Tokyo'da Körfez Savaşı'nın kaça mal olduğu ve bu bedelin nasıl ödeneceği konusunda tartışmalar oluyor. Bu tartışmalar aslında parayla ilgili değil. Bunlar yeni dönemin güçler dengesiyle ilgili... Bu merkezlerin duraksamaları, cimriliklerini değil, şanlı Amerikan zaferi için ödedikleri milyarlar karşılığında ellerine ne geçeceğine dair duydukları derin kaygıyı ortaya koyuyor." Bu alıntı, ABD'nin emperyalist kapitalist dünya sistemi içindeki askeri ve siyasal önderliğinin nasıl kuşkulu hale geldiğini gösteriyor. Geçmişte "komünizm tehlikesi"ne karşı birleşen müttefikler, en büyük müttefikin askeri operasyonları için parayı bastıracakları zaman, karşılığında ne alacaklarını sorguluyorlar. ABD'nin ekonomik ve siyasal gücü hızlı bir aşınma sürecine girdi. Aslında bu yeni bir olgu değil; geçmişte Roma İmparatorluğu'nun ya da Büyük Britanya'nın başına da aynı şey gelmişti. Soğuk Savaş döneminin ittifakları sona ererken, dünyanın siyasal haritası I. Dünya Savaşı'nın hemen öncesini andırıyor. Bugünün dünyasında ABD'nin "Saddam'ı cezalandırma" görüntüsü altında Ortadoğu petrol bölgesini tek başına askeri denetim altına alması, Almanya, Rusya ve Japonya'nın kabul etmesi için hiçbir makul neden yoktur. Böyle bir denetimi birlikte sağlamaları için gerekli uluslararası kurumlar, mekanizmalar ve çıkar dengeleri de mevcut değildir. Önümüzdeki yıllarda Pax–Americana, II. Dünya Savaşı sonrasına ait bir nostalji haline gelebilir.

O halde ABD ne yapmak istiyor?

Vietnam sendromunu aşmak ve 1973'te OPEC ülkelerinin petrol arzını keserek ambargo tehdidinde bulunmaları karşısında yaşadığı çaresizliğin rövanşını almak isteyen ABD, Çöl Fırtınası harekatında sadece Iraklı askerleri ve sivilleri öldürmeyi, kentleri tahrip etmeyi başardı. O zamana kadar ABD özellikle Reagan döneminden başlayarak (1980) kolay hedeflere karşı jest niteliğinde askeri güç kullanmış, sadece ekonomik alanda yaşadığı gerilemeyi telafi etmeye, seyirlik gösterilerle güç toplamaya çalışmıştı. Granada'nın işgali (1983), Libya'ya karşı girişilen saldırı (1986) ve Panama'nın işgali bu türden olaylardır. Ancak Ortadoğu'nun içlerine doğru gidildikçe bu türden ucuz zaferler zorlaşmaktadır. Petrolü ulusallaştırma kararı alan İran Başbakanı Musaddık'ı 1953'te basit bir darbeyle deviren ABD, 1979'da mollaların devrimini önceden görmeyi bile başaramadı. Afganistan'daki islamcı gerillalara dağıttığı "stinger" uçaksavar füzeleri geri almaya çalıştı, ancak hepsini toplayamadı. Sonra aynı füzelerin kendi sivil uçaklarına karşı kullanıldığı kuşkusuna kapıldı. Ve nihayet Çöl Fırtınası hiçbir kalıcı başarı sağlamadan esip geçti; ne petrol bölgesini denetim altına alabildi, ne bunun için bağımsız (ya da özerk, federe vb.) bir Kürt devleti kurdurabildi, ne de Saddam Hüseyin'i devirebildi. Şu sırada ajans haberleri, Erbil'deki CIA ajanlarının Iraklı muhaliflerle birlikte bölgeyi terketmeye çalıştıklarını duyuruyor. Irak'ın Kuzey harekatının ABD planlarını "mahvettiği"ni bildiren New York Times, CIA'nın Saddam'ı devirmek için sadece bu yıl 20 milyon dolar harcadığını yazıyor.

ABD akıllı füzeleriyle yaptığı maytap gösterisine, İngiltere dışında taraftar bulamadı. Saldırıdan hemen sonra toplanan BM Güvenlik Konseyi üç gün süren müzakerelerden sonra Irak'ı kınayan bir karar tasarısı çıkaramadan dağıldı. Ardından bir tehdit: Konsey'in ABD temsilcisi Madeleine Albright, bu kararsızlık nedeniyle Güvenlik Konseyi'nin "etkinliğini kaybettiğini" söylüyordu. Almanya, ABD saldırısını destekledi. Ama ikinci füze saldırısından hemen sonra Şansölye Kohl, saldırıyı şiddetle kınayan Rusya'ya giderek Yeltsin'le balık tuttu ve baş başa yürüyüşe çıktı. Bu manidar bir olaydı, çünkü aynı Kohl, Temmuz 1990'da iki Almanya'nın birleşme planını görüşmek için gene Rusya'ya gidip Gorbaçov ile görüşerek ABD'yi devredışı bırakmış ve böylece işlerin artık eskisi gibi yürümeyeceğini göstermişti. Rusya'nın, ABD füze saldırısına tepkisi şiddetli oldu. Yevgeniy Primakov, füze saldırısının "tüm dünya için felaketle sonuçlanabileceği"ni bildirdi ve "Hiçbir ülke tek başına dünya düzenini altüst edecek şekilde hareket edemez" dedi. Fransa füze saldırısına karşı çıktı; Arap Birliği hava saldırısını şiddetle kınadı. Japonya, saldırıyı BM kararlarına uyulması şartıyla anlayışla karşılar, Çin Irak'ın toprak bütünlüğüne saygı gösterilmesini isterken, ABD'nin müttefiki Mısır, Irak'ın içişlerine karışılmamasını istedi. Ürdün ve Yunanistan "kaygı duyduklarını" belirttiler. Zevkten dört köşe olan tek güç İsrail oldu; bir de Türkiye'deki medya (her nedense!)

Çöl Fırtınası

Özetle, Kuveyt'i işgal eden Irak'a karşı Çöl Fırtınası'na verilen uluslararası destek, bu seferki ABD saldırısı sırasında görülmedi. Bu durumda ABD'nin askeri harekatı tırmandırması (bu ülkedeki seçim koşulları da hesaba katılırsa) beklenemez. Bir kara harekatı da muhtemel değildir. Kaldı ki bu son füze saldırısının nereyi hedef aldığı belli değildir. Irak'ın Süleymaniye ve Erbil'e saldıran Barzani kuvvetlerine sağladığı topçu desteğini hedef almadığı ise kesindir.

Ne var ki bölgedeki gelişmeler ABD için maytap gösterilerini ve jest niteliğinde askeri eylemleri aşan bir önem taşımaktadır. ABD'li uzmanlar, bu ülkenin Basra Körfezi petrolüne bağımlılığının önümüzdeki yıllarda artacağını, 1990'larda ABD'nin yeni bir enerji krizine gireceğini söylemektedirler. ABD'de petrol ithalatı 1985'te yüzde 32'den 1990'da yüzde 50'ye yükselmiş, talebin azaltılması ya da akaryakıt vergisinin yükseltilmesi gibi önlemler alınanamamıştır. (Garten, 1994). Demek ki, Basra Körfezi petrolü ABD için önemlidir. Öte yandan, Almanya ve Rusya ile ekonomik ilişkileri olan İran, bölgede askeri bir hareketlenme içine girmiştir. Irak ile Barzanlar'ı bir araya getirerek Talabanlar'ın üzerine salan gelişmenin nedeni, belki de Talabani'nin son zamanlarda İran'a yaklaşmış olmasıdır. Bu gelişme bölgedeki boşluğu doldurmak için tasarlanan nüve halindeki Kürt devleti projesini ortadan kaldırmıştır. Barzani'nin kuracağı bir özerk Kürt bölgesi Körfez Savaşı'ndan önceki statünün (status quo ante bellum) yenilenmesi anlamına gelecektir. ABD'nin önümüzdeki dönemde Irak ile KDP'yi İran'a karşı cepheleştirmesi şaşırtıcı olmaz. Bununla birlikte Washington'un Saddam ve Barzani'ye güvenmesi ve Basra Körfezi petrolünü bu ikiliye emanet etmesi de düşünülemez. Bu noktada Türkiye'nin önemi ortaya çıkıyor ve şu soru akla geliyor: Pentagon ile Genelkurmay arasında neyin pazarlığı yapılmakta? Olaylar başladığında, Kerkük–Yumurtalık petrol hattının açılması için alınan karar ABD'nin dayatmasıyla askıya alındı. Hemen ardından Clinton, seçim öncesinde Rum lobisinin muhtemel tepkilerine aldırmadan Yunanistan Başbakanı Simitis'e bir mektup gönderdi. Clinton, mektubunda Saddam'ın Kuzey seferinin Türkiye'de endişe yarattığını vurguladıktan sonra, "Türkiye'nin yasal güvenlik çıkarlarını ve oynadığı anahtar rolünü tanımaya devam ederek, Saddam'a karşı konulması için bizimle güç birliği yapacağınızı ümit ediyoruz", demektedir. (Bundan birkaç gün sonra Kıbrıs'ta İngiliz askeri bölgesinden geçen birileri iki Türk askerini vurdu). Clinton'un mektubundaki en önemli cümle ise şu: "Saddam'ın Kuzey'deki hareketleri Provide Comfort operasyonunun şartlarını önemli ölçüde değiştirmiştir." Nasıl değiştirmiştir? Acaba ABD'nin 36. paralelin kuzeyinde denetimi kaybetmesi ve bu bölgede açılan boşlukta bir yanda İran, öte yanda Irak ile Türkiye'nin karşı karşıya gelmeleri mi kastedilmektedir? Acaba ABD, Silopi'ye çekilen Çekiç Güç'ün lojistik desteğiyle Türkiye'yi, İran'a karşı bölgenin içlerine doğru sürmeye mi çalışmaktadır? Genelkurmay buna karşılık, petrol, PKK'nın bölgeden tasfiyesi ve Kıbrıs'ta askeri güvence mi talep etmektedir? Kerkük Türklerinin temsilcisi olan zatın ikide bir TV ekranlarında boy göstererek, Türkmenlerin ne kadar zor durumda olduklarını, Saddam'ın onları kurşuna dizdiğini, Musul ve Kerkük'ün aslında Osmanlı bakıyesi ve Türkiye'nin doğal uzantısı olduğunu, dersini iyi ezberlemiş bir öğrenci edasıyla anlatmasına ne demeli? Genelkurmay'ın reddettiği, Amerikan haber kaynaklarının kabul ettiği ve Hürriyet'in geçen pazar günkü sayısında Ertuğrul Özkök'ün kanıtladığı Shalikashvili– Karadayı görüşmesinde (ya da Genelkurmay'ın sözleriyle "harekat sırasında yapılan mutat telefon görüşmeleri"nde) neler konuşulduğunu bilemeyiz, ancak bütün göstergeler bölgede Türkiye'nin başrolü oynadığı yeni bir askeri konseptin, bu kez elini kirletmekten kaçınan ABD tarafından kotarılmak istendiğini göstermektedir.

'Güvenlik kuşağı'

Aysbergin görünen ucu, Türkiye'nin güneyinde PKK saldırılarını önlemek için bir güvenlik kuşağı oluşturma çabalarıdır. Daha önce de pek çok kez oluşturulan böyle bir askeri bölgenin PKK açısından hiçbir sorun oluşturmayacağı açıktır. PKK gerillaları İran ve Suriye sınırını yıllardır kullanıyorlar; Sivas–Ordu karayolunu kesebiliyor, Erzincan'dan Bingöl'e, oradan Van'a kadar bütün bölgede askeri eylem yapabiliyorlar. PKK insan gücünü bu ülkenin topraklarından alıyor. Oysa devleti yönetenler, PKK cinini Irak şişesinin içinde tutmak için sağlam bir mantarın yeterli olabileceğini söylüyorlar ve biraz gülünç oluyorlar. Kaldı ki, cephenin genişlemesi gerillanın işine yarar; bu yüzden gerillayla mücadele eden güçler daima cepheyi daraltmaya çalışırlar. Türkiye'nin, Irak topraklarındaki dağlık bölgenin güneyinde yıllardır sürdürdüğü askeri faaliyete, askeri terimlerle söylersek, "güvenlik kuşağı" ya da "tampon bölge" kurmak değil, bölgeye daha büyük bir kuvvetle ve daha derinlemesine girebilmek için "köprü başı" tutmak denir. ABD ve İngiltere dışında bütün ülkeler bunu bildikleri için Türkiye'nin güneye inmesine karşı çıktılar. Bunun üzerine resmi söylem güvenlik kuşağı (kordon saniter) teriminden vazgeçerek, askeri literatürde olmayan yeni bir terim türetmek zorunda kaldı: "Geçici tehlikeli bölge."

Kuzeyde Rusların, onların omuzu üzerinden Almanların ve Doğuda İranlıların öfkeli bakışları altında Türkiye, Amerika'nın havuç ve sopa siyasetini müzakere ediyor. Cumhurbaşkanı "Devletin içinde bölünme yoktur" derken, Şevket Kazan "ABD'nin talimatıyla yönlendirilen dış politikamızı Amerika'nın elinden kurtaracağız" diyor. Bu arada halk, TV ekranlarında Dışişleri Bakanlığı'na girip çıkan Amerikalı generalleri seyrediyor. Yeni Dünya Düzeni'nde petrolün bedeli, zenginin sopasından korkan ve havucundan umutlanan yoksulun kanıyla ödeniyor. Amerikalı, özel arabasının deposunu rahat doldurabilsin, fazla akaryakıt vergisi ödemesin diye, Ortadoğu çöllerinde Kürt aşiretleri birbirini boğazlıyor.

Bölgedeki önemli unsurlardan biri de Türkmenler...

Mersin Emniyeti hem suçlu, hem güçlü...

İnadına barış...

Muhittin ULUÇAY

Mersin 1991 yılından bu yana coğrafyamızdaki gündeme göre değişik zamanlarda sosyalist hareketin defalarca sokağa çıktığı bir şehir. Mersin'in bir değişik

özelliği de tüm devrimci, demokrat, yurtsever ve sosyalist güçlerin bir araya gelerek değişik isimler altında güçlerini ortaklaştırmakta zengin deneyimlere sahip oluşu.

Ölüm orucu eylemlerindeki ortak davranış ve sokağa çıkmadaki kararlılık en son ve çarpıcı örnek. Bu eylemlerin motivasyonuyla, Mersin'de uzun zamandır faaliyet gösteren, ÖDP, HADEP, DBP, EP ve SİP'ten oluşan Partiler Platformu daha da genişledi; 28 sendika ve demokratik kitle örgütünün içinde yer aldığı Demokrasi Platformu oluştu. Platformun önüne koyduğu ilk iş, barış etkinlikleri oldu. 1-7 Eylül tarihleri arasında, barış haftası boyunca birçok eylem planlandı. 7 Eylül'de düzenlenecek Barış Mitingi ile birlikte hafta boyunca yapılanlar taçlandırılacaktı. SİP'in anlaşılır gerekçelerle platformdan çekilmesi kimsenin moralini bozmadı. Tertip komitesinin yaptığı izin girişimleri, devletin barışa karşı katı tutumu nedeniyle sonuçsuz kaldı; anlaşılmaz gerekçelerle izin istemleri reddedildi. Bu tutum üzerine sokağa çıkmanın değişik yolları arandı. ÖDP ve HADEP sokak şöleni yapılmak istenen iki semtte fiili durum yarattı da. HADEP, Akdeniz Belde Teşkilatı'nın açılışını geniş bir katılımla, ÖDP ise Toroslar Belde Teşkilatı açılışını bin kişinin katılımıyla, tam da planlandığı gibi sokak şöleni biçiminde gerçekleştirdi. Yine, bastırılan yirmi bin bildiri için izin alınmamasına rağmen, kitlesel bir şekilde iki bin bildiri ÖDP'lilerce dağıtıldı.

Güvenlik güçleri, sokağa çıkma ve barış için kararlı tutuma engel olamayınca, bildirideki Kürtçe sloganın silinmesi halinde bildiriye izin vereceklerini tertip komitesine bildirdi. EP ve HADEP'in bunu kabul edebileceklerini bildirmeleri üzerine toplanan ÖDP İl Meclisi, beş yıllık kazanımlardan geri adım atmanın doğru bir tutum olmadığını, Mersin'de hem mitinglerde, hem de bildirilerde Kürtçenin kullanılageldiğini platforma bildirdi. Sonuçta platform bu konuda ısrarlı olunma noktasına geldi. Bu arada ÖDP, açık alanda iki ayrı basın toplantısını devletin tüm sindirme çabalarına rağmen gerçekleştirdikten sonra, parti binasında barış konulu bir panel düzenledi.

Polisin fiili saldırısı...

7 Eylül günü iptal edilen mitingin yapılacağı alanda platform üyesi parti ve sendikaların üyelerinden dört yüz kişi yapılacak basın toplantısı için toplandı ve polis tarafından istasyon içerisinde enterne edildi. ÖDP'den çıkan grup ise doğrudan basın toplantısının yapılacağı yere geldi. Polisin sert ve hakaret edici tutumla dağılma talebi, ÖDP il başkanının basın toplantısıyla dağılacaklarını bildirmesi üzerine, fiili saldırıya dönüştü. Başta il başkanı olmak üzere, 50'ye yakın partili cop, yumruk, tekme ve telsizle darbelere maruz kaldılar. Bu saldırıya karşın kararlı bir tutum alındı. "Baskılar bizi yıldıramaz" sloganı saldırganların daha da azmasını getirdi. ÖDP yöneticileri meydan dayağı atılarak ve elleri kelepçelenerek gözaltına alındılar.

Bu saldırı tesadüfi değildi. Çünkü; son üç aydır her eylemin öznesi ÖDP ve ÖDP'lilerdi. Gözaltına alınan 5 ÖDP'li götürüldükleri Mağazalar Karakolu'nda ağır işkenceye tabi tutuldular. Yapılan girişimler sonucunda partililerin mahkemeye çıkartılacakları bildirildi. Bu arada olaylar sırasında dayak yiyen gazetecilerden de vali bizzat özür dilemek zorunda kaldı.

100 partili, Emniyet Müdürlüğü'nün hemen yanıbaşındaki Adliye'de gözaltındakilerin mahkemeye çıkarılmasını saat 14.00'ten 21.30'a kadar bekledi. Emniyet güçleri telaşa düşmüştü. 6 polis dayak yedikleri gerekçesiyle rapor almış, arkadaşlarımız ise yüzlerinde ve vücutlarında görünür darplara karşın alkol muayenesine götürüldü. Sonuçta il başkanı Ramazan Ateş, ilçe yönetim kurulu üyesi Osman Yılmaz, il fahri yönetim kurulu üyesi Erdoğan Gel serbest bırakıldı. İl saymanı Abdurahman Yıldız ile ilçe sekreteri Hüseyin Gür tutuklandı. Saldırının akabinde, tüm baskılara rağmen ÖDP il binasının önünde kitlesel basın açıklaması yapıldı ve iki partilinin tutukluluk halinin kaldırılması istendi; saldırgan polisler hakkında da suç duyurusunda bulunuldu.

Sonuç olarak; barış, Kürt, savaş, sosyalizm gibi kimi kavramlara bile tahammül edemeyenlere karşı kararlı bir tutum almak, organize olmak, kazanımlardan geri düşmemek gerektiği bir kez daha ortaya çıktı.

Rumelihisarı'na 'barış' giremedi...

Sarıyerliler bu yıl, gelenekselleşen Barış Festivali'nin üçüncüsünü gerçekleştiriyorlar. Festivali kapsamında yapılmak istenen Rumelihisarı Konseri'ne Kültür Bakanlığı izin vermedi. 3. Sarıyer Barış Festivali Basın Bülteni'nde şunlar belirtiliyor:

"Biz Sarıyerliler, bütün dünyada ve ülkemizde süren savaşlardan, akan kandan ve acıdan yorulduk. Bosna'da, Çeçenistan'da, Liberya, Kıbrıs ya da Ortadoğu'da, dünyamız bir ateş topu olmasın; bu vahşet dursun diyoruz. Eşit, özgür ve kardeşçe bir dünya için, ülkemizin doğusunda ve batısında anneler ağlamasın diye; akan kan dursun, savaş çığlıkları sussun diye, hemen şimdi barış istiyoruz." Halkevlerinin çabalarıyla gelenekselleşen Barış Festivali'nin bu yılki organizatörleri, Halkevleri, ÖDP ve çeşitli mahalli dernekler... 10 Eylül Salı günü başlayan ve 15 Eylül Pazar günü düzenlenecek konserle sona erecek olan festivalin ana unsurunu mahalle şenlikleri oluşturuyor. Poligon, Dağevleri, Cumhuriyet ve Büyükdere mahallelerinde yapılan şenliklere yerel sanatçılar, halkoyunları ekipleri ve tiyatro grupları katılıyor. Her gün sırasıyla bir mahallede yapılan şenliklerin organize edilmesi, her mahallede kurulan festival komiteleriyle gerçekleştirildi.

Esas amacı savaşa karşı barışı kışkırtmak, halklararası kardeşliği pekiştirmek, süren savaşlara dur demek olan Sarıyer Barış Festivali'nin ilk birim şenliği Poligon Mahallesi'nde yapıldı. Çoğunluğunu kadın ve çocukların oluşturduğu bine yakın insanın polis gözetiminde katıldığı şenlikte açılış konuşmaları ve ortak mesajların ardından, yerel sanatçılar barış ve özgürlük türküleriyle halay çeken topluluğu coşturdular. Çocuk korosunun yanı sıra skeçler ve tiyatro gösterileri de sunulan şenlikte, en çok atılan sloganlar "Akan kan dursun, barış hemen şimdi", "Yaşasın halkların kardeşliği" oldu. Tasarlanan programa göre, festivalin finalini oluşturacak olan Rumelihisarı'ndaki konser, RP'li Kültür Bakanlığı'nın hışmına uğradı ve izin verilmedi.

Neredeyse her hafta bir konsere sahne olan Rumelihisarı'nın tarihi eser niteliğini Kültür Bakanlığı'na göre, Barış Şenliği bozacaktı! Bu nedenle festival komitesi, konseri Sarıyer Hacıosman Parkı'nda yapmayı kararlaştırdı. 15 Eylül Pazar günü saat 13.00'de yapılacak konsere, Metin Kahraman, Mazlum Çimen, MKM Çocuk Korosu, Sarıyer Sanat Tiyatrosu ve İlyas Salman katılacaklar.

Çorlu'da coşkulu 'Barış Şenliği'

ÖDP Çorlu İlçe Başkanlığı bünyesinde oluşturulan bir Düzenleme Kurulu tarafından 6 Eylül Cuma gecesi Çorlu Belediye Düğün Salonu'nda düzenlenen Barış Şenliği izleyicilerin coşkun tezahüratı ve ilgisi ile gerçekleşti.

ÖDP, HADEP, İHD, Eğitim-Sen, Deri-İş gibi kuruluşların işbirliği ve katılımı ile düzenlenen şenliğe yaklaşık 2 bin kişi

katılırken, birçok izleyici ayakta kaldı. Spor salonunda yapılması planlanan şenlik, Tekirdağ Valiliği'nden mekan izni alınamaması üzerine ilçenin en büyük düğün salonunda yapıldı.

Sunuculuğunu ÖDP İstanbul İl Yönetim Kurulu üyesi Filiz Koçali'nin yaptığı gecede ÖDP adına Çorlu İlçe Başkanı Mustafa Çarıkçı, ÖDP Parti Meclisi üyesi Aziz Çelik, HADEP Hakkari seçilmiş milletvekili Nihat Buldan, HADEP Parti Meclisi üyesi Aziz Doğan, KESK Mali Sekreteri Cengiz Uzuner, İHD Çorlu Şube Başkanı Kemal Tuncaelli, Deri-İş Çorlu Şubesi Başkanı Murat Mutlu, kuruluşları adına Dünya Barış Günü ve Barış Haftası üzerine sözlü iletilerini sundular.

Mezopotamya Kültür Merkezi'nden (MKM) Koma Rojhilat ve Ferhat Tunç'un müzik gösterileri izleyiciler tarafından ilgiyle izlendi ve eşlik edildi. Ülkemizdeki kirli savaşın durdurulması isteminin dillendirilmesi, barış girişimlerine karşı yürütülen hoyratça saldırıların kınanması, dostluk ve kardeşlik duygularının pekiştirilmesi için bir zemin oluşturan şenlik, barış rüzgarının Çorlu'da da esmesini sağladı. Öte yandan, ÖDP Tekirdağ il örgütünce hazırlanan, "Barışı Kışkırtın, Derhal Barış Mümkündür" başlıklı bir bildiri ilde dağıtıldı.

İstanbul Barosu genel kurula hazırlanıyor

Savunma 'rönesans' peşinde...

İstanbul Barosu'nun ekimde genel kurulu var. Baro içinde ciddi bir ağırlığa sahip Çağdaş Avukatlar Grubu önseçime hazırlanıyor. Bu grupta şimdilik üç aday var; Yücel Sayman, Ergin Cinmen ve Ali Rıza Dizdar. Gelenekselleşen önseçime grup içinde itiraz edenler de var. Bunlardan avukat Ali Rıza Dizdar, "önseçimin sakıncaları var", diyerek ayrı olarak adaylığını ilan etti.

İstanbul Barosu genel kurula gidiyor. Ekim ayında gerçekleşecek genel kurul için hummalı bir faaliyet başladı. Baro içinde ciddi bir ağırlığa sahip Çağdaş Avukatlar Grubu önseçime hazırlanıyor. Bu grupta şimdilik üç aday var; Yücel Sayman, Ergin Cinmen ve Ali Rıza Dizdar. Görüş olarak birbirlerine yakın olan adaylardan Yücel Sayman ve Ergin Cinmen neden aday oldukları sorusuna "Yorumlarımız farklı" diyorlar.

Çağdaş Avukatlar Grubu'nun gelenekselleştirdiği önseçime grup içinde itiraz edenler de var. Bunlardan avukat Ali Rıza Dizdar "önseçimin sakıncaları var" diyerek Çağdaş Avukatlar Grubu içinde ayrı olarak adaylığını ilan etti. Dizdar'ın da içinde olduğu Meslekte Birlik Avukatlar Grubu'nun sloganı şu; "Özgür baro, özgür avukat."

'Devrimci - demokrat avukatlar', 'meslekte birlik avukatları', 'yurtsever avukatlar' ve 'sosyal - demokrat avukatlar' diye dört gruba ayrılan Çağdaş Avukatlar Grubu'nun kendi içindeki bu bölünme yıllardır yaşanan bir sorun olarak adlandırılıyor. Aynı grubun içindeki 'devrimci demokratlar' da bu seçimde ikiye bölündü ve içinde Ali Rıza Dizdar'ın da yer aldığı 'meslekte birlik' adı altında ayrı bir oluşum meydana getirdiler.

Adaylardan Yücel Sayman seçildiği takdirde baroda bir rönesans devri başlatacağını söylüyor.

Baro genel kurulunun bütün adayları, avukatların ciddi bir mücadele süreci içine girmeleri gereğinin altını çiziyor. "12 bin üyeye sahip İstanbul Barosu bu mücadelenin başını çekmelidir" diye düşünenler, yeni yönetimin bunu başarması gerektiğine dikkat çekiyorlar. Çağdaş Avukatlar Grubu'nun 19 Eylül'de yapacağı önseçimde hangi aday kazanırsa diğer aday onu destekleyecek. Aynı gruptan iki aday çıkmasına kimileri "zenginlik" diyor kimileri ise "bölünme." Bu gruptan aday olan Cinmen ve Sayman'ın her ikisi de oldukça iddialı. Çağdaş Avukatlar Grubu'nun kazanma şansının yüksek olduğu söyleniyor. 19 Eylül'deki önseçime 2 bin civarında katılım olması bekleniyor.

Ayla ÖNDER

Ergin Cinmen

'Avukatın kimlik sorunu var'

Ergin Cinmen, başkanlığa ilk kez aday oluyor. Daha önce baroda yönetim kurulu üyeliği yapan Cinmen daha sonra istifasını vermiş. Yeniden aday oluşunu "istifama yol açan nedenler adaylığım için de gerekçelerimdir" diye açıklıyor.

"Yönetimde katılımı yaşama geçiremedik. Türkiye'de sistem dibe vurmuş durumda. Hemen hemen bütün boyutlarıyla bu böyle. Bunun çok genel anlamdaki nedeni bir hukuksuzluğun yaşanıyor olması. Gazete sayfalarında da gördüğümüz gibi mafya adaleti yargı adaletinin yerine geçti. Artık mahkemeler hukuku çok etkisiz kaldığı için mafya adaleti egemen oldu. Avukatlar savunmada fevkalade önemli durumdalar. Fakat bütçeden yargıya ayrılan pay yüzde 1'leri bulmuyor. Avukatların, yani savunmanın bir problemi halledildiğinde demokratikleşmede Türkiye bir adım daha atacak. Demokratikleşmede bir adım atıldığında biz avukatların, dolayısıyla yargının sorunlarından biri daha eksilecek.

Devlet-mafya bütünleşmesini halledecek yapılanma devlet olamaz. Çünkü devletin önemli kademelerinde mafya yer alıyor. Dolayısıyla devletin mafyayı içinden atabilmesi mümkün değil. O zaman sivil toplum örgütlerine, özellikle barolar gibi kurumlara gerek var. Demin de söylediğim gibi yargıya ayrılan yüzde 1'lik payı devlet artırmadığına göre ciddi bir mücadelede bulunmak lazım. İstanbul Barosu bu konuda son derece önemli bir mevki. Türkiye'de barolara kayıtlı 35 bin avukat var. İstanbul Barosu bunların başını çekmelidir diye düşünüyorum. Üniversiteler siyasal nedenlerle kuruluyor. Hoca gönderilemiyor. Üniversitelerden kötü hukukçu çıkıyor. Kötü hukukçu çıktığı zaman kötü bir yargı ortaya çıkıyor. Bunu önleyecek mekanizmalar Türkiye'de yok, olması gerekirken yok. İstanbul Barosu böyle bir göreve soyunmalıdır diye düşünüyorum."

Avukatların bu derece ciddi problemlerinin yanı sıra bir de bir türlü çıkartılamayan Avukatlık Yasası var. Vesayet sorunu ise yıllardır konuşuluyor. Vergi sorunları, mahkemelerde karşılaştıkları problemler gibi daha pek çok sorundan söz edilebilir.

Neden aynı gruptan iki aday?

Cinmen'e göre bu devasa sorunları 11 kişilik baro yönetimi çözemez. Ancak Cinmen Türkiye'de ciddi potansiyel olduğunu söylüyor. Bu potansiyellerin kanalları tıkalı ona göre; "Tıkanmış kanallar var. Veyahut ta o kanallar hiç açılmadı. İnsanların zenginlikleri toplanmadı. Bu toplandığı zaman belli bir heyecan da yaratacak."

Çözüm önerileri konusunda da şunları sıralıyor Ergin Cinmen; "Çözüm konusunda ilk adım İstanbul Barosu'na üye12 bine yakın avukatın gücüyle olabilir. Çağdaş Avukatlar Grubu'na 20 yıldır hakim olan bir mücadele gücü var. Fakat bu mücadele gücü şu sıralarda potansiyel durumunda. Bu, kinetik enerjiye çevrilemedi. Biz öyle bir iddiayla çıkıyoruz."

Neden aynı gruptan iki ayrı aday sorusuna ise Cinmen şöyle yanıt veriyor: "Şimdi Çağdaş Avukatlar Grubu 20 yıllık bir geçmişe sahip. Genel kurula içinden göndereceği ekibi bir önseçimde belirlemeyi ilke haline getirdi. Bu önseçimde kim çıkarsa o grubu temsilen İstanbul Barosu genel kuruluna girecektir. Burada bir bölünme sözkonusu değil. Tam tersine bir zenginlik yaratan yarışma sözkonusu. Tabi ki Yücel Bey'le benim aramda yöntem açısından farklılıklar var. Şimdi burada bir farklılık sadece Ali Rıza Dizdar'la ilgili. Ama Ali Rıza Dizdar 'Çağdaş grup adayı değilim' diyor herhalde. Halbuki Ali Rıza Dizdar'la aramızda genel bakış açısından pek öyle fazla farklılık olduğunu ben zannetmiyorum. Ama üslup önemlidir. Yani herkes aynı yemeği yiyebilir ama birisi güzel yer, öbürü daha kötü yiyebilir. Yani çağdaş grup içindeki adayların farklılıkları bundan ibarettir. Ali Rıza Dizdar'ın ben kendisini de eleştirdim. 'Ön seçime gir, burada kim kazanırsa o girsin' dedim. Ama ne yazık ki Ali Rıza Dizdar ayrı bir gruptan seçime giriyor."

Ali Rıza Dizdar'ın önseçime ilişkin eleştirilerini de şöyle değerlendiriyor: "Bizim Çağdaş Avukatlar Grubu içindeki aday belirleme yönteminden daha iyi bir yöntem henüz bulunamadı. Biz de bütün adliyeleri dolaştık, bütün buradaki meslektaşlarımızla toplantılar yaptık. Bu da herhalde biraz demokratik sayılır diye düşünüyorum."

'Avukatlığı çökertmek istiyorlar'

Yücel Sayman ise adaylığının temel gerekçesi olarak şunları söylüyor: "Hep yargının sorunları olduğu, yargının çökertilmek istendiği, avukatlık mesleğinin sorunları olduğu, avukatlığın çökertilmek istendiği söylenir ve hep bu dile getirilir. Bazen çözüm yolları önerilir, ama İstanbul Barosu şu ana kadar bu konuda çok etkin ve ciddi çalışmaya girebilmiş değil. Hukuk ihlalleri yoğun Türkiye'de. Burada da baronun sesi çıkmıyor. Şimdi bu çerçevede ben yargının sorunlarının da, avukatın sorunlarının da sistemden kaynaklanan sorunlar olduğunu düşünüyorum."

Demokratik bir devlet yapısında yargının en önemli kurumlardan biri olduğunu vurguluyor Sayman. Türkiye gibi bir ülkede ise bunun tam tersi olduğunu anlatıyor: "Demokrasi yoksa eğer, rüşvet, yolsuzluk, bunlar kol geziyorsa ülkede, şiddet toplumsal yaşamın bir parçası haline getirilmişse siyasi iktidar tarafından, yargı bağdaşmaz böyle bir sistemle. Onun için yargı çökertilmek isteniyor. Yargıda en önemli işlev savunmadadır. Çünkü halkın hak araması, özgürlüğün anlamı yargı içinde savunmada kazanılır. Avukat halkın hak arama özgürlüğünü temsil ediyor. Şimdi yargıyı çökertmek isteyen iktidarın yapacağı ilk şey hüküm bölümünü ve iddia bölümünü kendi vesayeti altına alabilmek. Onun bağımsızlığını ortadan kaldırmak. Bu, 12 Eylül'den sonra büyük ölçüde yapıldı. Her iktidar kendi döneminde hazırladığı kararnamelerle kendi yandaşlarını, kendilerine uygun bulduğu yargıçları atama, terfi, yer değiştirme yoluyla zaten çeşitli yerlere doldurdu. Yargıyı çökertmek isteyen siyasi iktidar savunmayı yargının bir bağımsız unsuru olmaktan çıkartacaktır. Ve savunmayı avukatın temsil etmesini de engelleyecek."

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğretim üyesi olan Sayman'a göre savunmayı çökertmek-isteyen iktidar bunu sistematik olarak yapıyor. Genç avukatı daha baştan ekonomik olarak güçsüzlüklere sokacak, yaşam koşullarıyla, ekonomik ve sosyal koşullarla boğuşmasına neden olacak koşulların bilinçli olarak sistemden kaynaklandığını söylüyor. En önemlisi sorunların da yargılama sürecinde yaşandığını

vurguluyor; "Yargılama sürecinde bizim savunmayı temsil işlevimiz büyük ölçüde engellenmiş. Usul yasalarında avukatlık yasasında bu var. Bakın kendi vekaletnamemizi kendimiz düzenleyemiyoruz. Bir avukat kendi delillerini bizzat toparlayamıyor. Yargıç duruşmadan çıkartabiliyor avukatı. Biz tutanaklara kendi sözümüzü bizzat kendimiz geçiremiyoruz. Sözlü ya da yazılı savunmamız nedeniyle hakkımızda ceza takibatı açılabiliyor. Özetle avukatın özgürlüğü, dokunulmazlığı ilkesi büyük ölçüde yok edilmiş. Yani avukatlık sıradan teknik bir meslek haline dönüştürülmek isteniyor. Şimdi biz bütün bunları hep sorunlarımız olarak görüyoruz. Bu aslında savunmanın, yani halkın hak arama özgürlüğünün sorunları. Avukat savunmayı temsil etmeyecek. İktidar tarafından istenilen bu. Başta da dediğim gibi sistemden kaynaklanan ve bilinçli bir şekilde yaratılan sorunlardır bunlar."

Rönesans nasıl başarılacak?

"Avukatlık mesleğinde bir rönesans başlatmak lazım."; Yücel Sayman'ın sloganı bu. Bunun anlamı ise şu; "Savunma yargının içinde bağımsız bir unsur olarak yer alacak, bunun önündeki engeller kaldırılacak." Avukatın dokunulmazlığı ilkelerini zedeleyen bütün düzenlemelerin kaldırılması gerektiğinin altını çiziyor, Sayman.

Peki bu rönesans nasıl başlatılacak? Sayman baronun sadece bir meslek örgütü olmadığını, bir demokratik kitle örgütü olduğunu hatırlatarak başlıyor; "O zaman biz baro çatısı altında mücadelemizi geliştireceğiz. Onun için mücadele eden bir baro anlayışımız olması gerekir. Şimdi bizim bir başkan ve 10 kişilik yönetim kurulumuz var. Bu mücadele 11 kişiyle yürütülemez. Yani avukatları mücadeleye sokması gerekir. Şimdi avukatlar da bir rönesans yaratacaklarsa, hep birlikte yapacaksak bu rönesansı önümüzde çok büyük bir mücadele zemini açılmış olur. Aynı zamanda sisteme karşı da verilen bir mücadele bu. O zaman avukatların baro çatısı içinde bütün karar süreçlerine etkin bir biçimde katılmaları gerekir. Burada ayrıntısına girmiyorum, ama öyle bir çalışma tarzı öneriyoruz ki, avukatlar baro yönetiminin alacağı karar süreçlerine daha baro yönetimi karar almadan önce aktif bir şekilde, söz hakkıyla, hatta oy hakkıyla katılacaklardır. Yani genel olarak kararların avukatlar tarafından alınıp, avukatlar tarafından uygulanması baronun sadece bunun koordinasyonunu yapan, önünü açan öncü bir örgüt haline getirilmesi.. Böyle bir baro hedefliyoruz.

Yücel Sayman

Baro, yargının yardımcı organlarına karşı kendi bağımsızlığını ve avukatların bağımsızlığını savunacak" diyen Yücel Sayman şöyle devam ediyor: "Ama en önemlisi, baro avukatlar üzerinde vesayet kurmamalıdır, kurmayacaktır. Yani avukatlarla baro üzerinde, baro yönetiminin vesayetine dayanan bir ilişki değil, gene avukatın özgürlüğü, dokunulmazlığı ve bağımsızlığı ilkesine dayanan bir ilişki.. Burada avukatın bizzat kendisi önemli. Baro ise teker teker avukatları bir rönesans mücadelesine ortak katacak yolu bulmak zorunda. Bunu biz yapacağımızı söylüyoruz."

Çağdaş Avukatlar Grubu arasında böylesi bir anlayışın ve birliğin olduğuna inanan Sayman şöyle diyor: "Zaten bu grup her zaman baronun motoru olmuştur. Ama bir de genç kesim var. Onlar hukuk fakültesini bitiriyorlar. Adalet tutkusuyla yargılama sürecine katılıyorlar ama bu sorunlarla giderek kendi kimliklerine yabancılaşıyorlar. Yani böyle bir baro, bunu gören ve toparlayan baron gençliğe sahip çıkabilir."

Genç avukatların da baroya sahip çıkacağını ve en önemlisi genç avukatların kendi kimliğine sahip çıkacaklarını söyleyen Sayman böyle bir ortamın var olduğuna inanıyor.

"Türkiye'nin demokratik bir ülke olduğu söylenemez" diye devam ettikten sonra ülkeye bakışını da şöyle dile getiriyor başkan adayı;

"Türkiye'de bütün hak ve özgürlükler sınırlı. Bunun da ötesinde yasal olanakları kullanırken dahi fiili uygulamalarla, siyasi iktidarın müdahalesiyle, polisin, valinin müdahalesiyle karşılaşıyoruz.

Her haklı talep demokrat, ilerici kesimlerden her hareket şiddetle karşılaşıyor. Kamu çalışanları toplantı yapıyorlar, polis müdahale ediyor, gözaltına alıyor. Cumartesi Anneleri'ne bir ara müdahale edildi, coplandılar. Onlara sahip çıktıkları zaman avukatlar da gözaltına alınıyor, tartaklanıyor. Yani hak arayanların üzerinde çeşitle ölçülerde şiddet uygulanıyor. Cezaevleri aynı şekilde. Cezaevleri tutuklular üzerinde belli ölçülerde şiddet uygulanıyor. Cezaevleri şiddetin olduğu, sorunları siyasi iktidarın şiddet kullanarak çözmek istediği bir yer. Bir savaş yaşıyoruz ülkede. Şiddet her tarafı sarmış.

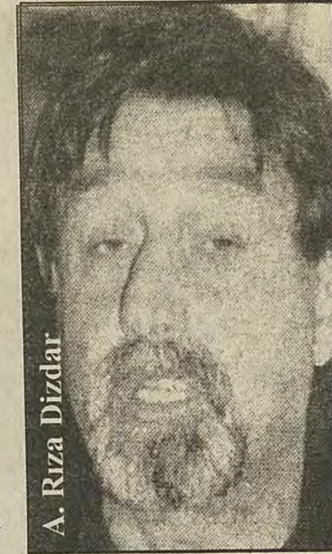
Cumartesi Anneleri'ne polisin müdahale ettiği günleri ele alalım. Baronun çok yakınında olan bir olay, oraya sanatçı, bilim adamı, demokrasiden yana ilerici insanlar katılıyorlar. Avukatlar yardım etmek için orada. Baro başkanının deyimiyle sıkıyönetim yaşanıyor orada, ama baro yok ortalıkta. Binasının hemen yanıbaşında olan bir olay. Yönetimiyle, başkanıyla oraya müdahale eden bir baro, oraya kendisiyle birlikte avukatları getirebilen bir baro bu sıkıyönetimi ortadan kaldırır. İş ki o mücadele azmini ve onu yapabilecek çalışma tarzını da benimsemiş olsun. Çok şey değişir o zaman. En azından Cumartesi Anneleri'nin eylemlerinde o sıkıyönetimi yaşamazdık biz. Çünkü avukatları tek tek gözaltına alırlar arkasında baro yoksa. Ama baro yönetimi ve avukatları gözaltına aldıkları zaman o baroyu gözaltına almaktır. Şimdi baroyu gözaltına almak o kadar kolay bir şey değildir. Bu yargıyı gözaltına almaktır. Baro bu bilinci yaymak durumunda . Kendi yalnızlığını da kırıp kitle örgütleriyle demokrasiden yana olanlarla, kendi bağımsızlığını ortadan kaldırmaksızın ortak bir mücadele zemini hazırlamak zorunda." Aynı gruptan iki aday çıkmasını ise şöyle değerlendiriyor Sayman; "İki aday olması bizi zayıflatmaz. Çağdaş Avukatlar Grubu'nun geleneği önseçimdir. Aday olmak isteyen arkadaşlarımız aday olurlar her düzeyde. Ben kendi programımı hayata geçirmek düşüncesiyle ve azmiyle aday oldum. Ergin Cinmen arkadaşımız da aynı düşünceyle aday oldu. Aynı grubun mensuplarıyız. Önseçimi kim kaybederse diğerini genel seçimlerde destekleyecek. Bu, demokratik bir seçim. Dostça yürütülen bir seçim mücadelesi. Bizi zayıflatmaz, tersine güçlendiren, zenginleştiren bir şeydir. Programlarımızda farklılıklar var tabii, özellikle çalışma tarzı açısından bir farklılık en dikkate değer nokta.

İkimizin de söylemi aynı, kalkış noktamız aynı, 11 kişiyle baro yönetilmez. Bir katkı lazım. Ergin Cinmen'in avukatların katılımını sağlamak üzere önerdiği programın ben kendi payıma çok katkı sağlayabileceğini, varolandan farklı bir boyut getirdiğini düşünmüyorum. Cinmen'in iyiniyetinden kuşku duymuyorum tabii, ama bu getirdiği çalışma tarzı anlayışının bunun çok yolunu açacağını düşünmüyorum. Ben kendi programımın öngördüğü karar süreçlerine katılım dolayısıyla avukatların mücadelesinin daha da boyutlanacağını düşünüyorum."

Cinmen'le arasında başka bazı farklılıkların da olabileceğini söyleyen Sayman şöyle devam ediyor: "Sorunların sistemleştirilmesinde farklılıklar olabilir. Belki Ergin Cinmen arkadaşımın programında yer almadığı için, avukatların olmazsa olmaz ilkeleri ve hakları konusundaki neler söylediğini bilemiyorum. Belki orada da farklılıklar olabilir. Yargılama sürecinde karşılaştığımız sorunlara karşı önerilmesi gereken çözümlerin ne olduğu konusunda da farklılıklar olabilir. Ama sonuç itibarıyla bu Çağdaş Avukatlar Grubu'nun kendi içindeki renkleridir, kendi içindeki farklarıdır. Zaten hiçbir fark olmasa ikimizin ayrı ayrı aday olması gerekmezdi."

'Önseçimin sakıncaları var'

Ali Rıza Dizdar daha önceki seçimde de yönetime aday olmuştu. Çağdaş Avukatlar Grubu'nun içindeki önseçime de girmişti. Önseçimi kazanarak yönetim kuruluna Necla Fersan'la beraber aday olmuştu. Turgut Kazan'ın seçimi kazandığı o genel kurulun ardından Dizdar şimdi farklı düşünüyor. "Çağdaş Avukatlar Grubu'nun bir geleneği var; önseçim. Bu yöntem demokratik olmasına rağmen önseçimin sakıncaları ortaya çıktı. Birtakım antidemokratik uygulamalar ortaya çıktı. Biz bu sene şunu düşündük arkadaşlarla. Türkiye'de mafya derdi var. Türkiye'de insan hakları sorunları var. Türkiye'nin bir coğrafi bölgesinde, kimine göre adı 'Kürdistan', kimine göre de 'bölge' denilen bir bölgede savaş var. Türkiye'de düşüncelerinden dolayı cezaevlerinde yatan insanlar var. Sokakta anında kaybolan kişiler var. Yargısız infazlar var. Var da, barolar bunun neresinde? Bu baro neresinde diye düşünürken 'Mesleki Mücadelede Birlik' adını alan arkadaşlarla oturup, konuştuk. Ben 26 yıldır meslekteyim. 26 yıldır söylenen bir şey var. Baro vesayet altında. Avukatın kimliği var, kişiliği yok. Tanımıyor avukat. Peki avukat vesayet altında da, bu avukatlar özgür olmak için ne yaptılar sorusunu sorduk. Hep söylüyorlar. Ülkenin sorunlarının içinde zaten her vatandaş gibi yaşıyoruz. Ama kendi özgürlüğümüze kavuşmadan ülkeyi özgürlüğüne kavuşturacağımız iddiası biraz zayıf kalıyor."

A. Rıza Dizdar

Ali Rıza Dizdar önseçime ilişkin itirazlarını şöyle sürdürüyor; "Millet birbirine bakarak oy vermiyor. Neye bakarak oy veriyor? Handaki odasına gelen listeye bakarak oy veriyor. İşte geçen yılın elimdeki barolar birliği delegasyonunun anahtar listesinde kimlerin çizileceği yazılı. Bu kadar demokratik olarak yola çıkılan önseçim antidemokratik bir poza büründü."

'Özgür baro, özgür avukat'

Dizdar'ın sloganı; 'Özgür baro, özgür avukat.' Meslekte Birlik Avukatlar Grubu 9 Eylül'de başlayıp 25 Eylül'e kadar devam edecek bir çalışma temposu içine girmiş. 25'inde bir araya gelerek İstanbul Barosu'nun alt katındaki salonda açık seçim olacak.

Dizdar'ın önseçime katılmayarak başka bir gruptan aday olması eleştiriliyor, ancak o bu konuda şöyle diyor: "Eğer bu solculuk adına bölünmeyse ve arkadaşlar 'bu bölünmedir sen adaylığa devam etme' derlerse, etmeyeceğim. 25'ine kadar dolaşıyoruz. 25'inde Çağdaş Avukatlar Grubu'nun parlamentosu toplanacak. Parlamento karar verecek. Önseçime giden arkadaşlar ise bir dayatmayla gidiyorlar. Bu sakıncalar ortaya çıkacak. Mesleki mücadelede birlik yapacak avukatlar bu birleşmeyi sağlayacaktır." Dizdar'ın önseçimden çıkacak yönetim kurulu adaylarına bir teklifi var: "Önseçimden liste halinde çıkacak arkadaşlarımız gelirler, Çağdaş Avukatlar Grubu'nun parlamentosuna kendilerini takdim ederler. Ve oraya gelen başka adaylarla da çekişirler, tartışırlar. Bir konsensüs yapılır. Hangi arkadaş çıkarsa çıksın, gelsin. Ben başkanlığı tartışırım, herkesin içerisinde. Birleştiricilik buysa, ben birleştiriciyim. Özveride bulunabilirim."

Dizdar avukutların önce kimliğini sağlama mücadelesi vermesi gerektiğini söylüyor. "Avukatlar şu anda tutsak. Tutsaklıktan kurtulma mücadelesi vermeleri lazım. Ben tutsaklıktan kurtulma mücadelesindeki arkadaşları bir araya çağırıyorum." Baro seçimleri öncesinde görünen tablo biraz karışık. Bu karışıklık, toz-duman, önseçimde biraz dağılacak." Dizdar'a göre asıl önemli olanı sonrası. Avukatların "Özgürlüğe kavuşma mücadelesi"ne ihtiyacı olduğunu söyleyen Dizdar baronun yeni başkanından çok şey beklendiğine işaret ederek sözlerini tamamlıyor. Bu genel kurul Çağdaş Avukatlar Grubu için gerçekten önemli bir sınav olacak. "Bu genel kurulda birleşemezlerse bir daha asla iki yakaları bir araya gelmez" diyenler haklı çıkacak mı? Umarız haklı çıkmazlar ve umarız Türkiye'nin en büyük barosunun yönetimine bu ülkedeki hukuksuzluğa bir nebze de olsa son vermeye çalışacak dürüst ve namuslu insanlar gelir...

Onlara herkesin, hepimizin ihtiyacı var...

'Evlerinizde bekleyin ve ç

PKK'nin elindeki sekiz askerin verilmesine ilişkin pek çok şey konuşuldu. Resmi medya bu konuda da yanılsamalar yaratarak olayı çarpıttı ve resmi bir öykü oluşturdu. Oysa bu insani girişimin, insani elçiliğin gerçek ve bir başka hikayesi olmalı...

> Aileler, çocuklarının serbest bırakılması için yaklaşık ondört aydır başvurmadık yer bırakmamışlar. Ama bütün resmi kapılardan, "siz gidin evinizde oturun, dua edin ve bekleyin, biz bu işi çözeriz" yanıtını almışlar. Aileler resmiyetin hiçbir şey yapmadığını görüyor. Son günlerde, Zap kampına giden gazeteciler kanalıyla askerlerin bırakılacağına ilişkin haberler çıkınca, aileler ve bizim için yine bir umut doğdu.

Savaş en eskiden seferberlik olarak da tanımlanırdı. "ordunun sefere çıkması" gibi kavramlar hep bell ler seferberliklerin zafer, kahramanlık, şehit yanıyla i kültüründe ve gündelik hayat içinde yapısal hale gelm doğrudan ilgilidir. Oysa fetihçi fımızın ve diğer tarafın ölümle de kuruludur. Savaş teorisi ve den birisi de "elçiye zeval olma PKK'nin elindeki askerlerin al karalanma kampanyasını gördü Tam tersine, savaş seferine çık liyor... İHD Genel Başkanı Ak dişlerinin öyküsünü konuşurke

Hikayenin tarihi daha gerilere dayanıyor. Birkaç yıldır PKK'lilerin elinde bulunan esir askerlerin aileleri bize başvuruyorlardı. 17 asker ailesi 8 de sivil ailenin başvuruları kamuoyunun bilgisi içindedir. Biz, bu başvuruları toplayıp, zaman zaman çağrılar yapıp insani hukuka dayandırarak esirlerin serbest bırakılmalarını kamuoyuna duyurduk ve PKK'ye çağrı yaptık. Bu çağrılarımız zaman zaman karşılık buldu. Bırakılanlar oldu, aileleri derneğimize teşekkür telefonları ettiler. Fethullah Erbaş da dokuz aydır bu konu ile ilgileniyormuş. Aileler, çocuklarının serbest bırakılmaları için yaklaşık ondört aydır başvurmadık yer bırakmamışlar. Ama başvurdukları bütün resmi kapılardan, "siz gidin evinizde oturun, dua edin ve bekleyin, biz bu işi çözeriz" yanıtını almışlar. Aileler resmiyetin hiçbir şey yapmadığını görüyor. Son günlerde, Zap kampına giden gazetecilerin eliyle askerlerin bırakılacağına ilişkin haberler çıkınca, aileler ve bizim için yine bir umut doğdu. Bir heyet oluşturulması durumunda askerlerin bırakılacağı şeklinde haberler geldi. Fethullah Erbaş İHD'yi ve Mazlum–Der'i arayarak bir girişim başlatmak istediğini, bunun içinde yer alıp almayacağımızı sorduğu zaman biz fonksiyonumuz gereği hiç tereddüt etmeden kabul ettik. İHD'nin konunun çözümüne ilişkin her türlü girişimde bulunmayı içeren genel kurul kararı var. Böylece birlikte bir basın toplantısı düzenledik ve askerlerin bırakılmaları için çağrı yaptık. Yine basında da çıktığı gibi, BM Kuzey Irak İnsan Hakları Temsilcisi Davut Dağıstani de askerlerin bırakılacağını ve bizim onlardan askerleri devralacağımızı belirtmişti. Doğrusu doğrudan PKK'den "gelin askerleri alın, bırakacağız" şeklinde haber gelmedi. Biz basında çıkan haberleri veri kabul ettik ve "denemekte yarar var" dedik.

Bu biraz da olabilirlikleri denemek meselesi. İnsan haklarının savaş koşullarında bile izini sürmek önemli. Bu işler biraz da baht işi. Bahtın yaver gitmeyince 'elçiye zeval' oluyor.

– Ailelerin de baskılaması bizi harekete geçirdi. İki gözü iki çeşme insanlar, duyguları, hasretleri, korkuları birikmiş. "Vermezlerse de hiç değilse görelim" diyorlardı. Fethullah Erbaş'ın girişimiyle ailelere bir günde pasaport verildi. Aynı günlerde Cumhurbaşkanı bir basın toplantısında "çocukların yurtlarına ve ailelerine kavuşmalarından memnuniyet duyarız" şeklinde bir açıklama yaptı. Aynı günlerde DYP Genel Başkan Yardımcısı Hayri Kozakçıoğlu, "Hükümet ve parlamento olarak PKK ile muhatap olamayız, ama özel kuruluşlar çabalarını sürdürebilirler" diye konuştu. Sonra Cizre'den Habur'a kadar bize ve ailelere eskortla yol gösterildi, Habur kapısında geçiş işlemlerinin süratle yapılması ve Habur Emniyet Amiri'nin bizi kabul etmesi, bütün bunlar bir işaretti sanki. Bunlar bizi doğrusu cesaretlendirdi, devletin de bu işi istediğini düşündük...

Evet anlattıklarınız 'kolaylaştırıcı önlemler' gibi.... Ama devlet, tam tersine davrandı ve neredeyse herkes hain ilan edildi, değil mi?

– Resmi bir seslendirme yapmasa da onların da askerlerin serbest bırakılması konusunda girişimimizi desteklediği sonucunu çıkardık. Gitmeden zaten Fethullah Erbaş'ın Başbakan'ı, hem güvenlik hem de gezi açısından bilgilendireceğine karar vermiştik. Ama bildiğim kadarıyla bunu yapmadı...

Fethullah Erbaş, ilgilileri bilgilendirmesi halinde girişimin engelleneceğini, bu nedenle 'bir kişi hariç' kimseye haber vermediğini söyledi.

– Erbaş daha sonra KDP Ankara Temsilcisi Sefin Dizeyi ile görüştü ve Barzani aracılığıyla telgraf çekildi, bizi karşılamaları gereken PKK'nin gerekli kolaylığı göstermesi için... Biz Habur'dayken Barzani'nin dış ilişkiler bürosundan Abdülmecit adlı biri gelerek bizi aldı. Zaho'da biraz kaldık, orada parlamenterlerle görüştük, sonra Duhok'a gittik ve bizimle birlikte aileler ve yaklaşık –6 gazeteci daha önceden KDP–KYB arasındaki çatışmaları izlemek için orada idi– 20 gazeteci bizi izledi. KDP bu konuda doğrusu çok çekinik davrandı...

Malum Ortadoğu diplomasisi... Her gün dostlar ve düşmanlar değişebilir. Her gün yeni bir gündür, her şey olabilir...

– KDP'nin 50. yıldönümü törenlerine PKK'li Osman Öcalan'ın çağrılması sonrası oluşan spekülasyon ve tartışmaların daha fazla derinleştirileceği kaygısıyla oldu sanırım. O gün vali yardımcısı, KDP temsilcileri ve parlamenterlerle yaptığımız görüşmelerden bir sonuç alamadık. Ertesi gün Duhok Valisi Abdülaziz Tayyip'le görüştük –iki yıl önce de bölgeden zorunlu göçler sırasında görüşmüştük kendisiyle–; bize, "Ahmediye bölgesinde bazı durumlar olduğunu, bu nedenle basının gelmemesi koşuluyla, 5 kişilik heyeti bir mihmandarla göndereceklerini" söyledi. Sonra bizi Ahmediye'ye gönderdiler. Ve özellikle de Türkiye'den çıkış yapan arabalarla gitmememizi salık verdiler. Çünkü bir gün önce Çukurca'dan Ahmediye'ye top atışları yapılmış ve çok sayıda hayvan telef olmuş. Önce keşif uçakları uçuyor, otlakların yerleri belirleniyor, ardından on top atışı yapılıyor ve hayvanlara yardım için sivil halktan iki kardeş ölüyor, dokuz sivil yaralanıyor. O günlerde bu Türkiye basınına yansıdı mı bilmiyorum. KDP, Ahmediye temsilciliğinde bunun kasedini izlettiler. Gerçekten bir vahşetti. Şarapnel parçalarından yaralanan insanların acıları. Sonra Ahmediye'ye, KDP temsilciliğine iki tane PKK gerillası geldi. Statülerini, adlarını bilmiyorum, bilmem de gerekmiyor. Onlarla konuştuk, askerlerin bırakılacağını, ama basının da bulunması gerektiğini vurguladılat. Ve sonra görevlendirdikleri kişilerin gazetecileri askerlerin bırakılacağı yere getireceği söylendi. Belirlenmiş bir yerde askerler bize verilecekti. Sonra doktorun kampta hazır bulunduğu, askerlerin doktor konrolünden geçirilip sağlam olduklarına dair bir tutanakla verileceği de söylendi. Dönüşte nasıl bir durumla karşılaşacaklarını bilemediklerinden böyle bir önlem aldıklarını söylediler. Biz de Türkiye'de İnsan Hakları Vakfı ve Tabipler Birliği Merkez Konseyi'nden arkadaşlarla görüşerek, Türkiye'de de sağlık kontrolünden geçirileceğini onlara söyledik. Askerlerin verileceği yere gittiğimizde yine kimse yoktu. Bu kez kampa birkaç saat uzaklıkta bir yere getirileceği söylendi. Biz artık geri dönüşü olmayan bir yola girmiştik ve zorunlu olarak dağları tırmanmaya başladık. Katırlara bindik. Yolların katırlara bile geçit vermediği yerlerde indik. Giderken sağ, gelirken sol tarafımız uçurumdu ve dört saatlik bir yolculuktan sonra kampa gittik. Bizi kaşıladılar.

Medya kampta PKK şovundan çok söz etti. Sanırım törensel bir karşılama oldu...

– Fethullah Erbaş'ın milletvekili oluşundan dolayı karşılama töreni yaptılar. Kısa selamlama konuşmaları oldu. Sonra 8 askeri getirdiler. Aylar sonra onların aileleriyle özlemle kavuşmaları görülmeye değerdi. Erbaş'ın dediği gibi, bu tam da, "çorak toprağın suya kavuşması" gibi bir şeydi. Çok duygusal bir ortam oldu. Gazeteciler hem ailelerle, hem askerlerle konuştular. Biz o sırada içeriye, mağaraya girdik. Mağarada konuşurken "askerlerin nasıl bırakılacağını ve basın toplantısında neler olacağını" sorduğumuzda askerlerin bırakılmayacağını söylediler. Bu gerçekten bir şok oldu. O saate kadar askerlerin bırakılacağı konusunda emindi. Gerekçe olarak, askerlerin girişte nasıl bir durumla karşılaşacağı güvenini duymadıklarını söylediler. Ayrıca üst düzeyde sorunun çözümüne ilişkin süratli gelişmeler olduğunu vurguladılar. Bunun hangi düzlemde ve kimlerle olduğuna ilişkin ayrıntı vermediler. Ama, başlatılan girişimin sonucu ne olursa olsun, her koşulda askerlerin belki 1 Eylül'de, belki onbeş gün sonra, ama en geç iki ay içinde bırakılacağını söylediler. Biz "gerekçesi ne olursa olsun askerlerin bırakılmamasını doğru bulmadığımızı, Türkiye kamuoyunun psikolojik olarak buna hazır olduğunu, bir yumuşama sürecine katkısının büyük olacağını" söyledik. Ayrıca İHD olarak dönüşte başka düzenlemelerimiz vardı. Geçen yıl 1 Eylül'de AKM'de Tomris Hanım'la Emine Hanım'ın kucaklaşmasını bu yıl daha da kitleselleştirecektik. Bu konuda ailelerle görüşmüştüm, biri dışında tümü kabul etmişti.

> Savaş oldu eden PK konuda kurallarına gördük. görüştüğ yetkili kişide Murat Kar askerlerin y ve sağlıkları için birçok kaybettikler Kimi opera bunları kor kendi arka öne atıldığ nedenle olduğunu

Orada askerlerle konuşma şansınız oldu mu? Kimse askerlerin orada nasıl bir 'esirlik' yaşadığına ilişkin bir şey yazmıyor...

– Konuştuk. Her biriyle ayrı ayrı görüştüm. Sağlıkları ve moralleri iyi, Samsunlu olan bir asker, "Türkiye'ye dönüp yeniden savaşmak istemediğini, bu nedenle dönmeyeceğini" söyledi. Diğerleri çok heyecanlı ve sevinçliydiler. Döneceklerdi.

Devletle PKK arasındaki tartışmaları bir yana, askerler esirliği nasıl yaşıyor?

– Savaş olduğunu kabul eden PKK'nin bu konuda savaşın kurallarına uyduğunu gördük. Hatta görüştüğümüz üç yetkili kişiden biri olan Murat Karayılan, bu askerlerin yaşamlarını ve sağlıklarını korumak için birçok gerillayı kaybettiklerini söyledi. Kimi operasyonlarda bunları korumak için kendi arkadaşlarının öne atıldığını ve bu nedenle ölümler ol-

ocuklarınız için dua edin'

Padişahın sefere çıkması",
mizdedir. Yine resmi tarih-
lenir. Fetihçiliğin politika
i elbette tarihe bakışla
, aynı zamanda kendi tara-
ve her türlü acıları üzerine
atiğinin temel deyimlerin-
dır. Gerek barış, gerekse de
nası için "elçi" olanların
çe elbette şaşırmıyoruz.
lara karşı, barış seferine çıkanları alkışlamak ge-
Birdal ile asker aileleriyle birlikte bir heyetle gi-
ilk elden bunlar geldi aklıma...

Ailelere bir günde pasaport verildi. Aynı günlerde Cumhurbaşkanı bir basın toplantısında "çocukların yurtlarına ve ailelerine kavuşmalarından memnuniyet duyarız" şeklinde bir açıklama yaptı.Sonra Cizre'den Habur'a kadar bize ve ailelere eskortla yol gösterildi, Habur kapısında geçiş işlemlerinin süratle yapılması ve Habur Emniyet Amiri'nin bizi kabul etmesi, bütün bunlar bir işaretti sanki.

ığunu vurguladı.

Ailelerin dönmeyişi de aslında il-
inç bir sorun ya da aileler ve PKK'li-
r açısından önemli bir şey. Çünkü
ilelerin isteği kabul edilmeyebilirdi.
latta şu anda aileleri kaç kişi merak
diyor acaba?

– Askerlerin daha sonra kesinkes bırakıla-
ığı yolunda bir güvence verilince aileler,
biz çocuklarımızla döneriz" dediler. Hatta
irkaç kez kararlarını değiştirip değiştirmeye-
eklerini kendileriyle konuştuk. "Kesin ola-
ık kalacağız" dediler. Bu çok doğal, herkes
öyle bir durumda aynı şeyi yapar.

Bu ideolojik olmayan, son derece
ısani bir duygu.Savaş insani mesele-
eri bile 'taktik' bir sorun haline geti-
ebiliyor. Devlet, siyasi partiler konu-
u insanı bir kenara bırakarak ele alı-
or. Oysa savaşın içinde bile insani
lguları savaş taktiği olmaktan çıkar-
ıak gerekiyor. İHD'nin fonksiyonu da burada başlıyor olmalı.

ınu kabul
nin bu
ıvaşın
yduğunu
Hatta
nüz üç
biri olan
ılan, bu
şamlarını
korumak
gerillayı
i söyledi.
yonlarda
mak için
aşlarının
nı ve bu
lümler
ırguladı.

– Elbette. Burada devletin bir çelişkisi var. Aslında devlet, gözyaşları, şehit filan diyor ama, aslında gerçek bu değil. Çünkü savaş olduğunu kabul etmiyorlar ve askerleri esir statüsünde görmüyorlar. Bu çok yanlış bir direnme. Örneğin İsrail on yıl önce savaşta yitirilen askerlerinin kemiklerini geri almak için Alman parlamenterler kanalıyla Hizbullah'la görüştü ve askerlerinin kemiklerini aldı. Bu kendi mantığı içinde kendi yurttaşlarına saygının bir gereği. Bizdeki anlayış başka, "yedi kişi değil, yetmiş kişi olsa ne olacak, bu vatan
çin feda olsun, topraklarımız şehit kanıyla
ulandı, sulanacak" anlayışı var.

Bazıları ise bu tür bir kültüre eklemlene-
ek, bilerek ya da bilmeyerek savaş kışkırtıcı-
ığı yapıyor.

Sonuçta birilerine göre 'elçiye zeval
ldu'. Sol kamuoyunda da barış ça-
alarında islamcıların inisiyatifi ele
ldığı gibi serzenişler oldu.

– Öncelikle şunu söyleyeyim. Daha önce
ükümet olmuş, soruna çözüm getirememiş,
ararlılık gösterememiş, hatta sorunun derin-
eşmesine neden olmuş olanlar saldırıyorlar.
Erbaş'ın bu insani ve cesur girişimi böyle bir
umuşama sürecine olanak sağlayacaksa, bi-
im İHD olarak kompleksimiz olmaz. Çünkü
Refah şunu bilmektedir; ya da bilmiyorsa bil-
nelidir, bu savaş diğer hükümetleri ve düzen partilerinin hepsini tüketmiştir. RP'nin hükümet yapılışı da bana göre böyle bir nedenledir. Refah'ın yükselişini ne ABD, ne de egemen hegemonya önleyememiştir. Solun, bir karşı hegemonya oluşturamamış olması sonucu, RP muhalif söylemlerle önemli bir hat yakalamıştır. RP bu savaşın bitmesine ne kadar inanıyor, ne kadar kararlılık gösterir o kendi sorunu. Ama böyle bir adımla en azından şunu söyleme olanağını buldular, "biz yapacaktık, yaptırmadılar". Biz barış için herkesle yan yana geliriz. İnsana, emeğe, barışa düşmanlık eden faşist ideolojinin dışında ideolojik ve siyasi farklılıklarımızı bilerek yan yana geliriz. Nitekim Mazlum–Der'le yan yana duruşumuz bundandır. Temel farklılıklarımızı biliyoruz. Ama bunu konuşmuyoruz, 'ortak ne yapabiliriz'i konuşuyoruz. Bu ilk adım da değil, geçtiğimiz ay Adana'daki yargısız infazı yerinde ortaklaşa incelemiş ve kamuoyuna rapor etmiştik. Bu böyleyken kendini "çağdaş ve ilerici" olarak tanımlayan öyle örgütler ve kişiler var ki, İHD ile yan yana gelmekten kaçınıyor! Onlar kaçınırken Mazlum–Der'in bizimle ortak iş yapmak istemesi son derece doğaldır. İHD'nin mücadele hattını dost da düşman da zaten biliyor. İnsan haklarının evrensel bakışına karşın, İHD'nin emekçilerden, ezilenlerden yana önceliği vardır. Böyle bir önceliğin bilinmiş olmasına karşın, kimi kurumlar bizimle yan yana gelmekte çekingen davrandılar. Bu kendilerinin bileceği iştir. Bizim Mazlum–Der gibi kuruluşlarla barış temelinde veya bir başka temelde yan yana gelmemizi ise bir kazanım sayıyorum.

Basın ilginç bir tutum sergiledi. Orada görülenler, gazetelerde yazılanlar, televizyonda gösterilenler ve yorumlar, çerçevesi çizilmi resmi habercilik örneğiydi. Bu, gazetecilerin, muhabirlerin kendileriyle ve yaptıkları işle yabancılaşmalarını getiriyor. Pek çok muhabir 'bunları ben mi yazmıştım' diyor.

– Bu elbette bizim de dikkatımızı çekti. Biz basın emekçilerini heyetin içinde saydık. Ve askerlerin verilmeyeceği kararı bize bildirildikten sonra onları çağırarak, onlarla da demokratik ve katılımcı bir platform yaratarak ne yapmamız gerektiğini arkadaşlarla tartıştık ve karara vardık. Askerleri bırakma olasılıklarının olduğu tarihi onlara anlattık ve kalıp kalmayacağımızı bile birlikte kararlaştırdık. Ama buraya döndükten sonra oradaki gözlemlerin kimilerinin hiç yansıtılmadığını, kimilerinin eksik verildiğini, kimilerinin ise tamamen çarpıtılarak verildiğini gördük. Savaşın ortaya çıkardığı sonuçlar yalnız belli güç odaklarının yarattığı sonuçlar değil. Medya bu konuda "savaşa" katkıda bulunuyor. Ama askerlerle dönülmüş olsaydı bir başka yansıma olacaktı.

Haberlerin ekseni belki de değişecekti. Ki ben Emin Çölaşan hakkında bir milyarlık manevi tazminat davası açıyorum...

Emin Çölaşan aslında özel bir kod. Avrupa'da yaşasıydı üzerine doktora tezi bile yazılabilirdi. O, devlete benzeyen medyanın, medyaya benzeyen devletin bir kodu. Gözaltına alınmanız nasıl oldu. Ortalıkta gizli saklı bir şey mi vardı ki...

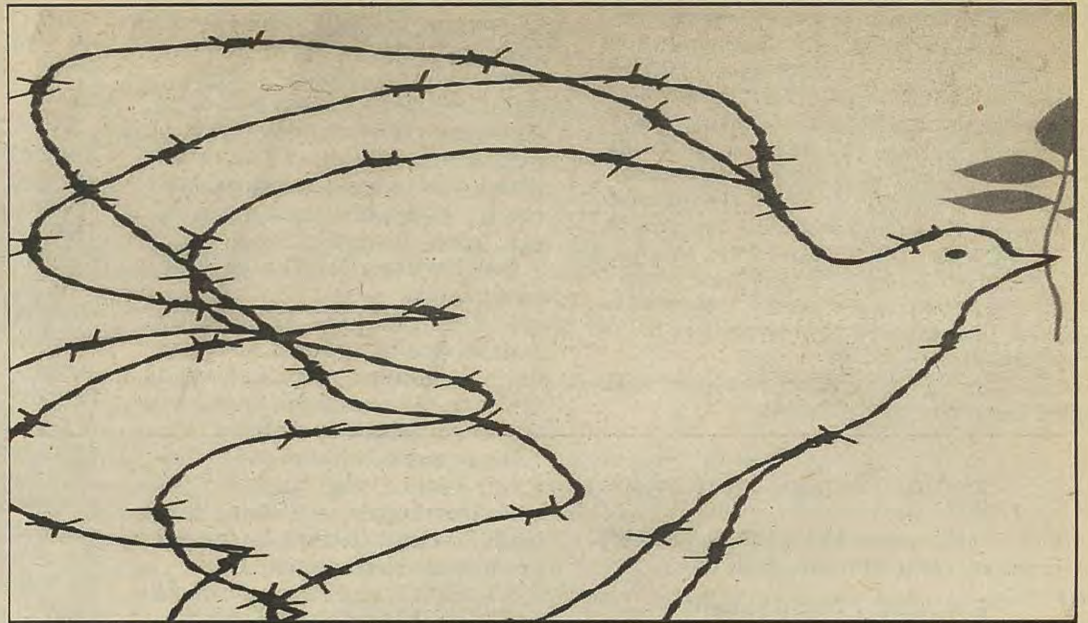
– Gözaltına alınışım formalite değildi. 2 Eylül günü, Dünya Barış Haftası etkinlikleri içinde, hem de geceyarısı evime geldiler. Ben kapıyı açmadım. Ülkenin deneyleri, sık karşılaşılan ve bizim de takip ettiğimiz pratikler olduğu için açmadım. Savcı geldikten sonra kapıyı açtım. Yerin altında beş adımlık bir hücreye tıkıldım, eşyalarım alındı. Özel, dayak gibi bir zor görmedim. Ama dört gün boyunca insan haklarını savunmanın, siyasi görüşüne bakmaksızın asker annelerinin isteklerine cevap vermenin; bu insani girişimin bedeli dört gün tüm haklarından yoksun olmak oluyor. Dört gün okuyamadım, dört gün insan haklarını takip edemedim, mağdur oldum. Anne ve baba tarafından kimliğim sorgulandı. Kürt olup olmadığım, siyasi görüşümün olup olmadığı, insan haklarıyla neden ilgilendiğimiz soruldu. Bunların tümünü yanıtladık.

Devlet erkanı 120 camide mevlüt okutma çabasında. Ne olacak bu barışın hali?

- Gerçekten de Yeni Dünya Düzeni'nde bulunduğumuz coğrafyada barış şansı, çok kararlı cesur, örgütlü bir mücadele ile kazanılır. Yoksa kendiliğinden barış gelmeyecek. Dışişleri Bakanı Çiller, Kıbrıs'taki olaylar üzerine "biz savaşma cesaretini de gösteririz" diyor. Bugün cesaret savaşmakta değil barıştadır, öldürmekte değil yaşatmaktadır, tek başına savaş kışkırtıcılığı yapmak değil, özgürlükçü değerlere, hukuka ve insani değerlere bağlı olmaktır. Halkları kışkırtmak, insanların ölümüne neden olmak kolaydır. Emperyalist kapitalist dünya ciddi bir kriz yaşıyor. Batman ile Erbil arasında dünya petrollerinin yüzde 30'unun olduğu savı var. Petrol herkesin iştahını kabartıyor. Aynı zamanda uluslararası hukuk ihlal ediliyor. Sivil yerleşim merkezleri bombalanıyor. Sivillerin yaşam hakkı elinden alınıyor. Türkiye açısından sorunun çözümü içeride iken dışarıda aranıyor. Burada Ortadoğu halklarının kendi geleceklerini belirleme haklarının ihlali söz konusu. İşte bu nedenle bir doktor arkadaşın dediği gibi, barış mikrobunu nasıl yaymalıyız ki, herkesi barışa kışkırmalıyız ki, barış savaşımcısı olabilelim. Ne yazık ki barıştan ve kardeşlikten yana olduğunu söyleyen, ama o doğrultuda çaba göstermeyen büyük bir kesim var. Çabamız savaşın getirdiği sonuçları sergiliyor, Kürt sorununun çözümsüzlüğünün ulaştığı boyutları teşhirde rol oynuyor. Ama bunun nasıl geriletileceği konusunda başka yapılacak işler var ve bu sadece İHD'nin işi değil.

Bölgede kişi başına düşen savaş miktarı çok fazla. Muhaliflere düşen, kişi başına düşen barış miktarını çoğaltmak. Umut var mı?

– Umut akıldadır, bilimdedir, cesarettedir ve mücadeleededir. Bunlar varsa umut vardır. Bizim çabamız bunları da örtüştürerek umudu yaratmak. Barış artık Türkiye halkının sorunu olmaktan da çıkmıştır ve enternasyonalist barış dayanışmasını sağlamak gerekiyor. Bu nedenle de biz önümüzdeki aylarda Avrupa'dan başlayacak ve Türkiye sınırında karşılanacak, Diyarbakır'a kadar sürecek bir Barış Yürüyüşü programlıyoruz. Katılımcılarını ve programını kamuoyuna sonra sunacağız. Dünya Barış Hareketi'nin projeksiyonunu Ortadoğu'ya ve Türkiye'ye çevirmesi gerekiyor.

Kürt sorununun yakıcılığı, enerjilerimizin çoğunun barış için harcanması 'nesnel bir ihmali' doğuruyor. Örneğin Yunanistan, Kuzey ve Güney Kıbrıs ve gerekse de bu coğrafyadaki muhaliflerin insan hakları ve barış temelinde de daha yakın bir ilişki içine girmeleri gerekmiyor mu?

– Biz bölgemizdeki savaşı dile getirmeye çalışıyoruz. Ama halklar arasındaki barış mücadelesini yükseltecek bir çabayı gösteremiyoruz. İHD'nin yeni genel kurulunun alacağı bir kararla bu işi proje haline getirmek gerekiyor...

TAKSİM... ENOSİS... TAKSİM... ENONİS... TAKSİM... ENOSİS... TAKSİM...

Provokasyonlar tarihi... Zıtların birliği

Sezai SARIOĞLU

Kıbrıs Meselesi aslında bir resmi masallar yarışmasıdır... Taraflar arasında her zaman bir "olay" mutlaka yaratılır. Provokasyon teorisinin kuralıdır bu... Ve olaylar sürüp gider... Rum şovenleri tarihi, "Rum varmış, Türk yokmuş" diye, Türk şovenleri de "Türk varmış, Rum yokmuş" diye resmi masallara dönüştürerek anlatır.

Ve...1974'leri, öncesindeki ve sonrasındaki onlarca provokasyonları gerçerek bugüne geliriz. Kıbrıslılık bilincini savunan Kutlu Adalı adlı ilerici gazeteci, failimeşhur ismi lazım değillerce öldürülür. Federasyona "temelden ve ta ezelden karşı" olan Kilise sınırda olaylar planlar, bir Rum genç, "bayrağa, sınıra hakaret ve hareketten" bayrak direğinde kuş gibi avlanır. Bir gece ansızın Türk nöbetçi kulübesine birkaç metre yaklaşan "profesyonel Rumlar!" bir Türk askerini pusuya düşürerek (!) öldürür. Denktaş ve çevresindeki faşistler cenazede her zamanki gibi şov yapar.

Törene katılan faşistlerin taşıdıkları bir döviz bütün provokasyonların özeti gibidir: "Rumlarla birlikte yaşamak mı? Asla."

Her şey ne kadar güncel... Her şey ne kadar tarih öyle değil mi?

'Bu ölüler bize lazımdır'

Evet, Şehit Ulus'un ablası Sevim Ülfet, 27–28 Ocak'ta, üç doktorun kliniğindeki durumu anlatırken şöyle demişti: "Hastanenin içi ölü ve yaralılarla dolmuştu. Bir ara Denktaş'ı gördüm hastanede. 'Allah aşkına yeter artık. Emir verin de bu insanlar ölmesin artık' dedim. Denktaş, 'Bu ölüler bize lazımdır. Dünyaya sesimizi bu ölülerle duyuracağız' diye cevap verdi. Bu cevap karşısında, 'Öyleyse neden siz ya da Dr. Küçük ölmüyorsunuz? Siz ölünce dünya sesimizi daha kolay duymayacak mı?' dedim." Sayın R. R. Denktaş, Etem Menderes'in dediği gibi gerçekten "atak" adamdı. Federasyon'un başkanlığına gelir gelmez Kıbrıs Türklerinde hızlı bir değişim yarattı. Olaylara hızlı bir tırmanış kazandırdı."

(Arif Hasan Tahsin, Aynı Yolu Yürüyenler Farklı Yerlere Varamazlar, 2. Cilt. s. 414).

EOKA'nın 1 Nisan şakası!

Türk tarih tezinin "Milli Dava"larından biri olan "Kıbrıs Meselesi"nin günümüzdeki olgularını ve kavramlarını anlayabilmek için güncelden tarihe yolculuk gerekiyor...

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Kıbrıs'ta örgütlenme ve kimlik çabaları başlar. Kıbrıs Türk liderliği İngiliz sömürge sisteminin politik alanı içindedir, "Taksim Tezi", ne Türkiye'nin, ne de Türk liderliğin gündemindedir.

Ocak 1946'da Kıbrıs Türk Kurumları Birliği, İngiliz Sömürge Yönetimi'ne sunduğu taleplerde, "Kıbrıs'ın Yunanistan'a ilhak edilmesini isteyen Rumlara karşı çıkılır ve adada herhangi bir bağımsız idare şekline onay verilmediği" belirtilir. (Ahmet An, Kıbrıs'ta Fırtınalı Yıllar, 1942–1962.)

En ekstrem biçimiyle EOKA tarafından formüle edilen, militanlığı yapılan Enonis tezi, AKEL (Kıbrıs Halkının İlerici Partisi) tarafından da kabul görür.

"18–20 Ağustos 1945'te Lefkoşa'da yapılan 4. AKEL Kongresi'nin gündemindeki baş konu 'Enonis' olmuştu. Parti içinde bir grup, Enosis sloganının partiye yeterli bir kazanç sağlamadığını ve yeni kurulmuş İşçi Hükümeti ile yerel muhtariyet için görüşme ve işbirliği yapılmasının daha iyi olacağını savunuyordu." (A. An. a.g.e. s.19).

Bu durum ilerici, demokrat, sosyalist Türkler arasında "güvensizlik" yaratır.

Nüfuz savaşı yapan Amerika, bölgedeki milliyetçi akımları İngiltere tezine karşı körükler ve Enosis'i destekler. Soğuk savaş yıllarıdır, ABD Enonis'ten çok komünizmden çekinir. Amerikan ajanları, Amerikan üslerinin adada kurulmasının Kıbrıs'ın Yunanistan'la birleşmesine doğru gidecek ilk adımı oluşturacağı fikrini yayar.

26 Mayıs 1946'da yapılan belediye seçimlerinde AKEL'in Leymasun, Mağusa, Lefkoşa'da belediye başkanlığını kazanması İngilizleri kaygılandırır. Enonis'in ateşli savunucusu Kıbrıs Rum Ortodoks Kilisesi ve sağcılar "önderliği" AKEL'e kaptırır.

1 Aralık 1946'da Lefkoşa'da solcu Rumlar tarafından örgütlenen mitingte kabul edilen karar tasarısında, Enonis istemi tekrarlanır. Bunun üzerine İngiltere Hükümeti, "Kıbrıs'ta içişlerinde liberal ve ilerici bir rejimin yetkili kılınmasını, adada bir kurucu meclisin toplanarak anayasal reformların tartışılmasını isteyeceklerini" açıklar...

Gelişmelerin doğaltusu belli değildir. Kıbrıs Türk Kurumları Birliği 11 maddelik kararlar alır ve "Kıbrıs'a verilecek yeni idarenin Yunanistan'a ilhak için bir köprü olmaması için kanuni tedbir alınması"nı ister.

Türk basınında "Türkiye'ye ilhak" fikri görülür.

31 Ekim 1948 günü AKEL Lefkoşa'da "Kıbrıs'ta İngiliz ve Amerikan üsleri istemiyoruz" içerikli gösteri düzenler ve "Anayasa değil, Enosis istiyoruz" görüşünü ileri sürer.

Bir ay sonra 28 Kasım 1948 günü Kıbrıs Türk Liderliği tarafından Ayasofya meydanında karşı miting düzenlenir; Rumların "plebisit, muhtariyet ve ilhak istemleri" protesto edilir. "Muhtariyet esaret, Enonis ölüm; adil İngiliz idaresinin devamını isteriz" sloganı atılır ve "İngiltere'nin adadan ayrılması halinde adanın Türkiye'ye verilmesi" istenir.

25 Aralık 1945'te Türkiye'de hükümet tarafından desteklenen ilk resmi Kıbrıs mitingleri yapılır, basın "Kıbrıs komünizmin kucağına düşüyor" yaygarasına başlar.

27–28 Aralık 1949'da yapılan 6. AKEL Kongresi'nde genel sekreterliğe seçilen Ezekias Papayuannu, partiye belediye seçimlerinde oy kaybettiren politikalardan vazgeçerek "Enonis ve yalnız Enonis" sloganına sarılınmasını, kilise ile yarışa girilmesini ister. Bu, Kıbrıs Türk emekçilerinin çoğunda güvensizlik yaratır.

Kıbrıs Rum Ortodoks Kilisesi 15 Ocak 1950'de plebisiti gerçekleştirir. Kayıtlı 224 bin 759 Rum seçmenden 215 bin 108'i (yüzde 95.7) Enosis için imza verir. Birçok Türkün de imza vermesi hükümetin resmi yayını Ulus gazetesinde "teessüfle" karşılanır,

"birlik ve beraberlik" istenir. AKEL Merkez Komisyonu'nun Ulus'a gönderdiği bildiride, "Kıbrıs'ın Yunanistan'a ilhak edilmesi ile, Türk halkının hakiki menfaatleri temin edilecek" denilir.

1–2 Aralık 1951'de yapılan 7. Kongre'de AKEL, "Hâlâ daha şovenist olan Türk burjuvazisi ile toprak ağalarının etkisi altında olan Kıbrıs Türk azınlığına daha fazla ilgi gösterilmesi" kararı alır.

İlk sayısı 13 Eylül 1955 günü yayımlanan haftalık İnkılapçı gazetesi, "Sömürge hükümetinin, halkımızın aleyhine tatbik etmeye yelteneceği anti–demokratik ve anti–liberal kanunlara karşı kalemlerimizle mücadele edeceğiz, bütün dünya halkı tarafından lanetle anılan harp kundakçılığına, harp propagandasına karşı durarak barışı savunacağız. Adada yaşayan iki vatandaş cemaatin arasını açmak için yapılan tedhişçiliklerle, yanlış, yalan, parçalayıcı ve gurur kırıcı propagandaları, nereden ve hangi taraftan gelirse gelsin takbih ve telin edeceğiz" yazar. İngiliz sömürge yönetimi, işbirlikçisi Kıbrıs Türk liderliği İnkılapçı gazetesinden rahatsızdır. Gazete gelişigüzel tehdit mektupları alır. Sömürge yönetimi İnkılapçı gazetesini, AKEL'in günlük yayın organı Neos Demokritis'i ve solcu Embos ile Aneksarsitos gazetelerini kapatır.

1821'den başlayan Enosis istemi, 1955'in 1 Nisan'ında şansını bir yeraltı örgütüyle EOKA ile denemeye kalkar. 31 Mart'ı, 1 Nisan'a bağlayan gece Lefkoşa'da bombalar patlar. Bu, başlangıçta "Nisan bir şakası" zannedilir. Yunan ordusunda subaylık yapan provokatör Aksentiu, ruhsatını olay yerinde bırakır, bilinçli olarak iz bırakmıştır!

14 Aralık 1955'te olağanüstü durum ilan edilir ve başta AKEL olmak üzere, solcu kuruluşlar yasadışı ilan edilir, tutuklamalar başlar.

Nisan 1955'te EOKA silahlı eylemleri artırır. EOKA lideri Grivas, İngilizlerin silahlı mücadeleye karşı olan AKEL'e sempati duyduğunu söyler.

'Taksim Tezi': Provokasyon startı

1956'lardan itibaren Kıbrıs sorunu yeni boyutlar kazanır. Enonis'e karşı "Taksim Tezi" ileri sürülür ve provokasyon startı verilir. Türkiye'de yayın lanan Forum dergisi, 15 temmuz 195 tarihli 32. sayısında, "adanın Türkiye ile Yunanistan arasında taksim edilmesi"ni ilk öneren olur. Bu fikir, 25 Temmuz 1956'da TBMM'nin bir oturumunda bağımsız milletvekili Hikmet Bayur tarafından tekrarlanır.

19 Temmuz 1956'da bir İngiliz muhafazakar milletvekili Avam Kamarası'nda yaptığı konuşmada, "bir çözün şekli olarak Taksim üzerinde ciddi bi şekilde düşünülmesi gerektiğini" belirtir.

25 Ağustos 1955'te "Kıbrıs'ın kumaş parçası olmadığı ve kesilip biçil meyeceğini" söyleyen Adnan Mende res,1956 yılı sonunda görülen lüzum üzerine, "Taksim"i resmi Türk görüşi olarak benimser. Böylece tarihi boyunca İngiliz sömürge yönetimiyle "can ciğer kuzu sarması" olan Türk l derliği "Taksim" tezine sarılır. Duvar lar "Ya taksim ya Ölüm" yazılarıyla donatılır.

Kıbrıslı Türklerle çatışmaktan kaçı nan EOKA'nın saldırıları, İngiliz sömürgecilerinin kendilerine karşı Türk polis ve komandoların kullanılmaları sonucu Türklere de yönelmeye başla

Başlangıçta Türklerde, İngilizlerin bu işin önünü alacağı inancı ağır basar... Halk arasında "İngiliz, tavşanı araba ile yakalar" düşüncesi egemendir.

"Ortaya çıkan bu durum karşısında Türklerin de bir yeraltı örgütü kurma çabaları başladı. Ama uzun süre başa rılamadı bu iş. (...) Volkan, Dokuz E

lül, Karaçete denemeleri olumlu sonuç vermedi ve EOKA'ya alternatif olamadı hiçbirisi..." (Arif Hasan Tahsin. a.g.e.s 397)

İngiliz Intelligence Service'inin tavsiyesi ve Türkiye'nin yardımı ile gizli bir yeraltı örgüt olarak kurulan Volkan, 10 Eylül 1955'te yayınladığı bir bildiriyle, "Kıbrıs Türklerine karşı yönelecek saldırıya şiddetle karşılık verileceğini" açıklar.

Belli ve özel bir görevle Denktaş'ın devreye girişi

Suların iyice kaynatıldığı Akdeniz'deki küçücük ada büyük provokasyonların eşiğindedir. Kıbrıs'taki emekçi halk muhalefeti Taksim'in kötü sonuçlarına ilişkin uyarılar yapar.

1957 yılında Kıbrıs Türk Liderliği'nce benimsenen Taksim Tezi'ne karşı çıkan KATAK'ın (Kıbrıs Adası Türk Azınlık Kurumu) Baf temsilcisi milliyetçi–liberal Dr. İhsan Ali, 1960'ların başlarında yabancı bir gazeteciye şöyle söyler:

"1957'de sömürge hükümetinin politikası yavaş yavaş Kıbrıslı Türkler ile Rumlar arasında ayrılık yaratmaya doğru geliştikçe ben görevimden ayrıldım. Türk terörist örgütü TMT'nin başı olan Denktaş, bana Mart 1958'de bir kez daha kendisiyle bilikte çalışmamı rica etti. Ben bu öneriyi reddettim. Çünkü Denktaş'ın terör politikasının nereye doğru gittiğini biliyordum. Bu, korkunç kardeş katline doğru bir gidişti" (Aktaran Ahmet An, a.g.e. s.72).

Uzun yıllar Kıbrıs Türk Kurumları Federasyonu Başkanı olan Faiz Kaymak, İngiliz Askeri Vali ve Sömürgeler Bakanı ile bir görüşmede, "Biz, sağlam bir çözüm yolu istiyoruz. Teklifleriniz, (muhtar yönetim) doyurucu değil. Yani bir bakıma Türk–Rum kavgasının eşiğine itiyorsunuz" der. (Aktaran A. An, a.g.e. s.75).

Kaymak 27 Ekim 1957'de başkanlık görevinden ayrılır. Yerine, "belli ve özel bir görevle" sömürgecilerin başsavcılığı görevinden istifa eden Rauf Raif Denktaş getirilir.

Kıbrıs Türk Milli Gençlik Teşkilatı kurulur ve başına Türkiye Milli Gençlik Federasyonu'nun başkanlarından Celal Hordan getirilir. Örgütün üyeleri Dr. Fazıl Küçük'e kılıç hediye eder. Halk Rum dükkanlarından alışveriş yapılmaması, Rumca kullanılmaması için tehdit edilir, dövülür. Adnan Menderes bile, Denktaş ile görüşmesinde bunlardan "faşist bir teşkilat" diye söz eder.

İki toplum arasında provokasyonlar düzenleyen Volkan, Kasım 1957'de sömürge yönetimi tarafından ya- saklanır. Yerine "Ya Taksim, Ya Ölüm" diyen TMT (Türk Mukavemet Teşkilatı) kurulur ve 29 Kasım 1957 tarihli ilk bildirisinde, Kıbrıslı Türklere, "TMT talimatlarına mutlaka itaat edilmesi" emrini verir. Bildiride "bu mücadelede aramızda hainlerin olacağına inanmak istemiyoruz, ama böyle kişilerin olması halinde onları ezmek kaçınılmaz bir görev olacaktır" denir.

Kıbrıs Türk Liderliği "Taksim" olmadığı takdirde TMT ile savaşı başlatmak muradındadır. İngilizleri etkilemek için, 27 Ocak 1958'de Lefkoşa'da "Ya Taksim Ya Ölüm" gösterisi yapılır.

27–28 Ocak 1958 günü Lefkoşa ve Mağusa'da meydana gelen olaylarda üçü yaşlı dördü genç 7 Kıbrıslı Türk ölür ve aralarında çocukların da bulunduğu yetmiş kişi yaralanır.

Dr. Küçük gazetecilere adanın yarısının nasıl bir Türk eyaleti olacağına ilişkin ayrıntılar verir.

1 Nisan 1958'de Grivas Diyenis imzalı, "tek amacın Enosis olduğu, eylemlerin tekrar başlayacağı"nı ifade eden bildiri yayımlanır.

Türkiye'de de "Ya Taksim Ya Ölüm" çığlıkları arasında resmi gösteriler başlar.

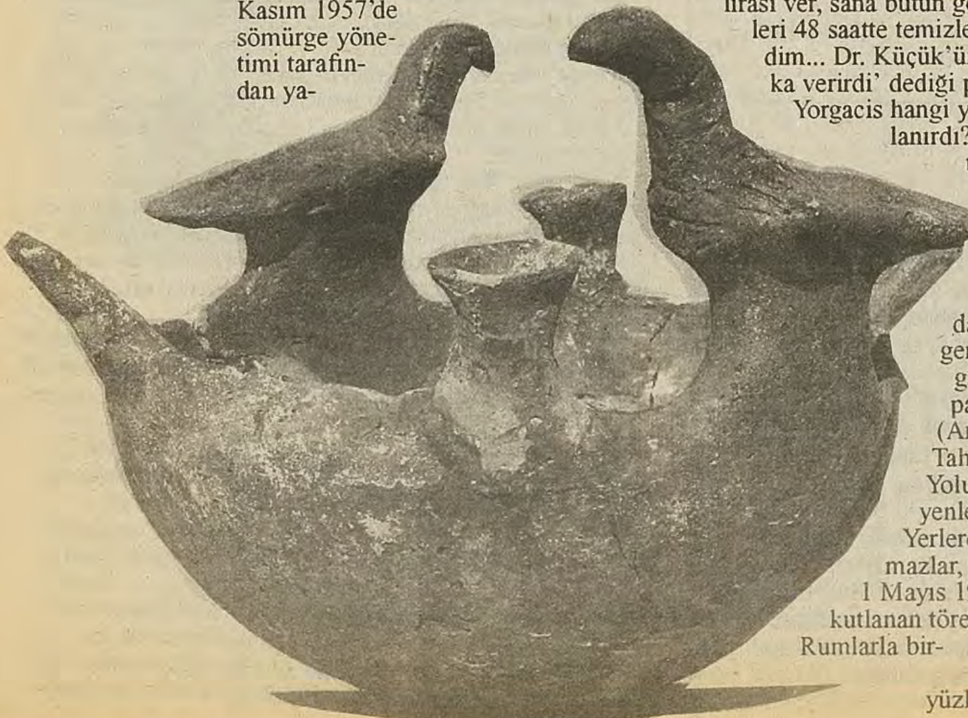
1957 sonbaharında Grivas'ın başlattığı ve 1958 Ocak ayında anti-komünist kampanya çerçevesinde solcu sendikacılara ve komünistlere karşı sürdürülen öldürme eylemleri Kıbrıs'ı cehenneme çevirir.

22-23 Ocak 1958 günleri 48 saatlik bir genel grevle EOKA'nın cinayetleri protesto edilir, "Kahrolsun faşistler, kahrolsun maskeli şahıslar, yaşasın AKEL" sloganları atılır. Birkaç hafta sonra EOKA Kıbrıslı Rum komünistleri öldürmek için özel bir bölüm kurar.

TMT de benzer çabaları sürdürür, milli politika olan "Taksim" tezinden ayrılan veya buna karşı çıkan Kıbrıslı Türkler hain ilan edilir, haklarında ölüm fermanları çıkarılır.

Türk önderliğin komünistlere tavrı ilginçtir:

"... Dr. Küçük'ün bir akşam söylediklerini anımsamamak mümkün değildir. Şöyle demişti sayın Dr. Küçük özetle: Aziz dostum! Amerika gomonistleri takip için Yorgacis'e 200 bin Kıbrıs lirası verirdi. Çağırdım Amerikan elçisini, 'bana 20 bin Kıbrıs lirası ver, sana bütün gomonistleri 48 saatte temizleyim' dedim... Dr. Küçük'ün 'Amerika verirdi' dediği parayı Yorgacis hangi yolda kullanırdı?.. Türk tarafına pay ayırıp ayırmadığını da bilmek gerek Yorgacis'in bu paradan..." (Arif Hasan Tahsin, Aynı Yolu Yürüyenler Farklı Yerlere Varamazlar, s. 493).

1 Mayıs 1958'de kutlanan törenlere Rumlarla birlikte yüzlerce Türk işçisi katılır, ortak düşman İngiliz emperyalizmi kınanır, ortak mücadele vurgulanır.

> "TMT adı, Denktaş'la beraber mi verildi yeraltı örgütüne, yoksa Denktaş'tan önce mi bilmiyorum. Ancak, bilinen şu ki, TMT 1 Ağustos 1958 sonrasının ürünü değildir... 1 Ağustos'tan çok önce dağıtılırdı TMT broşürleri... Ve 1 Ağustos'tan önce öldürülürdü birtakım adamlar komünist diye

TMT hemen bir bildiri yayımlayarak PEO'ya (Kıbrıs İşçi Federasyonu) üye Türk işçilerinin istifa etmelerini, tersine davrananların cezalandırılacağını ilan eder. Günlük gazeteler PEO'dan istifa dilekçeleri ile dolar.

Yeniden belirlenecek İngiliz politikasını etkilemek amacıyla 18 Mayıs 1958 günü TMT'nin yayımladığı bildiride, "toptan eylem zamanının geldi, İngiltere Kıbrıs'ta muhtariyet ilan edildiğini duyurduğu gün bu ada kan ve ateş içinde boğulacaktır" denir.

Türk evlerine helmetli Türk asker resmi ile altında bölünmüş Kıbrıs adasını gösteren resimler asılır...

1958 Ocak ayında EOKA'nın Rum solculara karşı başlattığı "vatan hainlerinden korunun" gerekçeli maskeli saldırılar, silahlı baskınlar, insan kaçırmalar, dövme ve öldürme eylemleri 1958 Mayıs'ında TMT tarafından Türk solculara karşı başlatılır.

22 Mayıs 1958'de PEO'nun Türk Şubesi Başkanı Ahmet Sadi Erkurt ve yardımcına koşan eşi kurşunlanır. Ağır yaralanan aile Londra'ya göç eder.

24 Mayıs günü TMT'ciler Lefkoşa'nın Türk kesiminin merkezinde herkesin gözü önünde, sömürgeciler tarafından kapatılan İnkılap gazetesinin sahibi ve yazışleri müdürü Fazıl Önder'i vurur. TMT, cinayeti üstlenir ve "Rumlarla aynı örgütte çalışanların temizleneceğini" yineler.

29 Mayıs 1958'de, "komünist eylemci" berber Ahmet Yahya, TMT tarafından uykuda öldürülür.

Kıbrıs Türktür Partisi (Kıbrıs Türkleri Milli Birlik Partisi bu isimle de anılır) başkanı Fazıl Küçük ve Rauf Denktaş 31 Mayıs 1958 akşamı Ankara Radyosu'nda, Fazıl Küçük 3 Haziran 1958 günü Hilton'da konuşur ve "muhtariyetin Kıbrıslı Türklerin yok olması anlamına geldiğini" söyler. Türk hükümeti de 9 Haziran'da Taksim'i uygulayacağını tekrarlar.

5 Haziran 1958 günü bir grup, İnşaat İşçileri Yönetim Kurulu üyelerinden Hasan Ali'yi kurşun yağmuruna tutar, Ali kaçarak kurtulur.

30 Haziran 1958'de "Türklerin ve Rumların barış içinde bir arada yaşayabileceklerini" söyleyen 46 yaşındaki Ahmet İbrahim katledilir.

Bir Rum kuruluşunda çalışan Arif Hulusi Barudi, 3 Temmuz 1958'de Leymosun'da belediye pazarında kurşunlanır, ama ölmez.

'Bombayı kim koymuşsa koymuştu!'

7 Haziran 1958 akşamı Lefkoşa'daki Türk Haberler Merkezi'ne bomba konur. Çatışmalar başlar ve 13 Kıbrıslı ölür. Türk ve Rum kesimleri tellerle ikiye bölünür.

İşaret alınmıştır, 8 Haziran 1958 günü Beyazıt'ta Dr. Fazıl Küçük'ün de konuştuğu "Taksim" mitingi, 12 Haziran günü ise Ankara mitingi yapılır.

Kanıtlar bombanın Türkler tarafından konduğu doğrultusundadır. Buna rağmen Türkiye, ertesi gün önlem almadığı gerekçesiyle İngiltere'yi protesto eder.

Rauf Denktaş olayı överken, provokasyonu ifşa eder:

"1958 Haziran olaylarının Türkiye tarafından tertiplendiği iddiası mesnetsiz bir iftiradır. Fakat bunu Kıbrıslı liderlerin emrivakileriyle Türkiye'yi harekete geçirmek istemelerinin bir misali olarak görenler, 'Aman, aynı şeyi yine yapmasınlar' korkusu ile, 1960–63 devresinde her söylediğimizi şüphe ile karşılayacak ve bize inisiyatif adına hiçbir şey bırakmayacaklardı. Bu yanlış teşhisin cezasını da 1963–65 yıllarında milletçe çekecektik... Herhangi bir Rum, istedikten sonra buraya bomba koyabilirdi. Cemaati harekete geçirmek isteyen herhangi bir Türk de bunu yapabilirdi... Bomba olayından bizim haberimiz ve bu olayda bir duhulümüz asla yoktur. O günler heyecanlı günlerdi, sık sık Türkler öldürülmekteydi. Gerilim yükseki. İngilizlerin bir 'oyun yaparak' Taksim'den vazgeçmelerinden korkanlar vardı. Bombayı kim koymuşsa koymuştu." (Aktaran A. An, a.g.e. s. 85. R. Denktaş. Milliyet Gazetesi. Kıbrıs Cumhuriyeti Nasıl Kuruldu?).

İngiliz ITV Granada televizyonu tarafından hazırlanan ve 5 Temmuz 1984 akşamı BRT televizyonu tarafından da gösterilen "Kıbrıs: Britanya'nın Hazin Mirası" adlı belgeselde Denktaş, bombayı koyanın "kendisine çok yakın bir arkadaşı olduğunu" açıklar. Bombayı patlatmaktaki amaç, "o dönemde Kıbrıslı Türklerin siyasi tansiyonunu yükseltmek"tir. (a.g.e. s. 86).

Denktaş, Kıbrıs Postası yazarlarından Şener Levent'e de şunları söyler: "...dolayısıyla Enformasyon Bürosu'na bomba atıldığı an 'Rumlar yaptı' inancının derhal yayılacağı aşikardı. Nitekim de öyle oldu..." (Aktaran A. An, a.g.e. s.86).

Provokasyon fatihi Rauf Denktaş, 7 Haziran gününü "Milli Mücadele Günü" olarak kutlamak ister ve Kıbrıs'ta uzun yıllar TC büyükelçiliği görevinde bulunan Emekli Kurmay Albay Emin Dirvana ile sürtüşür.

12 Haziran 1958 günü, İngiliz sömürge yönetimi ve yerli ajanları (Grivas bunların İngiliz polis Chaslı ve Türk polis Mehmet Asım Erol olduklarını iddia eder) Gönyeli köyünde yeni bir provokasyon düzenler, katliamda 9 Rum öldürülür. Haziran 1958'de ölü sayısı 4 Türk ile 25 Rum iken, bu sayı Temmuz'un ilk yarısında 35 Türk ve 55 Rum'a yükselir.

Türk liderliği ortak belediyelerin ayrılması planını ileriye götürür ve Haziran 1958'de belediye meclisi üyeliklerinden ayrılma kararı alınır.

Türklerin çoğunlukta olduğu Küçük Kaymaklı'da, 700 Kıbrıslı Rum evlerini terkeder. Baf kazasına bağlı Akursos köyünden, Şillura köyüne örgütlü ilk Türk göçü gerçekleştirili

EOKA'cılar 17 Temmuz günü 5 Türk'ü öldürür.

Ve sürpriz! Bağımsız Kıbrıs Cumhuriyeti...

12 Temmuz 1958'den itibaren EOKA'nın Türklere yönelmesi üzerine TMT bir bildiri yayınlayarak, "Bütün Kıbrıslı Rumlara karşı savaş ilan ettiğini" açıklar.

Fiili Taksim'in gerçekleşebilmesi için Türk askerinin adaya çıkması istenir.

İngiltere, Yunanistan ve Türkiye başbakanları Londra'da Kıbrıs halkına bir çağrı yaparak şiddet hareketlerine son verilmesini isterler. Yeraltı örgütlerine, yönetildikleri merkezlerden gereken emir verilir ve 4 Ağustos'ta EOKA, 5 Ağustos'ta ise TMT eylemlerini durdurduklarını açıklar.

16 Ağustos 1960 günü Kıbrıs Cumhuriyeti ilan edilir.

Arif Hasan Tahsin'in kısa özeti şöyledir:

"Ama olmadı... Ve bir taraftan özendirilen ve hayıflandırılan Rumlar, öte yandan biz, canına okuduk Cumhuriyet'in üç yılda..."

Evet, bir yandan Enosis'çiler, diğer yandan TMT'ciler, gizli ve açık olarak Cumhuriyet'i nasıl berhava edeceklerinin planlarını yaparlar.

23 Aralık 1963'te başlayan silahlı çatışmalara evrilir Kıbrıs. EOKA'cıların ve TMT'cilerin "makam–mevki" savaşı da sürer. O yıllar "insan öldürmeyenin" zor iş bulduğu yıllar olarak da anılara geçer:

"Bir ara Lefkoşa'dan Boğaz'a gelen bir arkadaş şöyle demişti bana:

– Lefkoşa'da cümbüş var cümbüş!

'Hayrola' dedim...

– Bakanlıkları paylaşamıyorlar. Hele de İçişleri Bakanlığı galiba vuruşmaya kadar götürecek işi. Herkes, Yorgacis'e bakarak İçişleri Bakanı olmak istiyor... Herkes bir ölçü koymuş hizmete... Kim daha çok adam öldürmüşse o haklı diyorlar. Onun için Lefkoşa'da sicil tutmaya başladılar. Filan şu kadar, falanca bu kadar adam öldürdü, diye...Ve yazılırken, biri bir ara, 'yahu filan filanı unutmayın' deyince ötekisi, 'beş kişi filana, on kişi de falana yazın, bulunsun' dedi.

– Şakanın bu kadarı da yeter yahu! Lefkoşa'dan gelmişken ne var ne yok doğru dürüst söyle... (..)

– Sen şimdi bulunduğun görevde bulunmamalıymışsın.

– Sebep?

– Adam öldürmemişsin sen...

– İyi ya gelsin alsınlar. Kızmaya ne gerek var...

– Garagözlüğü çevirdiler yeyenim bu işi da. Ve başımıza haller gelecek bu gidişle. Ona kızarım ben" (Arif Hasan Tahsin, a.g.e. s.479).

Halkların başına haller gelmeye devam eder...

Denktaş'ın fendi..

Cumhuriyet'in ilan edildiği gün Kıbrıslı ilericiler haftalık Cumhuriyet gazetesini yayınlar. Gazetede barış, düşünce özgürlüğü, Kıbrıslılık üzerine yazılar yayınlanır. Rauf Denktaş'ın sahipliğini saptığı Nacak gazetesi anti–Cumhuriyet kampanya başlatır. Cumhuriyet şunları yazar:

"Bu gazete mensupları (Cumhuriyet) 'İngiliz burada kalmalıdır, İngilizler Türk haklarının koruyucusudur' (!) diye sömürgecilerin borusunu öttürmemişlerdir. Bu gazete mensupları yalan haber vererek ve ortaya asılsız şayialar yayarak, müdafaasız Türk gençlerinin tanklar altında çiğnenmesine vesile olmamıştır. Bu gazete mensupları kardeş kanına girmemiş, Türkü Türke vurdurmamış..." (Ahmet An, a.g.e. s.107).

Cumhuriyetçiler 27 Eylül 1960 günü Kıbrıs Türk Halk Partisi'ni kurar ve "Kıbrıs Kıbrıslılarındır" sloganı etrafında yayın yaparak Türk liderliğini her konuda uyarır. "Halkımız O Günlere Dönmek İstemiyor" yazısıyla, Türk ve Rumlar içinde iki halkı birbirine kırdıran provokasyonlara ve "mesuliyetsiz insanlar eliyle işlenen" cinayetlere dikkat çekilir.

5 Ağustos 1962 tarihli Halkın Sesi başyazısında şöyle yazar:

"Bu yolun Taksim'e gittiğini bildiğimiz içindir ki... Kıbrıs halklarına ayrı ayrı self–determinasyon tatbik edilmesine hiç itirazımız yoktur."

Aynı gün, Bozkurt gazetesinde de, "Adayı barışa kavuşturacak yegane çıkar yol, Kıbrıs'ta yaşayan halklara self–determinasyon hakkı tanınmasıdır" denir. Nacak gazetesinin başyazarı Rauf Denktaş ise, "Zaten bu Cumhuriyet yaşamayacak. Yarın ne olacağı belli değil" der.

Cumhuriyet, Enonis ve Taksim tezlerine karşı çıkmaya devam eder.

Alaturka provokasyon klasiği: Cami bombalanması

24–25 Mart 1962 gecesi Lefkoşa'daki Bayraktar ve Ömeriye camilerine bomba yerleştirilir. Cumhuriyet olaya "Aşikar Tahrik" der:

"... bu menfur olayın, cemaatler arasında doğacak yeni gerginlik ve münaferetten fayda uman yabancı bir devletin aleti olan bir teşkilatın eseri olduğu mahakkaktır... olayın hazırlanış şekli, faillerin bu gibi işlerde tecrübe sahibi elemanlar oldukları (...) Öte yandan tecavüzün 1958 hadiseleri esnasında bile herhangi bir tahribata maruz kalmayan bu iki camiye yapılması müteacvizlerin ne gibi siyasi gayeler güttüklerini açıkça göstermektedir..." (A. An, a.g.e).

İki halkın barış içinde beraber yaşamasının bir çözümü olabilecek Kıbrıs Cumhuriyeti'ni içine sindiremeyenler işbaşı yapmıştır. Cumhuriyet'in 23 Nisan 1963 Pazartesi tarihli 89. sayısında iki yazı yayınlanır.

"Vatandaş Bildiğini Söylesin" başlıklı yazıda şöyle denir:

"Bayraktar ve Ömeriye camilerinde patlatılan bombalarla Aykasyano Mektebi'nin yakılmaya teşebbüsü olaylarını tahkikle görevlendirilen tahkikat komisyonları çalışmaya başlamıştır... Bu olaylar hakkında bilgisi olan vatandaşların hiç çekinmeden bildiklerini gidip tahkikat komisyonlarına bildirmesi, memleketimizin selameti ve adamızda huzurun kökleşmesi bakımından elzemdir."

"Nacak'a Hatırlatırız ki..." başlıklı ikinci yazıda ise, bomba olayından kimin sorumlu olduğu ima edilir:

"Evet tekrar ediyoruz: Bomba hadiselerinin sorumlusu alçak, adi ve satılmış herifin kim olduğunu aklı salim sahibi herkes tahmin etmiştir. Bu alçağın, bu satılmışın yüzündeki maskenin indirileceği gün yakındır."

O günün gecesi gazetenin sahibi ve yazarları olan Ahmet Muzaffer Gürkan ile Ayhan Mustafa Hikmet maskeli kişilerce öldürülür...

Provokasyon klasiğinde, klasik açıklamalar devreye girer. Rauf Denktaş'ın başkanı olduğu Türk Cemaat Meclisi'nin İrtibat Bürosu, 30 Nisan 1962 tarihli bülteninde iki gazeteciye yönelik tecavüz ve öldürmelerden Rum tarafını sorumlu tutar. 13 Ocak 1962 tarihli Nacak gazetesinde yer alan "Kafanız ezilecekse, bu Türk gençliğinin bileceği iştir" tehdidi unutulur! Denktaş'ın Gürkan ve Hikmet'i bürosuna çağırarak, "bu yolda devam ederlerse hayatlarının tehlikede olacağı" ihtarı da unutulur!

Kendisi de eski bir TMT'ci olan Arif Hasan Tahsin bu öldürme olayına ilişkin ilginç yorumlar yapar:

"Eğer bu öldürme emrini, TMT'nin emir vermesi gereken makamı değil de, başka bir makamı vermişse, o zaman Denktaş'la ilişkisi olan ekip akla gelir hemen... Nacak gazetesinin yayınları Denktaş'ı bu işte okkanın altına itmeye yeterliydi... Emin Dirvana da Denktaş'ı sorumlu tutmuştu bu işten... Ve iddiaya göre Dirvana, Denktaş ve arkadaşlarını elçilik binasına çağırmış ve Adnan Menderes'in idam sehpasında çekilmiş bir maketi önünde gözdağı vermişti. Yine, iddialara göre, Denktaş bu senaryo sırasında, kendisinin konuyla herhangi bir ilgisinin olmadığını söylemiş ve söylediğine güç katmak için de, mahkeme kararıyla Ayhan Hikmet'ten, o zamanın hükmüne göre yüklü bir para alacağı olduğunu, bu durumda bu parayı alamayacağını söylemişti..."

Ve olaylar sürüp gider... Rum şovenleri, tarihi "Rum varmış, Türk yokmuş" diye, Türk şovenleri de, "Türk varmış, Rum yokmuş" diye resmi masallara dönüştürerek anlatırlar.

Her şey ne kadar güncel... Her şey ne kadar tarih...

Maraşlı bakkalın söyledikleri

1975 yılında Londra'da Maraşlı bir Rum bakkal şöyle özetlemişti 1955'lerdeki durumlarını: 'AKEL içerisinde başlatılan Enosis hareketinin yanlış olduğunu savunan ekibimiz vardı... Böyle bir mücadelenin yanlışlığı bir yana, başarılı olması da mümkün değildi. Türkleri karşıya alarak bir yere varmamız mümkün değildi bize göre. Mücadele İngilize karşı ve bağımsızlık mücadelesi olmalıydı. Ve bu mücadele Türklerle birlikte verilmeliydi. Meram anlatmamız mümkün olamadı ve bizi AKEL'den tasfiye ettiler. AKEL'e de Enosis'çiler hakim olmuşlardı. Biz canımızı zor kurtarabildik. Mağusa'da Türk arkadaşlarımız vardı. Canımızı kurtarmak için onlara sığınalım dedik, orada da sizinkiler öldürmeye kalkıştılar bizi. Ve Türk arkadaşlarımızın canını da tehlikeye soktuk. Çareyi ülkeden kaçmakta bulduk...' (Arif Hasan Tahsin).

'Ah vre gumbare, büsbütün eşek çıktık'

Yıl 1963'tü ve 21 Aralık'a yaklaştığımız günlerdeydi Ayirmolalı Rum delikanlısının arabasıyla Foto İlkokulu'nun kapısında durduğu gün... Seyyar satıcılık yapıyordu o gün asıl mesleği makinistlik olan bu Rum delikanlı... İşsiz kalmış, ekmek parasını bu yoldan kazanmaya çalışıyordu... Ve epey dolu görünüyordu bu eski iş arkadaşım... Bir ara şöyle demişti o gün bana: 'Ah vre gumbare, büsbütün eşek çıktık. Gidip bir iki bomba da biz atamadık. Bu işleri yapanlar bugün onarıldılar. Bugün her şey onlar içindir... Ah vre gumbare ah... Kendi kendimize yaptık biz... Git be sen da bir bomba olsun at...' Ve bir ara şunu da ekledi; 'Bilirmin Votsi Çavuş şimdi nedir?' Hayır yanıtını alınca da şunları ekledi: 'Giriyosdur. Omuzları yıldız doldu. Bildiğin gibi Yorgacis'in eniştesidir.' Giriyos, efendi demektir... Ve, Rumlar da poliste, eskiden, Türklerin subaylarına 'efendi' dedikleri gibi, giriye (efendi) derlerdi..." (Arif Hasan Tahsin.).

Komşunuz Yorgo'da çay içmeye devam edin

6/7 Eylül 1955 gençlerin bilemediği, bilecek yaşta olanların hatırlatmadığı, okullarda öğretilmeyen gizlenen bir tarih. İnsan Hakları Derneği İstanbul Şubesi Azınlık Haklarını İzleme Komisyonu bu sözlerle geçen hafta "Utandıran Tarih" adıyla fotoğraf sergisi açtı. Özgürlük ve Dayanışma Partisi (ÖDP) Azınlıklar ve Göçmenler Komisyonu da yaptığı açıklamada, 6-7 Eylül tarihlerinde 3 binin üzerinde ev–işyerinin devlet tarafından yapılan provokasyonla yağmalandığını belirterek, devletin ayırımcı politikalarını protesto etti.

İHD Azınlıkları İzleme Komisyonu'nun hazırladığı sergiyi gezdiğinizde gerçekten, tek tük kalmış komşunuz Jaklin'e, Yorgo'ya, Kirkor'a bakarken utanıyorsunuz. Ders kitaplarında yazmayan, ansiklopedilerde pek fazla yer almayan, 6-7 Eylül tarihiyle ilgili komisyonun o tarihli gazetelerden, çeşitli kitaplardan derlediği fotoğrafların altındaki yazılardan birkaç örnek :

'Kıbrıs sorunuyla başladı'

1954'te Kıbrıs İngiliz sömürgesidir. Adanın Rum halkı self-determinasyon hakkını elde ederek Yunanistan'a bağlanmak için mücadele etmektedir. Bu durumda Ankara, statü bozulacaksa adanın eski sahibine -eski sahip Osmanlılar'dı- verilmesini ister. 28 Ağustos1955'te adanın geleceğini kararlaştırmak için İngiltere, Yunanistan ve Türkiye'nin katıldığı Londra Konferansı toplandı. Konferans süresince Londra'da yaşayan Kıbrıslı Türkler ve Rumlar birbiri ardına gösteriler yaparak Ankara'nın Türkiye'deki Türkler'in de bu konudaki duyarlılığını gösterme ihtiyacındaydı.

Yağmaya teşvik için 2. baskı'

6 Eylül sabaha karşı Selanik'te Türk Konsolosluğu bahçesine, Atatürk'ün doğduğu eve bomba atılır. Olay 16.00'dan sonra ikinci baskı yapan İstanbul Ekspres gazetesinde duyurulur. Gazete bütün sokaklarda satılır. Hemen arkasından gösteri ve yağmalama başlar. Yassıada duruşmaları kararlarına göre, İstanbul'da 3 kişi ölür, 30 kişi yaralanır, 73 kilise, 1 havra, 8 ayazma, 2 manastır, 3 bin 584'ü Rum vatandaşlara ait olmak üzere 5 bin 538 ev ve dükkan tahrip edilir. Yağmalamanın sorumlusu olarak komünistler suçlanır, cezalandırılır. Fakat daha sonra Yassıada duruşmalarında gerçek ortaya çıkar. Ancak bu gerçek, olayın tertipçilerini sadece terfi ettirmeye yarar.

Kim, kimdi ne oldu?

Dr. Hulusi Dosdoğru: 'Fişli komünistler'dendi, 6/7 Eylül olaylarını tertiplemek suçlamasıyla aylarca tutuklu kaldı. Beraat etti.1993'te anıları yayınladı.

Adnan Menderes: Dönemin başbakanıydı. 27 Mayıs1960 darbesiyle devrildi. Yassıada duruşmalarında başka suçların yanı sıra 6-7 eylül olaylarını tertiplemekten suçlandı. Bu suçlamadan 6 yıl hapis cezası aldı.

Aziz Nesin: 'Fişli komünistler'dendi. 6-7 Eylül olaylarını tertiplemek suçlamasıyla aylarca tutuklu kaldı. Beraat etti. "Salkım Salkım Asılacak Adamlar" adlı eserinde 6/7 Eylül anılarını yazdı.

Asım Bezirci: 'Fişli komünistler'dendi. 6/7 Eylül olaylarını tertiplemek suçlamasıyla aylarca tutuklu kaldı. Beraat etti, 2 Temmuz '93 Sivas katliamında yakılarak öldürüldü.

Hasan Uçar: Gümülcineli. Türkiye'nin Selanik Konsolosluğu'nda kavastı. Atatürk'ün evine bomba atmaktan Yunanistan'da iki yıl hapis cezası aldı.Türkiye'ye gelip Türk vatandaşlığına geçti.

Oktay Engin: Atatürk'ün evini bombalaması için Hasan Uçar'ı azmettirmekten Yunanistan'da yargılandı. Yassıada'da yargılandı ve aleyhindeki bütün ifadelere rağmen beraat etti. 1985'ten sonra Emniyet Genel Müdürlüğü Planlama ve Koordinasyon Daire Başkanlığı'na getirildi. 1992'de Nevşehir Valisi oldu. Halen Merkez valisi. İstanbul'a yürekten bağlı olan Rumlar, Ermeniler, Yahudiler küstü artlarında hala doldurulamayan boş evler bırakarak sürgüne gittiler. Onlar artık dönmeyecekler... ama geride kalanlar için, ve bir daha utanmamak için komşunuz Yorgo'ya, Mıgırdiç'e, Jaklin'e dokundurtmayın, onlarda çay içmeye devam edin...

SÖZ, Volksstimme Festivali'ndeydi

Bu yıl 51'incisi yapılan festivalin yeniliklerinden biri de 'Göçmenler sahnesiydi.

Seyfi ÖNGİDER

Avrupa ülkelerindeki komünist partilerinin oldukça eskilere giden tarihleri olduğu biliniyor. Dolayısıyla onlarla bağlantılı yayın organlarının da tarihleri bir hayli eski... Geçen yıl katıldığım Fransız Komünist Partisi'nin gazetesi Humanite'nin her yıl yapılan şenliği 1926 yılından beri düzenleniyordu. Ve tartışmasız Avrupa'nın en büyük festivallerinden biri idi. Geçen hafta katıldığım Avusturya Komünist Partisi (AKP)'nin şu sıralarda haftalık olarak yayımlanan gazetesi Volksstimme (Halkın Sesi) 'nin festivali ise 1945'ten bu yana her yıl yapılıyordu. Yani bu yılki festival 51. idi. Ve SÖZ, bu festivalin tek çağrılı konuk yayını idi. Diğer bütün katılımcılar kendi olanaklarıyla Viyana'ya gelirken SÖZ'ü temsilen benim Viyana'ya gidişim ve otel harcamalarım Volksstimme tarafından karşılanıyordu. Bu özel çağrının bir nedeni AKP'nin yönetimine gelen yeni genç ekiple, Walter Baier ve arkadaşlarıyla Avusturya'daki ÖDP taraftarlarının, arasında kurulan dostluk ise, ikinci bir nedeni de festivalde gerçekleştirilecek bir panelin de konuşmacılarından biri olmamdı.

AKP Başkanı Walter Baier

30 Ağustos Cuma akşam üzeri Viyana'ya indiğimde geçen Haziran ayında Atina'daki Yunanistan Komünist Partisi kongresinde tanıştığımız AKP'nin Viyana Örgütü Başkanı Waltraud Stiefsohn da karşılayanlardan biri idi. Onun arabasıyla doğru festivalin yapılacağı alana, Viyana'nın en büyük parklarından biri olan Prater'e gittik. Parkın ancak küçük bir bölümünü kaplayacak tarzda konumlandırılan çeşitli ülkelerden partilerin ve yayın organlarının standlarının kurulma hazırlıkları hızla sürdürülüyordu. SÖZ standının da içinde yer alacağı 'Göçmenler Sahnesi' bu yılki festivalin yeniliklerinden biriydi ve ilk kez böylesi bir göçmen organizasyonu oluyordu. Hava kararırken o akşamki programımız da netleşti. Önce kalacağım otele uğrayacak, oradan Walter ve diğer arkadaşlarla bir yemek yiyecek ve daha sonra da imza kampanyası için lokalleri dolaşacaktık...

'Demokratik' Avusturya...

Akşam üzeri kalacağım otele uğradıktan sonra AKP Başkanı Walter Baier'le birlikte hızla bir yemek yedik ve oradan çıktık. 13 Ekim'de yapılacak yerel seçimlere katılabilmek için AKP'nin de içinde yer aldığı 'Rotes Wien' (Kızıl Viyana) için Viyana Eyaleti seçmenlerinden en az 1850 imza gerekiyordu. 'Demokratik Avusturya'da her isteyen öyle seçimlere katılma hakkına sahip değildi. Ya parlamentoda temsil edilmesi gerekiyor, ya da seçmenlerin önemli bir kesimi tarafından seçimlere katılmasının istenmesi gerekiyordu. Viyana'da yaklaşık 900 bin seçmen vardı ve bu imzaların da yine her semtten/ilçeden belli bir oranda toplanması zorunluydu. Başka türlü o semtte/ilçede seçime girilemiyordu. Sadece bu kadar da değil; bu imzaların kimlik belgeleri ve bilgileriyle birlikte noter huzurunda verilmesi ve noter tarafından onaylanması gerekiyordu. Öyle bizdeki bazı imza kampanyalarında olduğu gibi rastgele bir şekilde ve sadece isimlerin olduğu kağıtlardan ibaret değildi olay... Dolayısıyla bir hayli zor ve zahmetli bir işti imza kampanyası ve bu imzaların 6 hafta içinde tamamlanarak ilgili makamlara teslim edilmesi gerekiyordu. Ben böylesi bir uygulamanın " Türkiye'de bile olmadığını, demokrasileri ile övünen Avusturya için tuhafıma gittiğini" söylediğimde Walter güldü. Ve bunun esas olarak AKP'yi engellemek üzere uygulamaya konulduğunu ama aşmakta zorlanmayacaklarını belirtti. Bu imza kampanyası aynı zamanda insanlarla birebir, yüzyüze ilişki kurma olanağı sağlayan bir siyasi çalışmayı gerektiriyordu. Onlar da bunu değerlendirmeye çalışıyorlardı. İnsanların noterliklere kendilerinin gitmesi daha zor olduğu için saatine 3 bin şilin ödedikleri bir noterle anlaşmışlar, onunla birlikte gece-gündüz dolaşıyorlardı. Şimdiye kadar toplanan imza sayısı 1500'e yaklaşmıştı ve geride kalan bir buçuk haftada 2 bini rahatça geçeceklerini düşünüyorlardı. Özellikle iki günlük Volksstimme festivali imza kampanyası için de iyi bir fırsattı. Bu arada festival Rotes Wien'in seçim kampanyasının bir aracı olarak da değerlendirilecekti. O gece dolaştığımız üç lokalde 60 kadar daha imza toplandı. Bu arada biz de Walter'le biraz sohbet etme olanağı bulduk. Ben Avusturya solunun birlik çabaları hakkında bilgi almaya çalışırken o da islamcı partinin iktidara gelmesiyle birlikte Türkiye'de neler olduğunu ve olabileceğini öğrenmeye çalışıyordu.

Rotes Wien- Kızıl Viyana

Avusturya solu daha önce BSP'yi, şimdi ise ÖDP'yi gerçekten önemsiyor ve yakından izliyor. Bunda Avusturya'daki ÖDP taraftarlarının AKP ile yakın ve iyi bir ilişki kurmuş olmalarının büyük payı var kuşkusuz. Avusturya komünistleri de benzer çabalar içinde olduklarından Türkiye solunun birleşmeyi nasıl başardığını merak ediyorlar ve bu deneyin kendi açılarından nasıl değerlendirilebileceğini tartışıyorlar. Bu bağlamda bu yıl 13 Ekim'de yapılacak genel yerel seçimlerde ilk kez geniş bir sol ittifak oluşmuş bulunuyor. 'Rotes Wien' adını taşıyan, Avusturya Komünist Partisi ile çeşitli kişilerin ittifakından oluşan bu politik insiyatifte göçmenler de yer alıyorlar. Viyana'nın bazı bölgelerinde Türkiyeli adaylar da belirlenmiş durumda; 2. ve10. Viyana'da Atilla Akkaya ile Muhittin Efe, 5. Viyana'da ise Güngör Kalaycı ve Hava Dağ belediye meclisine adaylar. Sosyal demokrat partiden koparak Viyana Büyükşehir Belediye Başkanlığı için aday gösterilen Prof. Erwin Weissel Avusturya solu için önemli bir isim. Bu seçim ittifakı uzun yıllardan sonra Avusturya solunun daha geniş kesimlerini bir araya getirmek açısından bir deneyim olacak. Rotes Wien'in elde ettiği sonuç ve mücadele içinde yanyana gelen güçlerin işbirliği Avusturya solunun önünde yeni ufuklar açabilir.

Festival başlıyor

31 Ağustos Cumartesi günü festival başladığında AKP yöneticileri biraz tedirgindi. Birincisi oldukça bulutlu hava yağmura dönüşürse diye korkuyorlardı. Çünkü yağmur insanların parka gelmelerini engelleyecekti. İkincisi ise bu yılki festivalin canlılığı ve katılımın düzeyi önümüzdeki yıllar açısından festivalin kaderini belirleyecekti. Aslında bir dizi iç mücadelelerin ardından genç bir ekibin işbaşına gelmesiyle birlikte son zamanlarda AKP yeniden toparlanmaya ve buna bağlı olarak Volksstimme de tirajını ve etkisini arttırmaya başlamış. Şu sıralarda AKP'nin üye sayısı 6 bin kadar, Volksstimme'nin tirajı ise 9 bin civarında. Bütün bunları dikkate alarak bu yılki festivalin geçen yıllardan daha iyi geçeceği konusunda Volksstimme yöneticileri umutluydular. Nitekim öğle saatlerinden önce festival alanı dolmaya, ziyaretçiler akmaya başladı. Her sınıftan, her yaştan binlerce insan standlar arasında dolaşmaya, oluşturulan 'çadır cafeler'de bir şeyler yemeye, içmeye koyulmuşlardı.

Sıwan Perver-Ali Asker- Panel

Avusturya'da yaşayan Türkiyeliler hem standı ziyaret ediyorlar, hem de birbirleriyle görüşme olanağı buluyorlardı. Cumartesi günkü programda öğleden sonra bir panel vardı. Göçmenlerin, yabancıların Avusturya'daki siyasal yaşama katılımlarının tartışılacağı bu panel katılımcıların bazılarının gelememesi nedeniyle gerçekleştirilemedi. Akşam üzeri ise ünlü Kürt sanatçısı Sıwan Perver'in konseri olacaktı. Akşam üzere konser saati geldiğinde Sıwan henüz ortalıkta görünmüyordu. Bunun üzerine ertesi gün konser verecek Ali Asker sahneye çıktı ve söylemeye başladı. Kısa bir süre sonra Sıwan gelince herkes rahat bir nefes aldı. Kalabalık bir izleyici topluluğuna konser veren Sıwan'ın sahnedeki performansı gerçekten yüksekti.

Ertesi gün öğleden sonra 'solun birliği' üzerine bir panel vardı. Namık Berktay'ın yönettiği panele AKP Başkanı Walter Baier, PDS milletvekili Ludwig Elm, SOAL temsilcisi Peter Sachatschenko, metal işçileri sendikasından Peter Haumer ve ben katıldık. Ben ÖDP deneyimini aktarmaya çalıştım.

Panelin ardından Ali Asker tekrar ve bu kez kendi sırasında konserini verince aslında festivalin ilan edilen asıl etkinlikleri de sona ermiş oldu. Bundan sonrasında diğer standların dolaşılması, ziyaretler ve sohbetler esas yeri tutuyordu... Festivalin bitmesi ve toparlanmayla birlikte yağmur da bastırdı ama AKP ve Volksstimme yöneticileri hayatlarından memnundu. 50 bin kadar ziyaretçi ile geçmiş yıllara göre oldukça canlı bir festival gerçekleşmişti. Yorgunluk ve açlığımızı gidermek için gittiğimiz Türk lokantasının Türkiye'den bile pis tuvaletleri keyfimi kaçırmasa ben de fena sayılmazdım doğrusu, ama 'bizimkiler' heryerde 'bizimkiler'di! Kültürün ve alışkanlıkların değişmesi kolay değil; iyisi de öyle, kötüsü de öyle... Sonuçta Avusturyalı komünistlerle dostluklarımızı pekiştirmenin yanı sıra, SÖZ ile Volksstimme arasında her ayın ilk haftasında makale değiştokuşu yapmak üzere anlaşmış olarak Viyana'dan İstanbul'a dönüyorum.

'Kerbela kültürü'...

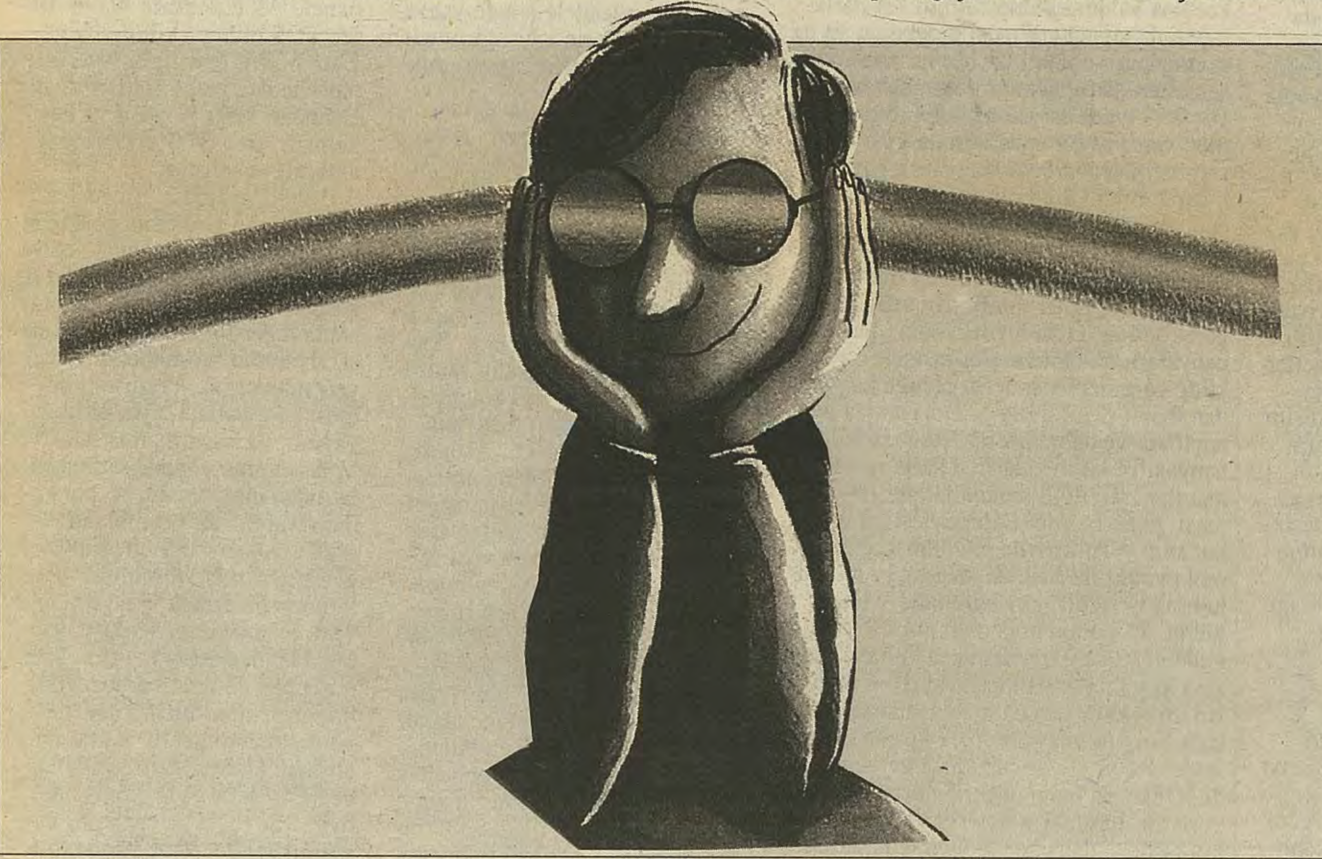
Teslim TÖRE

"Kerbela kültürü"nün aşılması gerekiyor. Artık bilimsel düşünce ve politik yaklaşımlar öne çıkmalı, duygular kendi saygınlığı içindeki yerine konmalıdır. Politika duyguların etkisinden kurtarılmalı, kitleler nezdinde devrimcilerin kahramanlıkları bilinci oluşturan asli öge olmaktan çıkarılmalıdır.

Yurtdışında kaldığım yıllarda bir gün, Filistinli bir dostumla "Kerbela kültürü" üzerine bir sohbetimiz olmuştu. Böyle bir sohbetin oluşmasına kaynaklık eden şey Türkiyeli devrimci örgütlerden birinin yayın organının kapağıydı. Derginin kapağında yuvarlak bir şekilde dizilmiş resimlerin ortasında büyükçe bir resim vardı ve Filistinli arkadaş "dur ben tahmin edeyim" diyerek, ortadaki büyük resmi örgütün lideri, diğerlerini de yönetici kadrosu olarak yorumlamıştı. Bir düzeltme yapmak zorunda kalmış, "ortadaki fotoğrafı tahminin doğru, ama diğerleri örgütün yönetici kadroları değil, şehitlerinin resmi" demiştim.

Filistinli dostumuz, "yaa öyle mi" dedikten sonra, "Kerbela kültürü aslında bizim Arapların kültürü ama, demek ki, sizde de etkiliymiş" diye sürdürmüştü sohbetini.

Bu kültüre göre, Muaviye ve efradına "siyaset", "fen, feraset", "ehlibeyte de şehitlik" misyonu biçilmişti tarih ("kader") tarafından.. Hatem olaylarında Muaviye ve efradı, siyaset, fen ve ferasetle, çeşitli taktikler ve manevralar geliştirerek kendi iktidarını sağlamlaştırırken, "ehlibeyte de ölümün üstüne yürümek, şehit olmak düşmüş"tü. Hatta rivayete göre, Yezid, su yollarını kesip "Ehlibeyt"i Kerbela çölünde susuzluktan ölmeye terkettiğinde, "ökçesini yere vuran Hz. Hüseyin'in ayaklarının dibinden su fışkırdığı halde, Hz. Hüseyin ve taraftarları bu suyu içmeyerek şehadete ermeyi seçmişler"di. Onun için bugün hala Aleviler, Muharrem orucunda 12 gün su içmeyerek Hz. Hüseyin'in yasını tutarlar.

Yıllar önce geçmiş bu sohbetin hafızamda yeniden canlanması, Türkiye devrimci hareketinde giderek güçlenen ve sağlıklı bir gelişme olarak görmediğim eğilimlerden kaynaklanmaktadır.

Türkiye devrimci hareketi içinde kimi eğilimler, Filistinli dostun deyimiyle, "Kerbela kültürü"nü "devrimci kültür" gibi yaşamaya devam ediyor.

Ölümün üstüne tereddütsüz yürüme...

Bilinçli bir devrimci için kavga içinde ölüm, amacı uğruna mücadele ederken karşılaşabileceği bir olgudur. Ve Türkiye devrimci hareketinin tarihi, ölümün üstüne tereddütsüz yürüme örnekleriyle doludur. Ne var ki, son yıllarda bu olgu, mücadele içinde karşılaşılabilecek bir an olarak görülmekten çıkmış, edebiyatı, şarkısı, türküsü ve ajitasyonuyla mücadelenin başlıca olgusu haline getirilmiştir. Ve hatta, devrim şehitleri, örgütlerin propaganda ve ajitasyonunun başlıca malzemesi halindedir.

Her ülkenin devrimci hareketinin şehitleri gibi, Türkiye devrim mücadelesinin şehitleri de hepimizin ölümsüz değerleridir. Ama şehitler ajitasyon ve propagandanın başlıca malzemesi haline getirildiği ve hatta kimi zaman duyguları yoğun bir şekilde körükleyip tek gayenin şehit olmak olarak algılanmaya başladığı noktalarda, en başta onlara saygısızlık edilmiş olur. Özellikle de politika; şehitlik üzerine temellendirilirse, sağlıklı siyaset üretmek mümkün değildir.

Tabii ki, duygusallığın ağır bastığı politikalar da üretebilir. Ama duygular ya da duygusallık temelinde üretilen politika bilimsel düşünceyi değil, mistisizmi dinamize eder, bilimsel politik temellerde yürütülmesi gereken kavgayı mistikleştirir. Ve giderek, düşüncenin değil, duyguların yönlendirdiği bir siyasal atmosfer doğar. Akıl devredışı kalır. Duygular ve dramatik söylevler önplana geçer. Ve o atmosferin içindekilerin tümünü etkisi altına alır.

Bilindiği gibi, mistisizm, toplumu ve bireyi motive etmez, manipüle eder. Çünkü motivasyonu oluşturan ana öge bilimsel bilgi ve bilinçtir. Bundan dolayı, sadece duygusal coşkularla değil de, bilimsel temellerde motive olarak bilinçlenen, organize olan topluluk ve bireyler mücadelenin demirbaşı ve her koşulda mücadeleyi bir üst düzeye çıkartan ögeleri olurlar.

Geçmişimizi sağlıklı bir şekilde irdelediğimizde, Türkiye devrim mücadelesinde mistisizmden fazlasıyla etkilenildiğini, bazı durumlarda (belki de çoğunlukla) politika üretiminde duyguların düşüncenin önüne geçtiğini, hatta politika arenasını duyguların yönlendirdiğini kolayca görebiliriz. Dolayısıyla da, Filistinli dostun, "Kerbela kültürü" diye ifade ettiği kültürün Türkiye devrimci hareketi içinde gerek geçmişte, gerekse bugün etkili olduğunu söylersek abartmış olmayız.

Siyasi mevtalar...

Topluma verilmiş olan siyasal bilincin kısa denebilecek bir süreç içinde erimesi, mücadelenin arkasında olması gerekenden çok fazla siyasi mevtanın kalması, dogmatizmin tutuculuk düzleminde bir gericiliğe dönüşmesinin nedenlerinden biri de bu "Kerbela kültürü"dür. Bu kültür, yaşamın gerçeklerine, gözlerin önünde gerçekleşen hızlı değişimlere, ortaya çıkan yeni olgulara adeta gözlerini kapatıyor. Dünya konjonktüründeki gelişmeler, üretim sürecinin gerçekleşme tarzındaki değişimler, üretim araçları ile üretici güçler arasındaki ilişkinin yeni olguları, sınıf bileşimindeki, ittifaklar manzumesindeki değişimler, çıplak gözle bile görülebilecek kadar netleşmekteyken, birçok siyasal yapının hiçbir şey olmamış gibi eski bildiklerini tekrarlayarak, şehitler ve şehitlik ajitasyonuyla kendini devindirmeye çalışmasının altında da sanırım bu kültürün etkisi yatıyor.

Hiç olmazsa gelinen bu noktadan sonra, "Kerbela kültürü"nün aşılması gerekiyor. Artık bilimsel düşünce ve politik yaklaşımlar öne çıkmalı, duygular kendi saygınlığı içindeki yerine konmalıdır. Politika duyguların etkisinden kurtarılmalı, kitleler nezdinde devrimcilerin kahramanlıkları bilinci oluşturan asli öge olmaktan çıkarılmalıdır.

Emekçi kitleler kahramanlıkların duygusal etkileşimiyle değil, emek- sermaye çelişkisinin etrafında bilimsel bilinç ekseninde mücadele saflarına çekilmelidir.

Şehitlerimizi yüreğimizin derinliklerine gömüp, politik kavgaya aklın yol göstericiliğiyle yoğunlaşmak gerekiyor. Kuşkusuz, duygular ve duygusallık, insanın güzel yanı, insanlık erdemidir. Ama politik üretimde öne çıkıp, politikanın oluşturulmasında temel rol oynamaya başlarsa, mücadeleye zarar verir.

Türkiye devrim hareketinin politika ve strateji üretiminde duyguların ve mistisizmin önemli rol oynamasından dolayı politikalar genellikle esneklikten yoksun ve hedefe isabetten uzak kalmış, ölüm-kalım iklimin de girişilen savaşımlarda savaş sanatının somut deneylerle ortaya koyduğu "hedefe en az kayıpla ya da hiç kayıp vermeden" varmayı planlayan, buna göre strateji ve taktikler üreten "iyi kurmay"lar yerine, çok kayıpla küçük zaferler kazanan kötü kurmay örneklerini ortaya koymuştur. Ve böyle giderse, "kötü kurmay" örneklerini çoğaltmaya devam edecektir.

Büyük kayıplar pahasına küçük zaferler...

Bu tarz değiştirilmediği, yeni yöntemler geliştirilerek eski, yıpranmış tarzlar aşılmadığı sürece, savaş sanatındaki kötü kurmay örneklerindeki gibi, büyük kayıplar vererek küçük zaferler elde edip, onlarla tatmin olmaya çalışıp, olduğumuz yerde saymaktan öteye bir şey yapamayız.

Somut verilerden hareketle mevcut durumda, var olan kaos ortamının devrimci hareketi etkisine aldığını söyleyebilirim. Devrimci kurmayları, olguları önceden görüp, olası gelişmeleri bilimsel yöntemle tespit edip, olayların önünde yürümeyi sağlamak durumundadır. Aksi halde, kaotların etkisiyle sağa,sola yalpalamaları, antiler politikasının sınırlarını aşamaz, olaylar karşısında ya etkisiz kalır, ya da arkasından sürüklenir.

Savaş sanatında nasıl ki, en iyi kurmay kayıp vermeden, ya da en az kayıpla büyük zaferler kazanan kurmaysa, politik arenada da en iyi politikası olguları önceden görebilen, küçük adımları büyük sıçramaların basamağı haline getirebilen ve gelişmelerin önünde giden politikacıdır. Nasıl ki, savaş politikanın başka araçlarla devamı ise, politika da savaşın gidişatı ve geleceğini belirleyen temel faktördür.

O nedenle sağlıklı politikalar üretmeden politikanın diğer yüzü olan savaşı kazanmanın olanağı yoktur.

Bu bağlamda, artık "Kerbela kültürü"nü aşmak gerektiğini, burjuvazinin yönlendirmeye yönelik tahrikleri karşısında duygusallığa kapılıp duyguların etkisiyle politika belirlemekten vazgeçmeyi tekrar da olsa vurgulamak gerekiyor.

Tahriklerden uzak durup, duygu atmosferinden kurtulmak için kendimizi ve yöntemlerimizi gözden geçirmeli ve hangi durumda hangi tahrikler ve politik yöntemlerle daha etkili hedefe daha yakın durulabileceğini iyi saptamalıyız.

Alevi toplumu içten ve dıştan tehdit altında

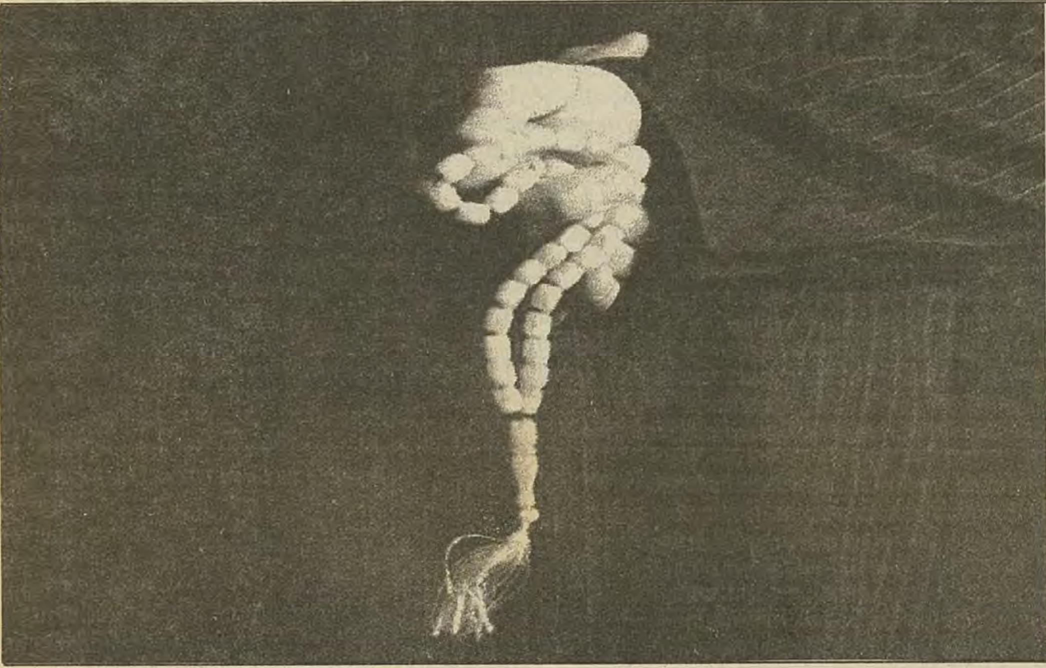
Demokratik Barış Hareketi'nin partileşmesiyle birlikte Alevilerle ilgili tartışmalar da yoğunlaştı. Merkezi Berlin'de bulunan Demokratik Aleviler Birliği, ağustos ayı içinde özellikle Alevileri ilgilendiren gelişmelerle ilgili bir yazı gönderdi. Hukuki nedenlerle yaptığımız zorunlu atlamalar dışında aynen yayınlıyoruz.

Ağustos ayında Alevi toplumunu ilgilendiren iki önemli olay gerçekleşiyor. Birincisi Hacı Bektaş Veli'yi Anma Şenlikleri, diğeri ise sözde "Aleviler adına" bir partinin kuruluş çalışmaları...

Üç yıldır ağustos ayında Hacı Bektaş Veli devlet törenleriyle anılıyor ve devlet başta Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel olmak üzere, her düzeyde yetkilisiyle şenliklere katılıyor.

Devletin başı Demirel üç yıldır konuşmalarında Alevileri tehdit ediyor: "Öyle hak arıyoruz, kimliğimizi tanıtmak istiyoruz" gibi taleplerle "şiddete başvurursanız, başınızı ezeriz" demek suretiyle, devletin baskıcı, hak isteyenlere karşı imhacı tavrını ortaya koyuyor. Demirel her fırsatta "Devlet güçlüdür, ona kimsenin gücü yetmez, devletinizi, milletinizi ve bayrağınızı sevin, onlara sadık kalın. İbadetinizin garantörü benim" diyor.

Demirel'in verdiği bu garantörlük sözü gaflet içindeki bazı Alevi simsarlarını o kadar duygulandırmış ve güvenlerini sağlamış olmalı ki, Demirel gibi birine cemevi temeli attırıyorlar. Bu da yetmiyormuş gibi, Alevi gelenek ve göreneklerini bir kenara bırakarak ona şimdi de "Alevi dedesi ve babası" ünvanı veriyorlar. Aleviler yüzyıllardır kendi kültürlerinin, kendi ibadetlerinin garantörleri kendileri olmuştur! Onlar Demirel'den akıl almayacak ve ondan herhangi bir garanti bekleme gafletine düşmeyeceklerdir. Son yıllarda Alevilerin uğradığı her katliam esnasında Süleyman Demirel devletin en üst kademelerinde değil miydi? Bunun bir tesadüf olmadığı ortadadır.

'Gölge etme başka ihsan istemez!'

Bir şeye daha dikkat çekmek zorundayız. Demirel Hacıbektaş'a belediye başkanı tarafından davet edilmektedir. Ne yazık ki şenliğe katılan Alevi kuruluşları Demirel'e ve diğer partilere RP'li Kültür Bakanı'na gösterdikleri haklı tepkiyi göstermemişlerdir.

Devlete ve onun yetkililerine biz Alevilerin söylemesi gereken tek bir cümle vardır: "Gölge etme başka ihsan istemez!"

Ağustos ayında meydana gelen ikinci önemli olay ise, adı malum, soyadı Türkiye olan sözde bir "Alevi partisinin" kurulmasıdır. Programlarında Alevi adını anmamaya özen gösteren, kirli savaştan söz etmeden "barış hareketi" olma iddiasında olan bir "gazete ilanları" partisi, Aleviler adına hareket edemez! Birçok Alevi örgütünün bu sözde "barış hareketi"ni desteklememesi ve daha kurulmadan toplumun belleğinde mahkum etmesi sevindirici bir gelişme, ama yetersizdir.

Alevi toplumu gerek toplumsal ve gerekse politik olarak sürekli devletin baskısı altında yaşamakta ve devlet tarafından istismar edilerek kendi politikalarına alet edilmek istenmektedir. Devlet bu politikalarının boşa çıktığını görerek, Gazi ve Ümraniye katliamlarında olduğu gibi saldırganlaşarak insanlarımızı katliamdan geçirmektedir. Devletin güdümünde kurulan sözüm ona Alevi kuruluşları toplumumuzun belleğini bulandırıp gedikler açmaktadır.

Aleviler üzerinde entrikalar...

Ne zaman ki sosyal bir kriz ya da toplumsal bir patlamanın eşiğine geliniyor, o zaman devlet Aleviler üzerindeki oyun ve entrikalarını gündeme sokuyor. '60'lı yılların sonlarına denk düşen Birlik Partisi'nin kurdurulması, o dönemde gelişmekte olan demokratik mücadelenin önüne set çekmek ve Alevi desteğinin başka zeminlere çekilmesine yönelik bir girişimdi. Fazla zaman geçmeden mebus pazarlarında kendilerini Süleyman Demirel'e peşkeş çekerek pazarlayanlar, Alevi toplumunun belleğinde onarımı zor tahribatlar açmıştır. Aynı kişiler başta Mustafa Timisi olmak üzere, gerek politikacı olarak ve gerekse daha değişik şekillerde devletin tüm olanaklarından yararlandırılagelmişlerdir. Bugün Alevi partisi kurma iddiasıyla ortaya çıkan Ali Haydar Veziroğlu da '60'lı yılların Birlik Partisi kurucularındandır. Belli bir dönem sürdürdüğü politik faaliyetleri kendisini tatmin etmemiş olacak ki, taşeronluğa başlamış, aldığı devlet ihaleleri sayesinde hayal edilmesi bile zor olan bir "servet" birikimine ulaşmıştır. A. H. Veziroğlu, M. Timisi, K. Genç, S. Oktay ve M. Moğultay gibileri, oturdukları makamlarını borçlu oldukları Alevi potansiyelini istismar ederek ceplerini doldururlarken, devletin Alevilere reva gördüğü katliamlar da hızından bir şey kaybetmedi. Bunlar bu katliamlar esnasında şu ya da bu şekilde devletin yandaşları olarak Alevi toplumu karşısında saf tuttular. Bu kınalı keklikler elbette ki gelecekte Veziroğlu'nun "Barış Hareketi" çatısı altında buluşacaklardır. Şu anda bulundukları yerler tarihsel misyonlarını yerine getirmekten oldukça uzak bulunmaktadır. Yer yer devletin bazı kesimleri tarafından bile artık savunulamayan kemalizme yeni bekçiler aranmakta ve tabanına da Alevi toplumu oturtulmak istenmektedir. Veziroğlu tarafından dağıttırılan "Barış Projesi" programında "Cumhuriyet, Aleviler açısından 'hayatlarını güvence altına aldıkları' bir dönemin başlangıcı olarak kabul edilebilir" denmektedir. Ayrıca programın giriş bölümünde temel görevlerinden birisinin de "devleti ile vatandaşları barıştırmak" olduğu vurgulanmaktadır.

Osmanlı'dan devralınan gelenek...

Devlet ile vatandaşlarının ve özellikle de Alevilerin barışık olmadığı bilinen bir gerçektir. Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundan beri her türlü hak taleplerinin kanla ve zorbalıkla bastırılması Osmanlı'dan devralınan bir gelenektir.

Bu devlet geleneğiyle bizi barıştırmak görevine soyunmuş Veziroğlu'nun ailesi de 1938'in bir kurbanıdır. Veziroğlu Dersimli Şıx Hesen'in torunudur. Şıx Hesen'den Seyit Rıza'nın yerini söylemesi istenir. O, bu isteği yerine getirmez ve yiğitçe direnir. Önce kendisine mezarını kazdırırlar ve sonra da koyun keser gibi boynunu kesmek suretiyle katlederler. Bundan sonra da A. H. Veziroğlu'nun da içinde bulunduğu ailesi ve aşiretinin bir kesimi katledilir, geriye kalanı da sürgüne gönderilir. (...)

Mafyalaşmış bir devletten aldığı rantlarla palazlanmış Veziroğlu ve benzerlerinin kendi çıkarlarını temsil ve korumak için örgütlenmesi ve politika yapması tabii ki haklarıdır. Bizim kabul edemediğimiz ve hiçbir zaman da edemeyeceğimiz, onun, eşit, paylaşımcı, haktan ve haklıdan yana Alevileri temsil edemeyeceğidir. Türkiye Cumhuriyeti devletine karşı haklarımız için verdiğimiz mücadelede Veziroğlu gibilerinin bizleri devletin güdümüne sokma çabalarını boşa çıkaracağız. Alevi toplumunun çıkarları ancak, emekçiler, etnik ve kültürel grup ve zümrelerin kendilerini demokratik bir tarzda ifade edebilecekleri bir sistemde en iyi şekilde güvence altına alınabilir. Bunun için Alevi toplumu örgütlenmesindeki eksik ve zaaflarını en kısa zamanda gidererek demokratik mücadele veren müttefiklerini tespit etmek zorundadır. Bunlar, başta Kürt halkı olmak üzere, emekçi kitleler ile çıkarları demokratik bir sistemde olan tüm etnik ve kültürel kesim ve gruplardır. Ancak, birlikte oluşturacağımız güçbirliği sayesinde, Demirel ve Veziroğlu gibi halk düşmanı politikacıların çabalarını boşa çıkarıp planlarını bozabiliriz. Tüm Alevileri, mücadele eden emekçiler ve Kürtlerle birlikte zaman kaybetmeden verecekleri mücadeleyle bugün ve yarınını güvence altına almaya çağırıyoruz. Aksi halde yeni katliamlardan kendimizi kurtarmamız mümkün olmayacaktır.

Hamburg Üniversitesi'nden çağrı

Dünyadaki bütün öğrenci hareketlerine

Bizler, Hamburg Üniversitesi Öğrenci Derneği bünyesinde çalışan, yabancı öğrencilerle, onların üniversite içi ve dışı sorunlarıyla ilgilenen ve mümkün olduğu ölçüde çözüm gücü olmaya çalışan yarı otonom bir tüzel kişiliğiz. Hamburg Üniversitesi'nde, neredeyse bütün dünya coğrafyalarından öğrenciler bulunmaktadır. Bu durum, bizlere bir nebze de olsa yaşadığımız siyasal coğrafyanın dışına çıkma, dünyanın başka bölgelerinden öğrenciler ve onların akademik-demokratik mücadeleleri hakkında bilgilenme olanağı sağladı. Özelde burada, genelde (istisnalar hariç olmak üzere) bütün dünyada son dönem itibariyle öğrenci hareketi bir durgunluk yaşamaktadır. Oysa, öğrenci hareketi son yıllara kadar toplumsal muhalefet hareketinin en dinamik kesimini oluşturmuştur. Tabii bu sonucun objektif boyutundan söz etmek mümkündür. Reel-sosyalizmlerin çöküşü gibi. Bunlar biz sosyalistlerin önüne çıkan tarihsel bir momenttir. Ama, biz bunları yaratan sübjektif boyutu bütün dünya ölçeğinde tartışmaya açmak, dersler çıkarmak, tecrübe aktarımlarını gerçekleştirmek, projeler oluşturmak, birlikte çalışmanın önünü açmak istiyoruz. Bunun için önümüzdeki dönem Hamburg Üniversitesi'nde mümkün olduğu kadar farklı coğrafyalardan öğrenci arkadaşlarımızın katılımıyla gerçekleşecek bir etkinlik dizisi düzenleyoruz. Bize göre, gelinen aşamada var olan sorunları aşmanın yolu; tek tek ülkelerde örgütlülük düzeylerinin yükseltilmesi ve bunun uluslararası bir zeminde doğru bir mücadele hattı oluşturmaya denk çabalarla birleştirilmesidir. Tek tek ülkelerde ve dünya çapında kendini tanımlamış bir öğrenci hareketi, gerek kendi akademik-demokratik sorunlarını aşma noktasında, gerekse işçi sınıfının sınıfsız, sömürüsüz dünya çabasında önemli katkılar sunabilecektir. Bu bağlamda, bizler mütevazı da olsa bir yerden başlamak istiyoruz. Bu nedenle de sizlerin de çabamıza ortak olmasından mutlu olacağız.

Bu mektup sizlere davetiyemizdir. Daha ayrıntılı bilgi ve teknik konularda konuşmak için bizi aşağıdaki telefon ve fax numaralarından arayabilir, aşağıdaki adrese mektup yazabilirsiniz.

En kısa zamanda cevaplarınızı almak üzere... Tüm dayanışmacı ve devrimci duygularımızla...

**AuslanderInnenreferat im AStA
Von-Melle-Park 5
20146 Hamburg**

**Tel: 49 40 45020436
Fax: 49 40 4107224**

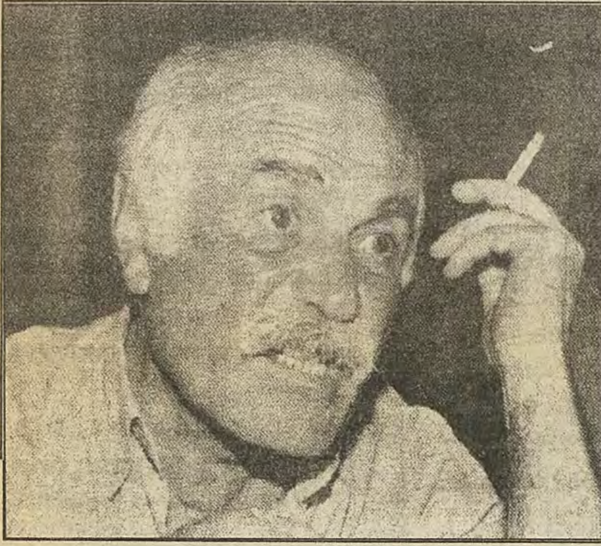
Cenan Bıçakçı; O bir sosyalistti...

Yılmaz KIZILIRMAK

O'nu tanıdığımda henüz 14 yaşındaydım. ODTÜ karşısında Bereket Mahallesi'nde oturuyor, B.Evler Deneme Lisesi'nde okuyordum. Anadolu'nun bir köyünde tek öğretmenli bir ilkokuldan mezun olmuştum, Ankara'ya uyum sağlamaya çalışıyordum. Okul ve çevresi kafamda çelişkiler yaratıyor, ODTÜ'deki antifaşist mücadele, Beytepe Tepe Mobilya'daki ASİS'in grevi bu çelişkileri daha da derinleştiriyordu. Tüm bunları değerlendiriyor, o yaşımda dünyayı kavramaya çalışıyordum.

Dayım oğlu Ali ile komşumuz Cengiz Ağabey Tepe Mobilya'da çalışıyordu. Hergün Cengiz Ağabey'e uğruyor, devam eden grevle ilgili haberleri alarak tartışıyordum. Cengiz Ağabey ASİS Başkanı Cenan Hoca'dan övgüyle söz ediyor, nasıl inançlı ve kararlı bir işçi önderi olduğunu anlatıyordu. Beytepe'nin ayazı, Doğramacılar'ın saldırıları bitmek bilmiyordu. Jandarmaların, periyodik hale gelen dipçik ve gözaltıların Cenan Hoca önderliğinde işçilerce nasıl bertaraf edildiği, mücadelenin her geçen gün artan coşkuyla nasıl sürdüğü detaylı örnekleriyle anlatılıyordu.

Cenan Bıçakçı

Taban örgütlenmeleri...

Tepe Mobilya'da Toplu İş Sözleşmesi (TİS) komiteleri kanalıyla TİS taslağı işçilerce hazırlanmış ve görüşmeler işçilerle yürütülüyordu. Sınıf ve kitle sendikacılığı anlayışı gereği taban örgütlenmeleri oluşturulmuş, söz yetki ve karar, kurulan organlarca paylaşılarak hayata geçiyordu. Grev tam bir okula dönüştürülmüş, Tepe Mobilya'nın inançlı işçileri bu okuldan sınıf bilinciyle yoğrularak yetişmenin onurunu yaşıyorlardı. Sendikalardaki bürokratik yozlaşmaya karşı taban örgütlenmeleri dimdik ayaktaydı. Sendikal demokrasi harfiyen uygulanıyor, tartışmalarda herkes hoşgörüyle birbirini dinleyerek en olumlu kararların çıkması için çabalıyordu. Sendika yöneticilerine hiçbir ayrıcalık tanınmıyor, onlar ortalama işçi ücreti alırken, sendika çalışanları yöneticiler kadar ya da daha fazla ücret alıyorlardı. MYK üyeleri ve şube yöneticilerinin görevleri Tüzük gereği dondurulmuştu. Beytepe'de Tepe Mobilya grevcileriyle birlikte kalan Cenan Hoca onlar için bir sendika başkanı değil, bir ağabey, öğretmen ve yol arkadaşıydı. Tüm sorunlarıyla ilgileniyor, zaman zaman sağlık problemleri olsa da işçilerin sorunları hep öne çıktığından, kendine zaman ayıramıyordu. O, sarsılmayan inancıyla sınıf içinde sosyalizmin boy verip güçlenmesi için zaman, mekan ve imkan tanımayanlardandı.

O açlara balık taşıyanlardan değil, balık tutmasını öğretenlerdendi. Birliği önemsiyor, çoğulculuğa parmak basıp bunu ortak kültür, gelenek ve yeni bir yapılanma için gerekli görüyordu. Geleceği birlikte kurmanın yolunun sosyalizmden geçtiğini, sosyalist yönelimli, emek eksenli bir partiye bu konuda büyük görevler düştüğünü biliyordu.

Böyle bir ÖDP istemiyordu

6. 9. 1996'da ÖDP Ankara İl'in düzenlediği bir etkinlikle Cenan Bıçakçı'yı andık. Salon doluydu, O'nu tanıyanlar, düşüncelerini ve ortak anılarını anlattılar. Birkaç kişinin dışında konuşmacılar O'nunla GBK'yı anlattılar. Oysa o kadar çok farklı yanları vardı ki, gündeme getirilmedi. Altı çizilmesi gereken çok önemli bir cümleyi kardeşi söyleyerek konuşmacıların çoğunu şoke etti. "Kardeşim sosyalistti ve böyle bir ÖDP istemiyordu." Birçok konuşmacının tersine, o bugün yaşasaydı geleceğin böyle kurulamayacağını uzun uzadıya anlatmak zorunda kalacaktı. Önemli bir kesimi çalışanlardan oluşan bir partide O'nun proleter sosyalist yanını nedense kimse öne çıkarmak istemiyordu. Kardeşinin sözleriyle salonun havası birden değişmişti. Uğur Cankoçak'ın kürsüye çağrılıp ondan bir anı anlatmasıyla program sona erdi. Herkes neşesini bulmuştu (!) Cenan Hoca ile aynı partide yer almanın mutluluğu tadıldı (!?)

Seçim kulislerinin kuytu köşelerinde...

Partimiz bugün 8 ay gibi bir zamanı tüketmiş bulunmaktadır. Sınıfa yönelik bir faaliyet gözlenmemektedir. Sendikaların kongreleriyle partili çalışanlar hatırlanmakta, sınıf perspektifi seçim kulislerinin kuytu köşelerinde sigara dumanıyla kaybolmaktadır. Partinin farklı platform tarafları sendika yöneticilerinin kongreler sürecinde ortak tutum sergilememeleri de ilişkileri zedelemekte, dışa karşı çok kötü bir görüntü oluşturmaktadır. Partide olması gereken sınıf perspektifi doğrultusunda partili sendika yöneticilerine bir norm uygulanmamakta, sınıf ve kitle sendikacılığı anlayışı onların küsüp gideceği kaygısıyla telaffuz edilmekten çekinilmektedir. Kongrelerde yan yana gelişler ilkesel çerçeveden uzak kalmakta, delegelerin "gene yukarıdan işi bitirdiler" serzenişleriyle kongreler sağlıklı tartışmalardan, tıkanıklığı aşacak çözümlerden uzak bitirilmektedir. Sendikalar örgütlenme mücadelesinde partinin yerel örgütlerinin ilgisizliği ve duyarsızlığı karşısında var olan ilişkilerini gözden geçirmek zorunda kalmaktadır.

Partili sendika çalışanlarının çok mütevazı talepleri dahi partinin yerel örgütleri tarafından dikkate alınmamaktadır. Oysa sosyalistler, sınıfla kurulacak ilişkilere zemin oluşturabilecek bu tür istekleri sevinçle karşılamalıdır.

Aslında birçok alanla ilgili muğlaklığın var olduğu gözümüzden kaçmamaktadır. Konu Cenan Hoca olduğundan salt kendi alanımızla ilgili yazmak zorunda olduğumuzu anlayışla karşılayacağınızı umarız. Bir bütün olarak partiyi şöyle bir değerlendirdiğimizde ve özele, yani işçi hareketine dönük partiyi sorguladığımızda Cenan Hoca'yı daha iyi tanır, O'nun birikimlerinden yeteri kadar yararlanırız. Bu parti bugünkü yönelimiyle (günübirlik politikasıyla) ve işçi hareketine bakışıyla Cenan Hoca'nın düşlediği parti olmaktan uzaktır.

ORHAN ALKAYA

Daha zeki, daha çevik, daha ahlaklı!

Türkiye'de yeni bir "sivil darbe" planı, apar topar yürürlüğe konuldu. Bir süre için, merkezi devletin (aslında, "çok merkezli devlet"in "en merkezi" demek daha doğru görünüyor... yahut, Çiller'in bile "çöktüğünü" ilan ettiği "devlet"in, eski statükoya en sadık ve en kuvvetli kanadı da denilebilir...) atacağı her adım, bu sivil darbe planı ekseninde gelişecek gibi görünüyor.

Medyanın "dezenformasyon" kanadı, hep bir ağızdan bir Karadayı hikayesi aktarırken, planın lojistik desteğini vermeye de kararlı görünüyor. Genelkurmay Başkanı, henüz Karargah Komutanı iken, '79 İran devriminden kaçan bir subayla konuşmuş. Subaya, "devrimin geldiğini nasıl farketmediniz", diye sormuş. İranlı subay, "Devamlı bir çiçeğe bakarsanız, büyüdüğünü göremezsiniz. Örneğin bir gülün nasıl açtığını farkedemezsiniz. Farkettiğimizde iş işten geçmişti" diye yanıtlamış Karadayı'yı...

Karadayı'nın "anı"sı, resepsiyondan dört gün sonra, "ansızın" servise girerken, PKK'nin elindeki Türk askerlerini geri almak için, bugüne kadarki en onurlu "sınır ötesi operasyon"a soyunan insan hakları savunucuları, DGM emriyle gözaltına alınıyor, RP milletvekili Fethullah Erbaş, milliyetçi bir salvoyla, dört bir yandan ateş altına sokuluyordu.

PKK, elindeki Türk askerlerini salıvereceğini söyleyip, ardından, bu kararını erteleyince, "Savaş Cephesi"ne, sivil darbe planını başlatma start'ı için uygun zemin de doğmuş oldu.

Sivil darbenin görünen hedefi, kurgusal bir üçgen: Demokrasi ve barış cephesi oluşturan, en geniş anlamda "sol" muhalifler; Kürtler ve Kürt halkının temsilcileri; Refah Partisi ve tüm islami fundamentalistler...

Kürtler üzerinde amansız bir baskı ve kıyım politikası zaten yürütülüyor... Demokrasi ve barış cephesi ile toplumun geniş kesimleri arasında yer alan katmanlar, uzun süredir sindirilmiş, etkisizleştirilmiş durumda...

Burada, üçgenin birincil ağırlığını RP ve RP'yi kuşatan islami kuşakların oluşturduğunu söylemek, bir "hak teslimi"nden öte, planın çarpıcı boyutunu da belirgin kılacaktır. Tabii, bu öngörünün sınırları dahilinde...

Kurgusal üçgenin ilk iki ayağı, en fazla dünya kamuoyu ve diplomatik çevreler üzerinde etkili. Ama içe kapatılmış Türkiye kamuoyu ile yeterli enformasyonu bir türlü sağlayamıyor. Oysa RP, son seçimlerden birinci parti konumunu elde ederek çıkmış ve hükümetin büyük ortağı olmayı başarmış bir "yükselen güç".

Savaş Cephesi, bu kurgusal üçgene yönelerek, gerilimi en geniş taban üzerinde diri tutmayı ve "büyük savaş"ın "küçük savaş"ı gölgelemesini hedefliyor.

PKK, elindeki Türk askerlerini iade etme kararını erteleyerek, tezi ne olursa olsun, Türkiye kamuoyu üzerinde oluşturulan yoğun dezenformasyon bombardımanını "sağlamış" durumda. Zaten Savaş Cephesi, kendisi için en meşru momenti, bu "beklenmedik" gelişme karşısında elde edip, planı devreye sokabildi.

İnsan hakları savunucuları, Akın Birdal ve İhsan Arslan ve RP milletvekili Fethullah Erbaş, PKK'nin elindeki askerleri geri alıp Türkiye'ye dönseydi, hiç kuşku yok ki, savaş çığırtkanlarının sesi, dindirilmiş bir özlemin insani duyarlılığıyla bastırılacak, barış momenti, biraz daha yakına çekilecekti.

Olmadı. Savaşan iki taraf, Türkiye Cumhuriyeti devletini "en merkezde" yönetenler ve PKK kurmayları, bu büyük ân'ı ıskaladı.

Bilirsiniz, ıskalamanın iki türü vardır. Ya, hamle ediyorum sanırsınız ve miyopiden ıskalarsınız... ya da hamleye zaten niyetiniz yoktur, ama üzerinizdeki baskı yüzünden hamle eder, ardından bilinçli olarak ıskalarsınız... sanırım bu iki tarif, ayrı ayrı iki tarafı tarif ediyor...

Şimdi ne olacak? Sanırım, bir süre için Türkiye'de sertlik yanlıları daha çok "sahne alacak". Savaş Cephesi, bu averajı iyi kullanmak için taktik hamleler geliştirecek ve DGM kapsamlı bir RP iddianamesinin hazırlıklarını yoğunlaştıracak...

Savaş Cephesi'nin dezenformasyon şubesinden, RP milletvekili Erbaş'a yönelen soruların tek bir ortak noktası var: "Senin girişimin, RP'nin bilgisi ve onayı dahilinde mi gerçekleşti?" Apaçık ortada, barış ve demokrasi yanlısı "sol" güçler ile Kürtler üzerinde yoğunlaşan bombardıman, artık RP'yi de içermek arzusunda. Devletin "en merkez"i, üçgeni devreye sokmaya karar vermiş besbelli...

Bu kurgusal üçgen, önümüzdeki dönemde, demokrasi ve barış yanlısı, en geniş anlamda "sol" güçleri sıkıntıya sokacak gibi görünüyor. Türkiye sol'u, etik bir sınava daha hazır olmalı... İşin ucunda, kışkırtma "randevuevi" düzmeye pek meraklı savaş çığırtkanlarının hazırlayacağı bir büyük tuzak var: RP'yle buluşturulup, gözden ve söylemden düşürülme tuzağı... Sivil darbeye karşı durmanın yolu, duruşumuzu hiçbir komplekse teslim etmeden, "doğru"nun savunucusu olmaya devam etmektir. Söylem tuzaklarıyla dolu bir cangılda, diri ve etkili olmanın yolu, savaş çığırtkanlarını ısrarla provoke etmekten geçer.

Yani daha zeki, daha çevik, daha ahlaklı olmak için, gün bugündür...

HAZIM RUHİ
AĞIR AKSAK ÖYKÜLER

Gündem ne?

'Dam üstünde un eler, tombul tombul kulak memeleri' **Kenan Evren**

Birbuçuk yıldır hep aynı şey olur. Bu dergide adama bi bardak çay vermemelerine rağmen, üşenmem, koşa koşa gelir, yazımı yazarım. Ama ne garip tecellidir ki, beni anlamıyorlar abi. Her defasında şimendifer muamelesi çekiyorlar. (Onların ne olduğunu ise, zeki okur şıp diye anlamıştır.)

Efendi efendi evimde oturuyor, Reha Muhtar'ı seyrediyor, hafta sonlarında üç–beş kesici ve delici aletle maça gidiyor ve figüranlardan da en çok Süheyl Eğriboz'u beğeniyordum. Ne olduysa bendeki bu mizah aşkı yüzünden oldu.

O günden beri de bu kadir kıymet bilmez dergide yazıyorum. Oysa Emin Çölaşan gibi ortaokul dilbilgisi kuralları yardımıyla memlekette ne kadar Kürt, solcu, barışçı adam varsa hepsine birden uluorta küfürü bassam, ara sıra hızımı alamayıp onları orgenerallere ihbar etsem şimdi beni de acaip sayarlardı. Üstüne üstlük yediğim önümde, yemediğim arkamda olurdu, ben de sabahları Süleyman Bey gibi avokado yer, kuşburnu çayı içer, turp gibi olurdum. (Beslenme deyip geçmeyin. Ne demiş ünlü İtalyan şarkıcı Franciska Zefirelli: "Sıkma tatlı canını, okşa biber ve patlıcanları.")

Ne işim vardı benim mizah yazarlığında yahu! Zamanında kafayı kullanıp müteahhitliğe atılsam, arkasından da ağzıma bir–iki altın diş yaptırıp bilmemne partisi ilçe delegesi olsam, açamadığım kasa, pardon kapı kalmazdı. Ondan sonra gelsin şan, şöhret, arpacık! Yok abi, bizde beyin yok.

Defne Samyeli, Tarık Tarcan, Küçük Emrah, Ali Şen, Tinto Brass ve Güneri Civaoğlu bile televizyonda haber sunup, yorum yaparken, ben kalkmış buralarda espri yapacağım diye göbeğim çatlıyor! Hayat mı lan bu!

Diyalektik materyalizm, sosyal emperyalizm, daha fazla Vietnam, bütün dünyanın işçileri birleşin, anlatılan senin hikâyendir, vur vur inlesin, meta, artı değer, revizyonizm, komünist manifesto, II. Enternasyonal, IV. Murat, VIII. Lui, Aydemir Akbaş, Mehmet Ağar, Francis Ford Coppola, soba, pencere camı ve iki ekmek istiyoruz, bir baba hindi hey Allah, önce vatan, Erbakan, Che, Gabriel Marguez,

Süleyman Bey, Karl Marx, mark ve dolar, susma sustukça sıra sana gelecek, cumartesi anneleri, cuma namazı, ben Sadettin Teksoy, nasıl hükümet nasıl devlet, Okan Bayülgen, insanlık onuru işkenceyi yenecek, çıtır kızlar nereye gider, Zeki Müren'in şoförü, Alpay'la Cansel'in gizli evliliği, Reha Muhtar ve ihtiyar heyeti ve imece usulü haber katliamı, Mustafa Sandal, ez birçime biremin ji birçime, atladım gittim fabrikaya, mühendisleri gördüm, hepsi okumuş çocuk, iner misin çıkar mısın, super mega kupon, super mega megalomani, iş–aş–ekmek, kanatlı orkidin petek dokusu, işçiyiz haklıyız kazanacağız, çöp biriktirenler, Akira Kurosava, Pablo Neruda ve Pablo Picasso ve Kenan Rembrand, bahçelerde kereviz hah ha ninna, devletin bölünmez bütünlüğü, güneydoğulu vatandaşlarımız, bir avuç bölme işlemine yeltenen eşkıya, beyaz ötesi temizlik, aydaki ezan sesi, şefaat ya resulallah, inna ateyna kel kevser fesalli rabbike venhar,

Beşiktaşlı Amokaçi, Kuzey Irak'tan Talabani ve huzurlarınızda Paganini! Bunların hepsinin üzerinde nokta var! Birleştirin bu noktaları, bakalım ne çıkacak!

Su uyur, ben uyumam Seyfi Bey! Bilmem anlatabildim mi?

Umumi istek üzerine bu hafta günlük yazmadım. Her hafta dergiye girer girmez seyir ve oşinografi dairesi başkanımız Vehbi Bey'e "Gündem"in ne olduğunu sorarım. O da hiç gocunmaz saatlerce anlatır. Ben de artık Allah ne verdiyse yazarım. Bu hafta da sordum. Kuzey Irak'a girecekmişiz, bir de Kıbrıs çok karışıkmış. Ne olacakmış o memleketlerin hali?

Önce oturup gündemle ilgili bir şeyler yazayım dedim, sonra içim almadı. Senaryosunu ABD'nin yazdığı hiçbir filmde rol almamak en akıllıca geldi bana.

Ne yazayım, ne yazayım derken aklıma bunlar geldi. Hayat hoş, gerisi boş!

Bütün önemli yorum ve değerlendirmeleri dergide birlikte görev yaptığımız kıymetli saz üstadlarına bırakıyorum.

Buyrun:

Kabak kemanede Sezai Bey, viyolonselde Veysi Bey, kanunda Şevket Azan Bey, piyanoda Vehbi Bey, darbukada Sermet Bey, zurnada Muzaffer Bey, kemençede Ali Küçük Bey ve balkonda Seyfi Bey, (Seyfi Bey'in müzik aletleri konusunda yeteneği sıfır. Bu yüzden balkonda kendi kendine ellerini çırpıyor.) Bana gelince...

Vurmalı çalgılar dörtlüsündenim. Diğer üç arkadaş henüz gelmedi. Hele bunlar da gelsin, mutlaka birilerini vuracam bu dergide.

Ulan bi bardak çay vermiyorlar be! Gündem neydi Vehbi?

Zeyni Karakaya (Hasan)

12 Eylül'ün yurtdışına göçe zorladığı onbinlerce devrimci'den biriydi. İsveç'te öldü.

Anısını yaşatacağız

Arkadaşları

EMEĞİN, ÖZGÜRLÜĞÜN, KARDEŞLİĞİN SESİ...

ÇEVRE RADYO 105.7

Doğru ve hızlı haber... Evrensel bilgi ve kültür... Geleneksel ve çağdaş dünya müziği...

Meis Cafe / Bar

Cem Karaca VE Uğur Dikmen

Her Perşembe Saat: 22.30'da

Her gün canlı müzik

Beyoğlu Mis Sok. no: 20 Tel: 293 99 73 - 293 05 98 - 244 22 70

Bir 12 Eylül olmuştu, netekim!

Rezaletin yıldönümü olur mu?

Olmaz olmasına da, bizde yine de olur...

Olur, çünkü rezalet devam etmektedir.

Devam ettiği halde sanki anlık bir rezaletmiş gibi çoktan hafızalarda bulanıklaşmıştır.

Tıpkı mahallede huyu-suyu tulumbacı kopuk dedesinin dedesine çekmiş rezilin doğduğu güne lanet etmek nasıl konu komşunun aklına gelmez ve günde beş vakit rezilin rezilliklerinden bitap düşülürse, bu işte de böyle olmuştur.

Millet l2 Eylül tarihini neredeyse unutmuş, ama bu tarihte doğan ucubenin şerrinden illallah diye feryat figan ede ede ezelden beri hep aynı halde olduğuna kanaat getirmiştir.

İşte şimdi biz 12 Eylül l980 darbesinin 16. yılını bu şerait altında "kutluyoruz"!

• • •

Darbecibaşı şu sıralar tişört dağıtıyor...

Çevreci tişörtler bunlar... Yanan ormanlara ah eden renkli giysiler...

Bir yeşil dostumuza soruyoruz: Yeşil olup da darbe yapana rastladın mı?

Katıla katıla gülüyor...

Peki darbecibaşından yeşil olur mu?

Bize üzerindeki kitin tabakası yeşil yeşil parlayan bok sineklerinden söz ediyor...

Konu dönüp dolaşıp 12 Eylül darbesine geliyor. Yeşil dostumuz diyor ki:

İnsan çevrenin asli unsurudur... Gelgelelim çevre krizi bu insan türünün sosyal kollarından biri olan kapitalistler tarafından tahrip ediliyor...İş bununla kalmıyor; o kapitalistin tüketimi kışkırtan madrabazlığının kurbanı olan milyonlarca insan en aşağılık ürünlere yapay bir iştiha duyuyor... İstiyor... Plastiğin ucuzluğuna kapılmış kendi kuyusunu kazıyor... Elektrik kısıntısından bıkmış, nükleer santral talebiyle çevre yıkımlarına bilmeden en büyük yardımı yapıyor...

İnsan yoldan çıkıncı böyle oluyor... Yolunu şaşırmış bir "ilerleme" gerilemeye dönüşüyor...

Yeşil dostumuz bıraksak daha da konuşacak...

"12 Eylül'e gel" diyoruz...

"12 Eylül insanı kirletmiştir" diyor... "Kirlenen insan çevreyi kirleten en kötü ögedir" diye ekliyor...

Evren, tişörtler, orman aşkları, Marmaris sevdaları, falan-filanlar diyoruz...

"Onun toprağa düşmemesini dilerim ulu tanrıdan" diyor...

Hoppala...

"Teneşirde yıkayıp, yuğsalar da paklanmaz" diyor.

"Düştüğü toprak mundar olur, o topraktan hayır gelmez" diyor...

• • •

Adam yakayı ele vermiş. Bankaları elektronik hokus-pokusla dolandıran bir çetenin başı...

"Bir konuşursam devletin altı üstüne gelir" diye bas bas bağırıyor...

Kim bu adam? Özal ailesinin kuyumcusu...

Modern kuyumcu... Postmodern elektronikçi... Dolandırıcı...

Ve...

Özel harpçi...

Eskiden kabadayı "yan bakana yan çakarım" diye babalanırdı...

Şimdi "konuşursam yakarım" diye hey heyleniyor...

Tevekkeli devletimiz konuşma özgürlüğünü kısıtlıyor...

İşte bir başkası...

"Elimdekileri bir açıklarsam yer yerinden oynar" diye haykırıyor.

Peki bu kim?

Bu da Refah Partisi'nin görevden alınan Ankara İl Başkanı...

Özel harpçi olan belli ki Atatürkçü...

Bu da islamcısı...

Her ikisi de bir konuşursa devlet darmadağın olacak...

Çiller'in örtülü ödeneğinden milyarlar vuran Selçuk Parsadan "bir vur, bin ah dinle kaseyi fağfurdan" misali bir konuştu, biz hala bu konuşmanın ürünleriyle yatıp kalkıyoruz.

Adam üniformalı... Açmış Yeni Yüzyıl gazetesine telefonu "Elimde öyle belgeler var ki, bir açıklarsam herkes yanar" diye gürlüyor... Ankara Emniyeti'ni tehdit ediyor. Gürleyen bu yiğit şu sıralar aranmakta olan polis şeflerinden biri... Adı "Söylemezler çetesi" diye adlandırılan kontrgerilla işine karışmış. "Söylemezler çetesi"nin reisi de aynı şekilde gürlemişti; "Biz devlete yardımcı olduk. Bir konuşursam ortalık altüst olur..."

Hepsinin özelliği devletin en tepesinde olmayışları... Alttakilerden bunlar... Sayıları binlerle, onbinlerle ifade ediliyor... Alttakiler, üsttekileri biliyor...

Bu nedir?

Bu, insani kirlenmenin bir tür "kolektivizasyonu" gibi bir şey...

Nasıl oldu bu iş?

Bu iş 12 Eylül'de oldu.

12 Eylül'ün işbölümünün gereği oldu.

Ordu politikayı, dış politikayı, güvenliği; Özal ve çevresi ekonomiyi, sosyal hayatı üstlendl.

Süngü öldürdü, finans kapital kirletti...

Süngülerin öldürdükleri anılarımızda temiz bir ışık... Kirlenenler yaşıyorlar ve yaşadıkça kirliliği yayıyorlar...

"Konuşursam yakarım" diyen modern kabadayı bir 12 Eylül yaratığıdır.

• • •

Tarih meraklısı devrimlerin tarihine bakıp bakıp, melankolik bir havaya girer ve mırıldanır:

"Her devrim evlatlarını yer..."

Devrimlerin evlatlarını yiyen bir canavar olduğu elbette doğru değildir.

Devrimin evlatlarını yediğini sandığımız an, gerçekte birileri devrimi yiyip kemirmektedir. Devrimin evlatları toprağa düşmeye başlayınca biliniz ki Termidorlar'ın, restorasyonların devri sökün etmektedir.

Peki karşıdevrim "evlatları"nı yer mi?

Hiç yemez olur mu?

Karşıdevrim dediğiniz domuz gibi bir şeydir, bulduğu pisliği yedikçe semirir. Ve şu sıralar "konuşursam yakarım" diye tepinenler hala süren 12 Eylül karşıdevrimi tarafından yutulan iç bulandırıcı "evlatlar"dır.

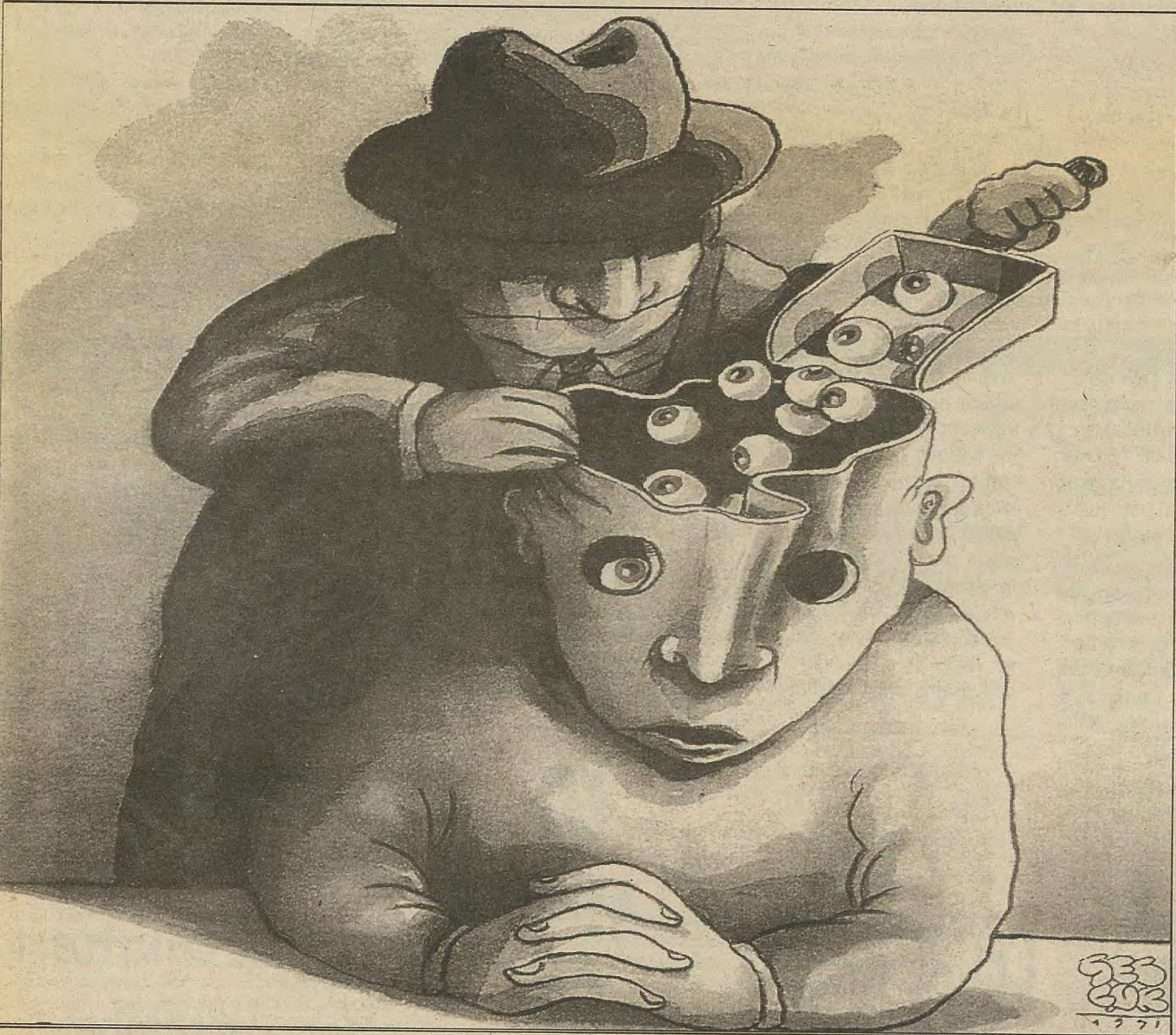
O halde şu olan bitene, l2 Eylül ürünü kontralardan kimilerinin rejim tarafından yutulmasına bakıp bakıp "sistem çözülüyor" sanırsak yanılırız.

Sistem yeni koşullara ayak uyduruyor.

Kendi pisliğini yiyerek...

Semiriyor...

Hiçbir rejim vurmadıkça düşmeyecektir...

SÖZ
HAFTALIK HABER YORUM DERGİSİ

● Sahibi: Olgu Ltd. Şti. adına Ali KÜÇÜK ● Koordinatör: Seyfi ÖNGİDER
● Yazı İşleri: Ayla ÖNDER, Sermet ÖZDOĞAN, Sezai SARIOĞLU, Vehbi ERSAN, Veysi SARISÖZEN,
● İdare: Ali KÜÇÜK, Muzaffer TUTKAN
● Sorumlu Müdür: Hüseyin AYIK
● Ankara Temsilcisi: Mustafa ERDOĞAN

Avrupa Temsilcilikleri

● Almanya Temsilciliği — Tel : 0049.69.7075714, Fax: 0049.69.625645
● Fransa: Y. Mustafa ÖZKAN — Tel : 0033148572114, Fax: 0033148571691
● İsviçre: Süleyman ÖZGÜR — Tel : 004113415213
● İngiltere: Ahmet SAYER — Tel : 00441814826280

Adres: Sıraselviler Cad. Billurcu Sk. No: 3/8 Taksim / İstanbul Tel: (0212) 249 99 29 Fax: (0212) 249 99 29 Basıldığı Yer: Serler Matbaacılık Dağıtım: Biryay